

สภาพการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน
สังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษาบุรีรัมย์ เขต 1

CONDITIONS OF ACADEMIC ADMINISTRATION IN THE
BASIC SCHOOLS UNDER BURIRAM EDUCATIONAL
SERVICE AREA OFFICE 1

วิทยานิพนธ์

ของ

สุริยันต์ คณะวัน

เสนอต่อมหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา

กุมภาพันธ์ 2551

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์

คณะกรรมการควบคุมและคณะกรรมการสอบได้พิจารณาวิทยานิพนธ์ของ
นายสุริยันต์ ตะแฉวัน เรียบร้อยแล้ว เห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา ของมหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์

.....ประธานกรรมการควบคุม
(รองศาสตราจารย์โกวิท เชื่อมกลาง)

.....กรรมการควบคุม
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์นิวัฒน์ กัลยพฤษ)

.....กรรมการควบคุม
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์รณรมย์ วัชรินทรานุกร)

.....กรรมการสอบ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์โสวัฒน์ โสภภาพ)

.....กรรมการสอบ
(ดร.สาธิต ผลเจริญ)

บัณฑิตวิทยาลัยอนุมัติให้รับวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตาม
หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา ของมหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์

.....คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุเทียบ สะอองทอง)

วันที่เดือน.....พ.ศ.....

ชื่อเรื่อง	สภาพการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1		
ผู้วิจัย	สุริยันต์ คะเนวัน		
กรรมการควบคุม	รองศาสตราจารย์ โกวิท เชื้อมกลาง	ประธานกรรมการ	
	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ นิวัฒน์ กัลยพฤกษ์	กรรมการ	
	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ รื่นรมย์ วัชรินทรานุกร	กรรมการ	
ปริญญา	ครุศาสตรมหาบัณฑิต	สาขา	การบริหารการศึกษา
สถานศึกษา	มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์	ปีที่พิมพ์	2550

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีความมุ่งหมายเพื่อ ศึกษาสภาพการบริหาร งานวิชาการในโรงเรียน ตามกรอบการบริหารงานวิชาการ 6 ด้าน คือ ด้านหลักสูตรและการนำไปใช้ ด้านการพัฒนา กระบวนการเรียนรู้ ด้านการวัดผลและการเทียบโอนผลการเรียน ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพ การศึกษา ด้านการนิเทศภายใน และด้านการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพการศึกษาภายใน ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ผู้บริหารและครูวิชาการ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 จำนวน 546 คน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยได้จากการสุ่มจากประชากร โดยวิธีการสุ่มตามระดับชั้น อย่างมีสัดส่วน (Proportional Stratified Random Sampling) ได้กลุ่ม ตัวอย่างจำนวน 320 คน จำแนกเป็น ผู้บริหาร โรงเรียน จำนวน 165 คน และครูวิชาการ จำนวน 155 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เป็นแบบสอบถาม แบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) สอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) และทดสอบ สมมติฐาน ด้วยการทดสอบค่าที (Independent Sample t-test) การวิเคราะห์ความแปรปรวน ทางเดียว (One-way ANOVA) เมื่อพบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยในแต่ละด้าน จะเปรียบเทียบ ความแตกต่างเป็นรายคู่ ตามวิธีการของเชฟเฟ้ (Scheffe's Method) ผลการวิจัยพบว่า

1. ผู้บริหารมีความคิดเห็นต่อสภาพการบริหารงานวิชาการ อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณา เป็นรายด้าน พบว่า ทุกด้านมีสภาพการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก โดยมีสภาพการบริหารงาน ในแต่ละ ด้านเรียงจากมากไปหาน้อย ดังนี้ ด้านการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ($\bar{X} = 4.12$) ด้านการวัดผลประเมินผลและการเทียบโอนผลการเรียน ($\bar{X} = 4.10$)

ด้านการนิเทศภายใน ($\bar{X} = 4.01$) ด้านการพัฒนาระบบการเรียนรู้ ($\bar{X} = 3.99$)

ด้านหลักสูตรและการนำไปใช้ ($\bar{X} = 3.84$) ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา ($\bar{X} = 3.72$)

ตามลำดับ

2. ครูวิชาการมีความคิดเห็นต่อสภาพการบริหารงานวิชาการ อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านทั้ง 6 ด้าน พบว่า ทุกด้านมีสภาพการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก โดยมีสภาพการบริหารงานในแต่ละด้านเรียงจากมากไปหาน้อย ดังนี้ ด้านการวัดผลประเมินผลและการเทียบโอนผลการเรียน ($\bar{X} = 4.03$) ด้านการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ($\bar{X} = 4.00$) ด้านการนิเทศภายใน ($\bar{X} = 3.91$) ด้านการพัฒนาระบบการเรียนรู้ ($\bar{X} = 3.90$) ด้านหลักสูตรและการนำไปใช้ ($\bar{X} = 3.81$) ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา ($\bar{X} = 3.74$) ตามลำดับ

3. ผู้บริหารและครูวิชาการมีความคิดเห็นต่อสภาพการบริหารงานวิชาการ ทั้งโดยรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน

4. ผู้บริหารและครูวิชาการ ที่อยู่ในโรงเรียนขนาดกลาง กับโรงเรียนขนาดใหญ่ มีความคิดเห็น ต่อสภาพการบริหารงานวิชาการ โดยรวมแตกต่างกัน ส่วนผู้บริหารและครูวิชาการ ที่อยู่ในโรงเรียนขนาดอื่นๆ มีความคิดเห็นต่อสภาพการบริหารงานวิชาการ โดยรวมไม่แตกต่างกัน

5. เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ผู้บริหารและครูวิชาการที่อยู่ในโรงเรียนขนาดต่างกัน มีความคิดเห็นต่อสภาพการดำเนินงานแตกต่างกันเพียง 2 ด้าน คือ ด้านการวัดผลประเมินผล และ ด้านการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายใน ส่วนด้านอื่นๆ ผู้บริหารและครูวิชาการที่อยู่ในโรงเรียนขนาดต่างกันมีความคิดเห็นต่อสภาพการดำเนินงานไม่แตกต่างกัน

6. การวิจัยครั้งนี้ พบว่า มีปัญหาสำคัญที่ส่งผลกระทบต่อสภาพการบริหารงานวิชาการ ในสถานศึกษา ตามลำดับความถี่สูงสุด 2 ด้าน ดังนี้

6.1 ด้านพัฒนาระบบการเรียนรู้ ปัญหา คือ ครูผู้สอนไม่เปลี่ยนแปลงพฤติกรรมการสอน ควรจัดอบรมสัมมนาเทคนิคการสอน โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

6.2 ด้านการนิเทศภายใน ปัญหา คือ ครูผู้สอนมีการผลิตสื่อการสอนน้อยและไม่ใช้สื่อประกอบการจัดการเรียนการสอน ควรจัดหาหรือผลิตสื่อการสอนมากขึ้นและมีการนิเทศการใช้สื่อการสอนอย่างต่อเนื่อง

TITLE	Conditions of Academic Administration in the Schools under Buriram Educational Service Area Office 1	
AUTHOR	Suriyan Kanewan	
ADVISORS	Assoc. Prof. Kowit Chuemklang	Chairman
	Assit. Prof. Niwat Kanlayapruk	Co-advisor
	Assit. Prof. Ruenrom Vatcharintragoon	Co-advisor
DEGREE	Master of Education	MAJOR Educational Administration
SCHOOL	Buriram Rajabhat University	YEAR 2007

ABSTRACT

The main purpose of this research was to investigate conditions of academic administration in 6 aspects: curriculums and their implementation, learning process development, evaluation and credit transfer, research for educational improvement, internal supervision, and the development of internal quality insurance system.

The subjects of this study were 546 administrators and academic teachers in the schools under Buriram Educational Service Area Office 1. The sample group of 320 people selected by proportional stratified random sampling consisted of 165 school administrators and 155 academic teachers.

Research instruments were Rating Scale used to investigate opinions on academic administration. The research data were collected and analyzed for Percentage, Mean, Standard Deviation, Independent Sample t-test and One-Way ANOVA. Comparison by the use of Scheffe's Method was done when finding differences of Mean in each aspect. The results of the study revealed as follows:

1. Administrators' opinions towards the condition of academic administration were at high level. When considering each 6 aspect, it was found that the operational condition of every aspect was at high level. The conditions of the administration, from the highest level to the lowest level, were the aspect of the development of internal quality insurance system ($\bar{X} = 4.12$) the evaluation and credit transfer ($\bar{X} = 4.10$), internal supervision ($\bar{X} = 4.01$), learning process development ($\bar{X} = 3.99$), curriculums and their implementation ($\bar{X} = 3.84$), and the research for educational improvement ($\bar{X} = 3.72$) respectively.

2. Academic teachers' opinions towards the condition of academic administration were at high level. When considering each of all 6 aspects, it was found that the operational condition of every aspect was at high level. The ordering levels of the administration, from the highest level to the lowest level, were the aspect of evaluation and credit transfer ($\bar{X} = 4.03$), the development of internal quality insurance system ($\bar{X} = 4.00$), the internal supervision ($\bar{X} = 3.91$), the learning process development ($\bar{X} = 3.90$), curriculums and their implementation ($\bar{X} = 3.81$), and the research for educational improvement ($\bar{X} = 3.74$) respectively.

3. The Administrators' and the academic teachers' opinions towards the conditions of academic administration both as a whole and as an aspect were not different.

4. The Administrators and the academic teachers in medium-size schools and large-size schools had different opinions towards the conditions of academic administration as a whole at the .05 level of significance whereas those in other schools were not different in their opinions.

5. When considering each aspect, it was found that the opinions of the administrators and the academic teachers in the schools with different sizes were different at the .05 level of significance only in 2 aspects; evaluation and credit transfer and the development of internal quality insurance system.

6. This research found that there were important problems affecting the conditions of academic administration in 2 aspects.

6.1 In the aspect of learning process development, the problem found was that the teachers didn't change their teaching behaviors. To solve this problem, seminars should be taken especially the child - centered teaching technique.

6.2 In the aspect of internal supervisor, the problem found was that the teachers had made fewer teaching materials and didn't use them. To solve this problem, there should be the provision of teaching techniques and the supervision of the use of teaching material continuously.

ประกาศคุณูปการ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จได้ ด้วยความช่วยเหลือให้คำปรึกษา แนะนำและตรวจสอบแก้ไข
ข้อบกพร่อง ด้วยความเอาใจใส่อย่างยิ่งจากรองศาสตราจารย์โกวิท เชื่อมกลาง ประธาน
คณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์นิวัฒน์ กัลยพฤกษ์ และผู้ช่วยศาสตราจารย์
รื่นรมย์ วัชรินทรางกูร กรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์โสวัฒน์ โสภภาพล และ
ดร.สาธิต ผลเจริญ กรรมการสอบวิทยานิพนธ์ ผู้วิจัยจึงขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูง มา ณ โอกาสนี้
ขอขอบคุณบัณฑิตวิทยาลัย ที่เอื้ออำนวยและประสานงานในการจัดทำวิทยานิพนธ์เป็นอย่างดี

ขอขอบพระคุณ นายสุรศักดิ์ ศรีสว่างรัตน์ ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
บุรีรัมย์ เขต 1 ผู้อำนวยการโรงเรียนและครูวิชาการ ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาบุรีรัมย์
เขต 1 ทุกท่านที่กรุณาช่วยเหลือและอำนวยความสะดวกในการเก็บรวบรวมข้อมูล

ขอขอบพระคุณ นายอศุลย์ สุชีรัมย์ นายปัญญา ยางนอก นายประหยัด วงศ์
นายเจริญ งามดี และนายประภาส สนิทรัมย์ ซึ่งเป็นผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบ ให้ข้อเสนอแนะ
ในการปรับปรุงแก้ไขเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย จนทำให้สำเร็จเรียบร้อยสมบูรณ์

ขอขอบคุณ นายณัฐรัชย์ เอี่ยมสร้อย ผู้อำนวยการ โรงเรียนวัดจี๋คุ่น ที่ให้ข้อเสนอแนะ
เกี่ยวกับสถิติและการวิเคราะห์สถิติ

ขอขอบคุณ คณะครู โรงเรียนวัด โนนสำราญและบุคลากรที่มีส่วนเกี่ยวข้องทุกท่านที่ให้ความ
รักความห่วงใยเป็นกำลังใจอย่างค้ำคอตลอดมา จนทำให้เกิดพลังความพยายามในการจัดทำ
วิทยานิพนธ์จนประสบความสำเร็จ

ขอขอบคุณ นางอภันตรี คะเนวัน และญาติพี่น้องทุกคน ที่คอยให้กำลังใจสนับสนุน
อย่างอบอุ่นมาโดยตลอด และช่วยเหลือจนทำให้วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลงด้วยดี

คุณค่าและประโยชน์อันพึงได้จากวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ผู้วิจัยขอขอบเป็นเครื่องบูชา
ตอบแทน พระคุณบิดา มารดา บุพการี คณาจารย์และผู้มีพระคุณทุกท่านที่ได้อบรมสั่งสอนให้เป็น
ผู้มีศีล สมာธิ ปัญญา ตั้งมั่นอยู่ในความดีงามเสมอมา

สุรียันต์ คะเนวัน

สารบัญ

บทที่	หน้า
1 บทนำ	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
ความมุ่งหมายของการวิจัย	3
สมมติฐานของการวิจัย	3
ความสำคัญของการวิจัย	4
ขอบเขตของการวิจัย	4
นิยามศัพท์เฉพาะ	5
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	7
แนวคิดและหลักการเกี่ยวกับการบริหาร.....	7
ความหมายของการบริหาร	7
หลักการและแนวคิดพื้นฐานการบริหาร โดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน...	8
สาระสำคัญของการบริหาร โดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน	9
การบริหาร โดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน กับการกระจายอำนาจ.....	16
การบริหารงานวิชาการ ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่เป็นนิติบุคคล....	18
ความหมายของการบริหารวิชาการ.....	18
ขั้นตอนการบริหารงานวิชาการ	19
ข้อบ่งชี้ การกิจและแนวทางการปฏิบัติในการบริหารงานวิชาการ ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน.....	20
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	28
งานวิจัยในประเทศ	28
งานวิจัยต่างประเทศ	33
กรอบแนวคิดในการวิจัย	34
3 วิธีดำเนินการวิจัย	36
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	36

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล	36
การเก็บรวบรวมข้อมูล	38
การวิเคราะห์ข้อมูล	38
สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	39
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	43
สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	43
การวิเคราะห์ข้อมูล	43
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	44
5 สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	66
ความมุ่งหมายของการวิจัย	66
สมมติฐานการวิจัย	66
วิธีดำเนินการวิจัย	67
สรุปผลการวิจัย	68
อภิปรายผล	70
ข้อเสนอแนะ	73
ข้อเสนอแนะในการนำไปใช้	73
ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป	74
บรรณานุกรม	75
ภาคผนวก	80
ภาคผนวก ก สำเนาหนังสือขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญ.....	81

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
ภาคผนวก ข แบบสอบถามสภาพการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1	87
ภาคผนวก ค สำเนาหนังสือขออนุญาตทดลองใช้เครื่องมือ	96
ภาคผนวก ง ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม	100
ประวัติย่อผู้วิจัย	102

สารบัญตาราง

ตาราง	หน้า
1 แสดงจำนวนผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามตำแหน่งและขนาด โรงเรียน	44
2 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนความคิดเห็นของผู้บริหาร เกี่ยวกับสภาพการบริหารงานวิชาการ โดยรวมและรายข้อ	45
3 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนความคิดเห็นของผู้บริหาร เกี่ยวกับสภาพการบริหารงานวิชาการ ในแต่ละด้านและ โดยรวม	50
4 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนความคิดเห็นของครูวิชาการ เกี่ยวกับสภาพการบริหารงานวิชาการ โดยรวมและรายข้อ	51
5 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนความคิดเห็นของครูวิชาการ เกี่ยวกับสภาพการบริหารงานวิชาการ ในแต่ละด้านและ โดยรวม	55
6. เปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา และครูวิชาการเกี่ยวกับ สภาพการบริหารงานวิชาการ โดยรวมและรายด้าน	56
7. เปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา และครูวิชาการเกี่ยวกับ สภาพ การบริหารงานวิชาการ จำแนกตามขนาดของ โรงเรียน โดยรวม	57
8. เปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา และครูวิชาการเกี่ยวกับ สภาพการบริหารงานวิชาการ จำแนกตามขนาดของ โรงเรียน ด้านหลักสูตรและการนำไปใช้ เป็นรายคู่	59
9. เปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา และครูวิชาการเกี่ยวกับ สภาพการบริหารงานวิชาการ จำแนกตามขนาดของ โรงเรียน ด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ เป็นรายคู่	60
10. เปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา และครูวิชาการเกี่ยวกับ สภาพการบริหารงานวิชาการ จำแนกตามขนาดของ โรงเรียน ด้านการวัดผลประเมินผลและการเทียบโอน ผลการเรียนรู้ เป็นรายคู่	60
11. เปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา และครูวิชาการเกี่ยวกับ สภาพการบริหารงานวิชาการ ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษาบุรีรัมย์ เขต 1 จำแนกตามขนาดของ โรงเรียน ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา เป็นรายคู่	61

สารบัญตาราง(ต่อ)

ตาราง

หน้า

12. เปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา และครูวิชาการเกี่ยวกับ
สภาพการบริหารงานวิชาการ จำแนกตามขนาดของโรงเรียน
ด้านการนิเทศภายใน เป็นรายคู่	62
13. เปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา และครูวิชาการเกี่ยวกับ
สภาพการบริหารงานวิชาการ จำแนกตามขนาดของโรงเรียน
ด้านการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายใน สถานศึกษา เป็นรายคู่	62
14. ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ปัญหาและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการ
ของผู้บริหารและครูวิชาการ	63

สารบัญภาพประกอบ

ภาพประกอบ	หน้า
1 กรอบแนวคิดการวิจัย	35

มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
Buriram Rajabhat University

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การศึกษาเป็นกระบวนการที่สำคัญยิ่งในการพัฒนาคนให้มีคุณภาพ และมีความสามารถที่จะปรับตัวให้รู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลง นับตั้งแต่แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 8 เป็นต้นมาได้มีการบรรจุและเน้นเรื่องการพัฒนาทรัพยากรบุคคลไว้เป็นเรื่องสำคัญ เพราะเชื่อว่าบุคคลคือทรัพยากรชาติ จะต้องได้รับการพัฒนาอย่างถูกวิธีจึงจะเอื้อประโยชน์สูงสุดต่อสังคม ซึ่งรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 หมวด 3 ว่าด้วยสิทธิและเสรีภาพของชนชาวไทย ได้ให้ความสำคัญต่อการศึกษาระดับพื้นฐาน ตามมาตรา 43 วรรคแรก ความว่า “บุคคลย่อมมีสิทธิเสมอกันในการรับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ไม่น้อยกว่าสิบสองปีที่รัฐจะต้องจัดให้อย่างทั่วถึงและมีคุณภาพโดยไม่เสียค่าใช้จ่าย” และพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 มาตรา 22 การจัดการศึกษาต้องยึดหลักว่าผู้เรียนทุกคนมีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ และถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด และมาตรา 23 การจัดการศึกษาทั้งการศึกษาในระบบ การศึกษานอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัย ต้องเน้นความสำคัญทั้งความรู้ คุณธรรม กระบวนการเรียนรู้และบูรณาการ ตามความเหมาะสมของแต่ละระดับการศึกษา ธีรพัฒน์ ภาณี (2544 : 1) ได้กล่าวไว้ว่า การศึกษาระดับพื้นฐาน เป็นการศึกษาที่มุ่งพัฒนาผู้เรียน พัฒนาคุณภาพชีวิต พร้อมทั้งจะทำประโยชน์ให้กับสังคมตามบทบาทหน้าที่ของตน ในฐานะพลเมืองคิดตามระบอบการปกครองแบบประชาธิปไตยอันมี พระมหากษัตริย์เป็นประมุข โดยมุ่งให้ผู้เรียนมีความรู้และมีทักษะพื้นฐานในการดำรงชีวิต สามารถปรับตัวให้ทันการเปลี่ยนแปลงของสังคมและสิ่งแวดล้อม มีสุขภาพสมบูรณ์ทั้งร่างกายและจิตใจ เป็นคนดี เก่ง และมีความสุข จึงนับได้ว่าการศึกษาระดับพื้นฐานเป็นระดับการศึกษาที่สำคัญยิ่ง ที่บุคคลทุกคนควรได้รับการศึกษา ในระดับนี้อย่างเสมอภาค อันจะสร้างความมั่นคงและเจริญก้าวหน้าให้แก่ประเทศชาติ

ด้วยความปรารถนาที่จะเห็นประสิทธิภาพและการบริหารจัดการภายในกระทรวงศึกษาธิการสูงขึ้น นักวิชาการในกระทรวงศึกษาธิการ มหาวิทยาลัย สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ตัวแทนผู้บริหารสถานศึกษา ข้าราชการครู ผู้ปกครอง ผู้ทรงคุณวุฒิทางการศึกษา การเมือง กฎหมาย จึงได้ประชุมสัมมนาหาข้อยุติเพื่อนำไปสู่การปรับเปลี่ยนโครงสร้างการบริหารจัดการภายในกระทรวงศึกษาธิการ โดยจะต้องเป็นโครงสร้างที่ลดการซ้ำซ้อนของการทำงานทั้งแนวตั้งและแนวนอนเอื้อให้เกิดการใช้ทรัพยากรทางการศึกษาที่มีอยู่

และจะได้รับมาในอนาคตให้เต็มศักยภาพ เป็นโครงสร้างที่มีการกระจายอำนาจ ลดขั้นตอนการบริหาร ทำให้มีเวลาที่จะใช้ในการตัดสินใจแต่ละเรื่องให้สั้นและรวดเร็ว สร้างความเป็นมืออาชีพให้บุคลากรแต่ละระดับทำให้การบริหาร โปร่งใสควบคุมการใช้จ่ายให้สมเหตุสมผล สอดคล้องกับราคาจริงและมีการนำเทคโนโลยีสมัยใหม่มาใช้ในการบริหารจัดการ และหวังว่าเมื่อได้ดำเนินการตามแนวทางข้างต้นแล้วก็จะทำให้ประสิทธิภาพการบริหารจัดการสูงขึ้น มีเงินงบประมาณเหลือจ่าย จากการบริหารจัดการมากขึ้น กระทรวงศึกษาธิการก็สามารถนำเงินเหลือจ่ายดังกล่าวไปใช้ในการจัดหาอุปกรณ์ ห้องปฏิบัติการ พัฒนาแหล่งเรียนรู้ให้เพียงพอ ครูก็จะจัดการเรียนการสอนด้วยการปฏิบัติ ทดลอง ตามแนวทางของการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ นักเรียนก็จะได้ทักษะการปฏิบัติและการคิดค้นหาความรู้ด้วยตนเอง คุณภาพของคนไทยก็จะสูงขึ้น (กระทรวงศึกษาธิการ 2546: 5)

งานวิชาการนับเป็นงานหลักของโรงเรียน ภารกิจของโรงเรียน คือให้การศึกษาและอบรมเยาวชนของชาติ การจัดการเรียนการสอน เพื่อให้นักเรียนบรรลุจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้ในหลักสูตร นับได้ว่าโรงเรียนเป็นหน่วยงานทางการศึกษาที่สำคัญที่สุด ผลการจัดการศึกษาจะเป็นประการใด จะเกิดขึ้นที่โรงเรียน ผู้บริหารจึงต้องใช้เวลาในการบริหารงานวิชาการมากกว่างานอื่นๆ เพราะงานอื่นๆ เป็นงานที่สนับสนุนการเรียนการสอนเพื่อให้การบริหารงานวิชาการมีประสิทธิภาพ ส่งผลให้เด็กหรือเยาวชนได้รับความรู้ ผักผ่อนสติปัญญาซึ่งถือได้ว่าเป็นองค์ประกอบพื้นฐานของความเป็นมนุษย์ ผู้บริหารโรงเรียนจึงควรมีความรู้ ความเข้าใจขอบข่ายของงานวิชาการ มีความรู้ความสามารถในงานวิชาการอย่างกว้างขวาง การบริหารงานวิชาการ จึงนับได้ว่าเป็นภารกิจหลักสำคัญที่ทำให้เยาวชนของชาติมีความรู้ความเข้าใจ มีสุขภาพอนามัยและมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ ตามที่หลักสูตรในแต่ละระดับได้กำหนดไว้ การบริหารงานวิชาการจึงเป็นการสร้างคนตามกรอบความต้องการของประเทศชาติ เพื่อให้คนที่ได้รับการปลูกฝังความรู้ขั้นพื้นฐานอย่างดีแล้วไปพัฒนาประเทศชาติให้รุดหน้าต่อไป ฉะนั้นภารกิจของผู้บริหารโรงเรียนในการบริหารงานวิชาการ จึงเป็นภารกิจที่สำคัญยิ่งในกาพัฒนาโรงเรียน อันจะเป็นผลทำให้โรงเรียนมีความเป็นเลิศทางวิชาการ ซึ่งทุกโรงเรียนสามารถดำเนินการได้โดยถือปฏิบัติว่าการเรียนการสอนคือหัวใจของโรงเรียน และการเรียนการสอนที่มีความเป็นเลิศนั้น คือการเรียนการสอนที่ให้ความสำคัญในความแตกต่างระหว่างบุคคล เป็นการเรียนการสอนที่เด็กได้เรียนรู้ด้วยตนเอง โดยมีครูเป็นผู้ชี้แนะ ครูมีการเตรียมการสอนที่ดีมีเทคนิคการสอนที่เหมาะสม ใช้สื่อประกอบการสอน มีการสอนซ่อมเสริมตามสภาพของผู้เรียน และมีการประเมินการเรียนการสอน (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ 2541: 359)

การบริหารงานในสถานศึกษาในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ผู้บริหารสถานศึกษา นอกจาก

จะเป็นผู้มีความรู้ความเข้าใจในขอบข่ายของแต่ละงานเป็นอย่างดีแล้วยังต้องเป็นผู้ที่มีคุณสมบัติพิเศษกว่าผู้อื่นในการเป็นผู้นำ โดยเฉพาะความเป็นผู้นำทางวิชาการ วิทยุ โสธร (2526 : 232) โดยกล่าวว่าผู้บริหารควรรับผิดชอบในการเป็นผู้นำครูในด้านวิชาการเป็นลำดับแรก เพราะหน้าที่ของโรงเรียนหรือสถานศึกษาทุกแห่ง คือ การให้ความรู้แก่นักเรียนในด้านวิชาการ ซึ่งสอดคล้องกับที่ รุ่ง แก้วแดง ได้กล่าวไว้ว่า ผู้บริหารโรงเรียนยุคใหม่จะต้องเป็นผู้นำทางวิชาการที่เข้มแข็ง เป็นผู้จัดการที่เฉียบแหลม เป็นผู้ประสานชุมชนที่ดี เป็นผู้อำนวยความสะดวกที่เชี่ยวชาญเป็นผู้มีวิสัยทัศน์ที่กว้างไกล (รุ่ง แก้วแดง 2541: 278)

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา (2548 : 19, 27, 35) จากรายงานผลการประเมินคุณภาพการศึกษาระดับชาติ (National Test) ของปีสุดท้ายในช่วงชั้นที่ 2,3 และ 4 โดยแยกเป็นรายวิชา ปรากฏว่า คะแนนเฉลี่ยร้อยละในทุกชั้นต่ำกว่าคะแนนเฉลี่ยร้อยละของสำนักงานคณะกรรมการศึกษาขั้นพื้นฐาน ทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ของทุกชั้น ผู้วิจัยในฐานะที่เป็นผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานมีส่วนเกี่ยวข้องโดยตรงกับการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จึงมีความสนใจที่จะศึกษาเรื่อง การบริหารงานในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เพื่อเป็นสารสนเทศในการกำหนดแนวทางพัฒนาการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลยิ่งขึ้นตามเป้าหมายของการจัดการศึกษาต่อไป

ความมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจังหวัดบุรีรัมย์ เขต 1
2. เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารและครูวิชาการ ที่มีต่อการบริหารงานวิชาการ
3. เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นที่มีต่อการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารและครูวิชาการในสถานศึกษาโรงเรียนขนาดแตกต่างกัน

สมมติฐานของการวิจัย

1. ผู้บริหารและครูวิชาการมีความคิดเห็นต่อสภาพการบริหารงานวิชาการแตกต่างกัน
2. ผู้บริหารและครูวิชาการที่อยู่ใน โรงเรียนขนาดต่างกันมีความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพการบริหารงานวิชาการแตกต่างกัน

ความสำคัญของการวิจัย

ผลที่ได้จากการวิจัยทำให้ทราบถึง สภาพการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา
ขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 ซึ่งจะเป็นประโยชน์ต่อผู้บริหาร
สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 เพื่อนำไปใช้ในการ
วางแผน ปรับปรุง และพัฒนาการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานให้เกิดประสิทธิภาพ
และประสิทธิผลยิ่งขึ้น ผลการวิจัยจะเป็นประโยชน์ต่อผู้บริหารสถานศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษา
มัธยมศึกษา เขต 1 และผู้บริหารสถานศึกษาในเขตอื่นของจังหวัดบุรีรัมย์ อันจะส่งผลดีต่อการพัฒนา
คุณภาพผู้เรียนให้เป็นคนเก่ง คนดีและมีความสุข

ขอบเขตของการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากร ประชากรในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหารและครูวิชาการใน
สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 จำนวน 546 คน จำแนก
เป็นผู้บริหาร จำนวน 289 คน เป็นครูวิชาการ จำนวน 257 คน

1.2 กลุ่มตัวอย่าง ได้จากการสุ่มจากกลุ่มประชากร โดยกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่าง
จากตารางสำเร็จรูปของเครจซี่และมอร์แกน (R.V.Krejcie & D.W.Morgan) โดยการสุ่มตาม
ระดับชั้น อย่างมีสัดส่วน (Proportional Stratified Random Sampling) (ประสิทธิ์ สุวรรณรักษ์
2542 : 155-158) ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 320 คน จำแนกเป็น ผู้บริหาร โรงเรียน จำนวน 165 คน
และครูวิชาการ 155 คน

2. ตัวแปรที่ศึกษา

2.1 ตัวแปรอิสระ

2.1.1 สถานภาพตำแหน่งการปฏิบัติงาน

2.1.1.1 ผู้บริหารสถานศึกษา

2.1.1.2 ครูวิชาการ

2.1.2 ขนาดของโรงเรียน

2.1.2.1 โรงเรียนขนาดเล็ก

2.1.2.2 โรงเรียนขนาดกลาง

2.1.2.3 โรงเรียนขนาดใหญ่

2.1.2.4 โรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษ

2.2 ตัวแปรตาม คือ ความคิดเห็นของผู้บริหารและครูวิชาการในโรงเรียนที่มีต่อ

การบริหารงานวิชาการ ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1

2.3 ขอบเขตของเนื้อหา ผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตในเนื้อหาของการวิจัยเป็น 6 ด้าน ดังนี้

2.3.1 ด้านการพัฒนาหลักสูตร

2.3.2 ด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้

2.3.3 ด้านการวัด ประเมินผลและเทียบโอนผลการเรียน

2.3.4 ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา

2.3.5 ด้านการนิเทศภายใน

2.3.6 ด้านการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. ผู้บริหารสถานศึกษา หมายถึง ผู้ดำรงตำแหน่งผู้อำนวยการโรงเรียน หรือ รองผู้อำนวยการโรงเรียนหรือผู้รักษาราชการแทนผู้อำนวยการโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1
2. ครูวิชาการ หมายถึง บุคลากรที่มีหน้าที่ปฏิบัติงานด้านวิชาการในโรงเรียน ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1
3. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 หมายถึง หน่วยงานที่จัดการศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานตามโครงสร้างของพระราชบัญญัติบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. 2547 ในจังหวัดบุรีรัมย์ ประกอบด้วย อำเภอเมืองบุรีรัมย์ อำเภอลำปลายมาศ อำเภอชำนิ และกิ่งอำเภอบ้านด่าน
4. การบริหารงานวิชาการ หมายถึง การปฏิบัติกิจกรรมต่างๆ ของผู้บริหารสถานศึกษา ที่เกี่ยวข้องกับการวางแผน ควบคุม กำกับ ติดตาม นิเทศ จัดหา ผลิตและส่งเสริม ซึ่งเป็นกิจกรรมในขอบข่ายงานวิชาการด้านต่างๆ เพื่อส่งเสริมและสนับสนุนให้ครูในโรงเรียนสามารถจัดการเรียนการสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อมุ่งหวังที่จะพัฒนาคุณภาพการเรียนของนักเรียนให้มีคุณภาพสูงขึ้น ในการวิจัยครั้งนี้ได้กำหนดขอบข่ายงานวิชาการของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่ผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานต้องดำเนินการ 6 ด้าน ดังนี้
 - 4.1 ด้านการพัฒนาหลักสูตร หมายถึง การศึกษา วิเคราะห์เอกสารหลักสูตร ศึกษาวิเคราะห์สภาพแวดล้อมและประเมินสถานภาพสถานศึกษา การจัดโครงสร้างหลักสูตรและสาระการเรียนรู้ต่างๆ การนำหลักสูตรไปใช้ การนิเทศการใช้หลักสูตรการติดตามและประเมินผล การใช้หลักสูตร ตลอดจนการปรับปรุงการใช้และพัฒนาหลักสูตร
 - 4.2 ด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ หมายถึง การส่งเสริมให้ครูจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ การจัดกระบวนการเรียนรู้ โดยจัดเนื้อหาสาระ

และกิจกรรมให้สอดคล้องกับความสนใจ ความถนัดของผู้เรียน โดยใช้รูปแบบและกระบวนการที่หลากหลาย ตลอดจนการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ตามความเหมาะสม

4.3 ด้านการวัด ประเมินผลและเทียบโอนผลการเรียนหมายถึง การกำหนดระเบียบเกี่ยวกับการวัดและประเมินผลของสถานศึกษาโดยให้สอดคล้องกับมาตรฐานการศึกษา โดยเน้นการประเมินตามสภาพจริง และการจัดให้มีการเทียบโอนความรู้ ทักษะ ประสบการณ์และผลการเรียนจากสถานศึกษา และสถานประกอบการอื่นๆ ตามแนวทางที่กระทรวงศึกษากำหนด

4.4 ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา หมายถึง การศึกษาค้นคว้า วิเคราะห์ วิจัย เพื่อพัฒนาคุณภาพการเรียนรู้ในแต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้ รวมทั้งการประสานความร่วมมือในการศึกษา วิเคราะห์ วิจัย ตลอดจนการเผยแพร่ผลงานวิจัย หรือพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอน และงานวิชาการกับสถานศึกษา บุคคล ครอบครัว องค์กร หน่วยงานและสถาบันอื่น

4.5 ด้านการนิเทศภายใน หมายถึง การจัดระบบนิเทศงานวิชาการและการเรียน การสอนการดำเนินการนิเทศงานวิชาการ การประเมินผล การจัดระบบและกระบวนการนิเทศ ตลอดจนการติดตาม ประสานงานกับเขตพื้นที่การศึกษา เพื่อพัฒนาระบบและกระบวนการนิเทศ

4.6 ด้านการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา หมายถึง การจัดระบบ โครงสร้างองค์กร รองรับการจัดระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา

5. ขนาดโรงเรียน หมายถึง การกำหนดขนาดของโรงเรียนที่จัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน ตามแผนปฏิบัติราชการ การพัฒนาการศึกษาขั้นพื้นฐาน ระยะ 4 ปี พ.ศ. 2548-2551 และกรอบงบประมาณรายจ่ายล่วงหน้านำระยะกลาง 3 ปี ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1

5.1 โรงเรียนขนาดเล็ก คือ โรงเรียนที่มีจำนวนนักเรียนตั้งแต่ 1-200 คน

5.2 โรงเรียนขนาดกลาง คือ โรงเรียนที่มีจำนวนนักเรียนตั้งแต่ 201-400 คน

5.3 โรงเรียนขนาดใหญ่ คือ โรงเรียนที่มีจำนวนนักเรียนตั้งแต่ 401-600 คน

5.4 โรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษ คือ โรงเรียนที่มีจำนวนนักเรียนตั้งแต่ 601 คนขึ้นไป

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยครั้งนี้มุ่งศึกษา การบริหารงานวิชาการในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ตามความคิดเห็นของผู้บริหารและครูวิชาการในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาบุรีรัมย์ เขต 1 ซึ่งผู้วิจัยได้เสนอเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ตามลำดับดังนี้

1. แนวคิดและหลักการเกี่ยวกับการบริหาร
 - 1.1 ความหมายของการบริหาร
 - 1.2 หลักการและแนวคิดพื้นฐานการบริหาร โดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน
 - 1.3 สาระสำคัญของการบริหาร โดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน
 - 1.4 การบริหาร โดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน กับการกระจายอำนาจ
2. การบริหารงานวิชาการในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่เป็นนิติบุคคล
 - 2.1 ความหมายของการบริหารวิชาการ
 - 2.2 ขั้นตอนการบริหารงานวิชาการ
 - 2.3 ขอบข่าย ภารกิจและแนวทางการปฏิบัติในการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน
3. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
 - 3.1 งานวิจัยในประเทศ
 - 3.2 งานวิจัยต่างประเทศ
4. กรอบแนวคิดในการวิจัย

แนวคิดและหลักการเกี่ยวกับการบริหาร

ความหมายของการบริหาร

ลิปปนนท์ เกตุทัต. (2537: 3) ได้กล่าวถึงการบริหารว่า ในการดำเนินการใดๆก็ตามจะสำเร็จลุล่วงไปด้วยดีมีประสิทธิภาพ จะต้องมีส่วนร่วมดำเนินการจากบุคคลหลายฝ่าย และการที่จะให้บุคคลหลายๆคนร่วมมือกันทำงานให้บรรลุวัตถุประสงค์ นโยบายและเป้าหมายของหน่วยงาน จะต้องมีการประชาสัมพันธ์อย่างมีระบบ ตลอดจนมีการควบคุมและติดตามผลการดำเนินงาน ให้เป็นไปตามขั้นตอนอย่างเหมาะสม ซึ่งการเป็นนักบริหารที่ดี มิใช่เป็นพรสวรรค์ที่แต่ละคนมีมาโดยกำเนิด ความสามารถในทางการบริหารเป็นสิ่งที่สามารถพัฒนาและฝึกฝนได้ การรู้จักเพิ่มพูนความรู้

ใหม่ๆ พัฒนาความคิด และทัศนคติที่ดี ตลอดจนการฝึกฝนความสามารถให้มีความชำนาญ การมีประสบการณ์มากย่อมจะช่วยให้เป็นนักบริหารที่มีความสามารถได้

พิชัย ลีพิพัฒนไพบูลย์ (2537: 34) ได้ให้ความหมายของการบริหารว่า การบริหาร คือ การทำงานตั้งแต่สองคนขึ้นไปมาร่วมกันทำงานให้บรรลุวัตถุประสงค์ของหน่วยงานโดยมีการปฏิสัมพันธ์ซึ่งกันและกัน คำว่าปฏิสัมพันธ์คือจะต้องมีการสื่อสารข้อความให้เข้าใจซึ่งกันและกัน เพื่อให้งานนั้นบรรลุผลสำเร็จ

ดังนั้น การบริหาร หมายถึง กิจกรรมที่คณะบุคคลร่วมกันทำตั้งแต่สองคนขึ้นไป เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์อย่างใดอย่างหนึ่งที่ได้วางแผนร่วมกันไว้ โดยใช้ศาสตร์และศิลป์ และนำเอาทรัพยากรบริหาร คือ คน เงิน วัสดุอุปกรณ์และวิธีการต่างๆมาใช้ให้เกิดประโยชน์อย่างมีประสิทธิภาพ

หลักการและแนวคิดพื้นฐาน การบริหารโดยใช้ โรงเรียนเป็นฐาน

สมศักดิ์ คลประสิทธิ์ (2544) การบริหาร โดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน (School -Based Management : SBM) เป็นแนวคิดในการบริหาร โรงเรียนที่ริเริ่มในประเทศสหรัฐอเมริกา ซึ่งได้รับอิทธิพลจากกระแสการบริหารแนวใหม่ทางธุรกิจที่เน้นความพึงพอใจของผู้รับบริการและผลิตภัณฑ์ให้มีการกระจายอำนาจไปสู่หน่วยปฏิบัติให้มากที่สุด ในทางการศึกษาได้มีกระแสการปฏิรูปการศึกษาโดยเน้นการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษาไปยังสถานศึกษา และให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องได้มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา เมื่อประเทศไทยมีนโยบายปฏิรูปการศึกษา โดยได้กำหนดสาระในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 การดำเนินการให้เกิดผลตามเป้าหมายการปฏิรูปการศึกษาเริ่มเป็นรูปธรรมมากขึ้น เมื่อมีการประกาศใช้พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 โดยยึดหลักการกระจายอำนาจและการให้ประชาชนและสังคมมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาเพื่อบูรณ์ให้การจัดการศึกษามีคุณภาพสนองต่อความต้องการของผู้เรียน ผู้ปกครอง และชุมชนมากที่สุด แนวทางดังกล่าวเป็นหลักการสำคัญของการบริหาร โดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน (SBM) หลักการสำคัญของการบริหาร โดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน(SBM) ได้แก่ หลักการกระจายอำนาจไปยังสถานศึกษา หลักการมีส่วนร่วม หลักการคืนอำนาจการจัดการศึกษาให้ประชาชน หลักการบริหารตนเอง และหลักการตรวจสอบและถ่วงดุล หลักการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษา ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ มาตรา39 กำหนดให้กระทรวงกระจายอำนาจไปยังสถานศึกษาโดยตรง 4 ด้าน ได้แก่ ด้านวิชาการ งบประมาณ การบริหารงานบุคคลและการบริหารทั่วไป หลักการมีส่วนร่วมได้กำหนดให้การบริหารสถานศึกษา ยึดหลักการให้สังคมและชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา โดยบริหารในรูปแบบบุคคล เรียกว่า คณะกรรมการสถานศึกษา ตามมาตรา 40 มีตัวแทน 6 กลุ่ม ได้แก่ ผู้แทน ผู้ปกครอง ผู้แทนครู

ผู้แทนองค์กรชุมชนผู้แทนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นผู้แทนศิษย์เก่าของสถานศึกษา และผู้ทรงคุณวุฒิโดยมีผู้บริหารสถานศึกษาเป็นกรรมการและเลขานุการ มีบทบาทหน้าที่กำหนดนโยบายและจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพสถานศึกษา ให้คำปรึกษาและสนับสนุนการดำเนินงานของสถานศึกษาประสานความร่วมมือกับหน่วยงานอื่นรายงานผลการจัดการศึกษา ตามระบบการประกันคุณภาพการศึกษาและมีอำนาจหน้าที่อื่น ได้รับการกระจายอำนาจจากส่วนกลางใน 4 ด้าน คือด้านวิชาการ ด้านงบประมาณ ด้านการบริหารงานบุคคล และด้านการบริหารงานทั่วไป

ความสำเร็จของการบริหาร โดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน นอกจากจะยึดหลักการของ SBM และแนวทางตาม พ.ร.บ.การศึกษาแห่งชาติแล้ว เงื่อนไขความสำเร็จที่สำคัญประการหนึ่ง คือ ภาวะเบียบที่จะนำสู่การปฏิบัติ จะต้องมีความชัดเจนนำไปปฏิบัติได้และต้องสร้างความเข้าใจให้กับผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง โดยเฉพาะคณะกรรมการบริหารต้องเข้าใจบทบาทหน้าที่และความรับผิดชอบของตนเอง เพื่อให้การบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานมีประสิทธิภาพสูงสุดนำไปสู่การพัฒนาคุณภาพของผู้เรียนที่เป็นเป้าหมายสำคัญของการปฏิรูปการศึกษาแนวคิดและหลักการ SBM

สาระสำคัญของการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน (SBM)

จากการวิจัยเรื่อง การศึกษาแนวทางการบริหารและการจัดการศึกษาของสถานศึกษาในรูปแบบการบริการ โดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของ อุตัย บุญประเสริฐ (2542) ได้สรุปสาระสำคัญ ดังนี้ การบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานเป็นแนวคิดในการบริหารโรงเรียน ที่ริเริ่มในสหรัฐอเมริกา ในช่วงทศวรรษที่ 1980 แนวความคิดนี้มีความเชื่อมโยงกับการปฏิรูปการศึกษาและการกระจายอำนาจทางการศึกษา ซึ่งเกิดจากความไม่พอใจของผู้เกี่ยวข้องกับระบบการบริหารการศึกษาของรัฐ มีการศึกษาและผลักดันให้เกิดนโยบายที่ชัดเจนและต่อเนื่อง ปัจจุบันมีการบริหาร โดยใช้โรงเรียนเป็นฐานครอบคลุมทั่วประเทศสหรัฐอเมริกา และแพร่หลายไปยังประเทศอื่น ๆ รวมทั้งกำลังถูกนำมาใช้ในประเทศไทยตามสาระบัญญัติของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 มาตรา 40 ตั้งแต่เดือนสิงหาคม พ.ศ.2545 เป็นต้นมา

แนวคิดเรื่องการบริหาร โดยใช้โรงเรียนเป็นฐานนั้น ได้รับอิทธิพลมาจากกระแสการเปลี่ยนแปลงของโลกธุรกิจอุตสาหกรรมที่ประสบความสำเร็จจากหลักการ วิธีการ และกลยุทธ์ ในการทำให้องค์การมีประสิทธิภาพและมีประสิทธิผล ผลการปฏิบัติงานมีคุณภาพ สร้างกำไร และสร้างความพึงพอใจแก่ลูกค้าและผู้เกี่ยวข้องยิ่งขึ้น ความสำเร็จดังกล่าวนี้ทำให้ประชาชน และผู้เกี่ยวข้องเห็นว่า การพัฒนาคุณภาพการศึกษาให้ดีขึ้นนั้น ต้องปรับกระบวนการและวิธีการที่เคยเน้นแต่เรื่องการเรียนการสอน ปรับไปสู่การบริหาร โดยการกระจายอำนาจไปยังโรงเรียนที่เป็นหน่วยปฏิบัติและให้มีส่วนเกี่ยวข้องได้มีส่วนร่วมในการบริหารและจัดการศึกษาอย่างแท้จริง

จากการประมวลแนวความคิดของนักวิชาการและองค์กรต่าง ๆ จำนวนมาก อาจสรุปได้ว่าการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานเป็นกลยุทธ์ในการปรับปรุงการศึกษา โดยเปลี่ยนอำนาจหน้าที่ในการตัดสินใจจากส่วนกลางไปยังแต่ละโรงเรียน โดยให้คณะกรรมการโรงเรียน (School Council หรือ School Board) ซึ่งประกอบด้วย ผู้ปกครอง ครู สมาชิกในชุมชน ผู้ทรงคุณวุฒิ ศิษย์เก่า และผู้บริหารโรงเรียน (บางโรงเรียนมีตัวแทนนักเรียนเป็นกรรมการด้วย) ได้มีอำนาจในการบริหารจัดการศึกษาในโรงเรียน มีหน้าที่และความรับผิดชอบในการตัดสินใจที่เกี่ยวข้องกับงบประมาณ บุคลากร และวิชาการ โดยให้เป็นไปตามความต้องการของนักเรียน ผู้ปกครอง และชุมชน หลักการสำคัญในการบริหารแบบ (School-Based Management โดยทั่วไป ได้แก่

หลักการกระจายอำนาจ (Decentralization) ซึ่งเป็นการกระจายอำนาจการจัดการศึกษาจากกระทรวงและส่วนกลางไปยังสถานศึกษาให้มากที่สุด โดยมีความเชื่อว่าโรงเรียนเป็นหน่วยสำคัญในการเปลี่ยนแปลงและพัฒนาการศึกษาเด็ก

หลักการมีส่วนร่วม (Participation or Collaboration or Involvement) เปิดโอกาสให้ผู้เกี่ยวข้องและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียได้มีส่วนร่วมในการบริหาร ตัดสินใจ และร่วมจัดการศึกษา ทั้งครู ผู้ปกครอง ตัวแทนศิษย์เก่า และตัวแทนนักเรียน การที่บุคคลมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา จะเกิดความรู้สึกเป็นเจ้าของและจะรับผิดชอบในการจัดการศึกษามากขึ้น

หลักการคืนอำนาจจัดการศึกษาให้ประชาชน (Return Power to People) ในอดีตการจัดการศึกษาจะทำหลากหลาย ทั้งวัดและองค์กรในท้องถิ่นเป็นผู้ดำเนินการ ต่อมามีการรวมการจัดการศึกษาไปให้กระทรวงศึกษาธิการ เพื่อให้เกิดเอกภาพและมาตรฐานทางการศึกษา แต่เมื่อประชากรเพิ่มขึ้น ความเจริญต่าง ๆ ก้าวไปอย่างรวดเร็ว การจัดการศึกษาโดยส่วนกลางเริ่มมีข้อจำกัด เกิดความล่าช้าและไม่สนองความต้องการของผู้เรียนและชุมชนอย่างแท้จริง จึงต้องมีการคืนอำนาจให้ท้องถิ่นและประชาชนได้จัดการศึกษาเองอีกครั้ง

หลักการบริหารตนเอง (Self-Managing) ในระบบการศึกษาทั่วไป มักจะกำหนดให้โรงเรียนเป็นหน่วยปฏิบัติตามนโยบายของส่วนกลาง โรงเรียนไม่มีอำนาจอย่างแท้จริง สำหรับการบริหาร โดยใช้โรงเรียนเป็นฐานนั้น ไม่ได้ปฏิเสธเรื่องการทำงานให้บรรลุเป้าหมาย และนโยบายของส่วนรวม แต่มีความเชื่อว่าวิธีการทำงานให้บรรลุเป้าหมายนั้นทำได้หลายวิธี การที่ส่วนกลางทำหน้าที่เพียงกำหนดนโยบายและเป้าหมายแล้วปล่อยให้โรงเรียนมีระบบการบริหารด้วยตนเอง โดยให้โรงเรียนมีอำนาจหน้าที่และความรับผิดชอบในการดำเนินงาน ซึ่งอาจดำเนินการได้หลากหลายแล้วแต่ความพร้อมและสถานการณ์ของโรงเรียน ผลที่ได้น่าจะมีประสิทธิภาพสูงกว่าเดิม ที่ทุกอย่างกำหนดมาจากส่วนกลาง ไม่ว่าจะโดยทางตรงหรือทางอ้อม

หลักการตรวจสอบและถ่วงดุล (Check and Balance) ส่วนกลางมีหน้าที่กำหนดนโยบายและควบคุมมาตรฐาน มีองค์กระอิสระทำหน้าที่ตรวจสอบคุณภาพการบริหารและการจัดการศึกษาเพื่อให้มีคุณภาพและมาตรฐานเป็นไปตามกำหนดและมาตรฐานเป็นไปตามกำหนด และเป็นไปตามนโยบายของชาติ จากหลักการดังกล่าวทำให้เกิดความเชื่อมั่นว่าการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน จะเป็นการบริหารงานที่ทำให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลมากกว่ารูปแบบการจัดการศึกษาที่ผ่านมา รูปแบบการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานจากการศึกษาพบว่า มีรูปแบบที่สำคัญอย่างน้อย 4 รูปแบบ ได้แก่

รูปแบบที่มีผู้บริหารโรงเรียนเป็นหลัก (Administration Control) ผู้บริหารเป็นประธานคณะกรรมการ ส่วนกรรมการอื่น ๆ ได้จากการเลือกตั้งหรือคัดเลือกจากกลุ่มผู้ปกครอง ครู และชุมชน คณะกรรมการมีบทบาทให้คำปรึกษา แต่อำนาจการตัดสินใจยังคงอยู่ที่ผู้บริหาร โรงเรียน

รูปแบบที่มีครูเป็นหลัก (Professional Control) เกิดจากแนวคิดที่ว่า ครูเป็นผู้ใกล้ชิดกับนักเรียนมากที่สุด ย่อมรู้ปัญหาได้ดีกว่าและสามารถแก้ปัญหาได้ตรงจุด ตัวแทนคณะครูจะมีสัดส่วนมากที่สุดในคณะกรรมการ โรงเรียน ผู้บริหารยังเป็นประธานคณะกรรมการ โรงเรียนบทบาทของคณะกรรมการ โรงเรียนเป็นคณะกรรมการบริหาร

รูปแบบที่ชุมชนมีบทบาทหลัก (Community Control) แนวคิดสำคัญ คือ การจัดการศึกษาควรตอบสนองความต้องการและค่านิยมของผู้ปกครองและชุมชนมากที่สุด ตัวแทนของผู้ปกครอง และชุมชนจึงมีสัดส่วนในคณะกรรมการ โรงเรียนมากที่สุด ตัวแทนผู้ปกครองและชุมชนเป็นประธานคณะกรรมการ โดยมีผู้บริหาร โรงเรียนเป็นกรรมการและเลขานุการ บทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการ โรงเรียนมีบทบาทหน้าที่เป็นคณะกรรมการบริหาร

รูปแบบที่ครูและชุมชนมีบทบาทหลัก (Professional Community Control) แนวคิดเรื่องนี้เชื่อว่า ทั้งครูและผู้ปกครองต่างมีความสำคัญในการจัดการศึกษาให้แก่เด็ก เนื่องจากทั้ง 2 กลุ่มต่างอยู่ใกล้ชิดกับนักเรียนมากที่สุด รับรู้ปัญหาและความต้องการ ได้ดีที่สุดในส่วนของครูและผู้ปกครอง ในคณะกรรมการ โรงเรียนจะมีเท่า ๆ กันแต่มากกว่าตัวแทนกลุ่มอื่นๆ ผู้บริหาร โรงเรียนเป็นประธาน บทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการ โรงเรียนเป็นคณะกรรมการบริหาร

ปัจจัยที่เอื้อและปัจจัยที่เป็นอุปสรรคต่อการดำเนินการนำรูปแบบการบริหาร โดยใช้โรงเรียนเป็นฐานไปใช้

1. กระจายอำนาจหน้าที่การบริหารจากหน่วยงานบริหารส่วนกลางไปยังคณะกรรมการโรงเรียนอย่างแท้จริง
2. ได้รับการยอมรับจากผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่าย ทั้งหน่วยงานส่วนกลาง บุคลากรในโรงเรียน ผู้ปกครองและชุมชน

3. มีการประชาสัมพันธ์ที่ดี มีระบบการสื่อสารที่มีประสิทธิภาพเพื่อให้ทุกฝ่ายได้รับรู้
ข้อมูลสารสนเทศตรงกัน

4. บุคลากรในสำนักงานเขตการศึกษาและในโรงเรียนจะต้องได้รับการอบรม หรือให้
ความรู้เกี่ยวกับการบริหาร โดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน

5. ทำการฝึกอบรมคณะกรรมการ โรงเรียน เกี่ยวกับการบริหารและการจัดการศึกษา เช่น
การทำงานเป็นทีม การประชุม การตัดสินใจสั่งการ นโยบาย การวางแผนปฏิบัติ การบริหารการเงิน
การบริหารงานบุคคล การบริหารงานวิชาการ หลักสูตรการเรียนการสอน การประเมินผล เป็นต้น

6. ได้ผู้บริหาร โรงเรียนที่มีความรู้ ความสามารถ มีภาวะผู้นำที่เหมาะสม พัฒนาความรู้
ทักษะ และภาวะผู้นำให้ผู้บริหารเพื่อเป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลง (Change Agent) ที่ดี ผู้บริหาร
คณะกรรมการ โรงเรียน บุคลากรในโรงเรียนรู้บทบาทหน้าที่ของตนเอง และของผู้ที่เกี่ยวข้องอย่าง
ชัดเจน

7. มีการให้รางวัลสำหรับ โรงเรียนที่ประสบความสำเร็จในด้านการบริหาร และจัดการ
ศึกษา โดยใช้โรงเรียนเป็นฐานปัจจัยที่เป็นอุปสรรค ได้แก่ การเปลี่ยนรูปแบบแต่ไม่เปลี่ยนวิธีการ
บริหารงานและการทำงาน อำนาจการตัดสินใจผูกขาดอยู่ในคณะกรรมการ โรงเรียน ไม่กระจายไป
ทั่วโรงเรียน ผู้บริหารยังใช้ความคิดเห็นส่วนตัวในการตัดสินใจ การขัดแย้งระหว่างผู้บริหารครู และ
คณะกรรมการ โรงเรียน

ประสบการณ์การบริหาร โดยใช้โรงเรียนเป็นฐานในต่างประเทศ ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารที่
กล่าวถึงประสบการณ์การบริหาร โดยใช้โรงเรียนเป็นฐานในประเทศ ต่าง ๆ ได้แก่ สหรัฐอเมริกา
นิวซีแลนด์ ออสเตรเลีย สาธารณรัฐเกาหลี สิงคโปร์ อิสราเอล และสหราชอาณาจักร พบว่า

ในประเทศเหล่านั้นต่างประสบปัญหาความไม่พึงพอใจในคุณภาพการศึกษา จึงได้หาทาง
ปรับปรุงและพัฒนาและต่างใช้วิธีการปฏิรูปการศึกษาโดยการกระจายอำนาจการศึกษาไปยังหน่วย
ปฏิบัติที่ใกล้ชิดผู้เรียนมากที่สุด ได้แก่ โรงเรียน ครู ผู้ปกครอง และชุมชน

ในการดำเนินการกระจายอำนาจการศึกษาได้ลคบทบาทในส่วนกลาง คือ รัฐบาลกลาง
กระทรวงศึกษาธิการ หรือมลรัฐ ให้ทำหน้าที่เกี่ยวกับนโยบายการสนับสนุนทรัพยากร กำหนด
มาตรฐานและตรวจสอบคุณภาพการศึกษา โดยมอบอำนาจเกือบทั้งหมดไปให้โรงเรียนดำเนินการ
บริหารและจัดการศึกษา โดยในบางประเทศมีเขตการศึกษาเป็นหน่วยงานเชื่อมโยงระหว่าง
ส่วนกลางกับสถานศึกษาผู้ปกครอง ชุมชน มีความพึงพอใจในการศึกษามากขึ้นเนื่องจากได้มีส่วน
ร่วมในการจัดการศึกษา ครู อาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษามีขวัญและกำลังใจดีขึ้น มีความรู้สึก
เป็นเจ้าของและรับผิดชอบต่องานมากขึ้น

ยังไม่ได้มีการศึกษาอย่างจริงจังว่าการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน ทำให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนดีขึ้นมากน้อยเพียงไร แต่ก็พบว่า การบริหารรูปแบบนี้ สิ่งที่ได้ชัดก็คือ อัตราการออกกลางคันของนักเรียนลดลง อัตราการเรียนต่อสูงขึ้นความสำเร็จของการกระจายอำนาจการศึกษา อยู่ที่รัฐบาลให้ความสำคัญและดำเนินการอย่างจริงจัง บางประเทศ เช่นออสเตรเลีย นายกรัฐมนตรีได้ดำรงตำแหน่งรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการด้วย และทุกประเทศล้วนแต่ใช้การศึกษาเป็นเครื่องมือในการพัฒนาประเทศทั้งสิ้น

ปัญหาและข้อเสนอแนะที่ได้จากประสบการณ์การบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานในต่างประเทศมีปัญหาที่สำคัญ คือ 1) ใช้เวลาในการทำงานเพิ่มขึ้นในแต่ละวันและส่วนใหญ่ต้องใช้เวลา 5 ปีขึ้นไป กว่าที่จะเห็นผล 2) ความคาดหวังของโรงเรียนจะมีมากใน 2 ปีแรก เมื่อมีอุปสรรคและใช้เวลามากจะขาดความกระตือรือร้น 3) คณะกรรมการโรงเรียนบางแห่งยังขาดคุณสมบัติที่เหมาะสม บางชุมชนหาคนมาเป็นกรรมการได้ยาก 4) มีความขัดแย้งระหว่างโรงเรียน ครู และชุมชนข้อเสนอแนะที่สำคัญ คือ 1) รัฐต้องมีความจริงจังในการกระจายอำนาจ 2) เขตพื้นที่การศึกษาต้องทำหน้าที่ประสานงาน เชื่อมโยง อำนวยความสะดวก สนับสนุนและประชาสัมพันธ์ให้โรงเรียนมีความเข้มแข็ง และสามารถบริหารจัดการด้วยตนเองได้ 3) โรงเรียนต้องปรับแนวทางการทำงานใหม่ จากการคอยรับนโยบายและคำสั่งมาเป็นการบริหารจัดการด้วยตนเอง โดยความร่วมมือกับครูผู้ปกครองและชุมชน ต้องพัฒนาคณะกรรมการโรงเรียนให้มีความรู้ความสามารถในการบริหารโรงเรียน ได้การบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานในประเทศไทย จากการศึกษาเอกสารและสัมภาษณ์ผู้เกี่ยวข้อง เกี่ยวกับประสบการณ์การบริหารในประเทศไทยที่มีแนวคิดเช่นเดียวกับการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน พบว่า ปัญหาสำคัญของการบริหารการศึกษาในภาพรวมของกระทรวงศึกษาธิการ ได้แก่ 1) มีการรวมอำนาจไว้ที่ส่วนกลาง 2) ขาดเอกภาพในการบริหาร 3) ขาดประสิทธิภาพในระบบประกันคุณภาพและมาตรฐานการศึกษา 4) ขาดการมีส่วนร่วมของประชาชน 5) ขาดการพัฒนา นโยบายอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง 6) ขาดความเชื่อมโยงกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและหน่วยงานอื่น จากปัญหาดังกล่าวนำมาซึ่งความคิดในการปฏิรูปการศึกษา โดยมุ่งเน้นการกระจายอำนาจการศึกษาและการมีส่วนร่วมของผู้เกี่ยวข้องเป็นหลัก ได้มีความพยายามดำเนินการปฏิรูปการศึกษาดังแต่ปี พ.ศ.2517 และในระยะต่อมาอีกหลายครั้ง แต่ไม่ประสบความสำเร็จเนื่องจากการเปลี่ยนแปลงทางการเมือง ในที่สุด ได้มีรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 ซึ่งบรรจุสาระสำคัญในมาตรา 81 ให้มีการออกกฎหมายทางการศึกษา จึงเป็นความพยายามของกระทรวงศึกษาธิการ ทบวงมหาวิทยาลัย สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้ร่วมดำเนินการจนมีการตราพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ

พ.ศ. 2542 ขึ้น โดยมีหลักการสำคัญในการลดบทบาทและอำนาจของกระทรวงการศึกษา ให้ทำหน้าที่กำหนดนโยบาย แผนและมาตรฐานการศึกษา สนับสนุนทรัพยากร การติดตาม ตรวจสอบ และประเมินผลการจัดการศึกษา (มาตรา 31) โดยมุ่งกระจายอำนาจการบริหารวิชาการ งบประมาณ บุคลากร และบริหารทั่วไป ไปยังเขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษาให้มากที่สุด (มาตรา 39) โดยให้สถานศึกษาขั้นพื้นฐานและสถานศึกษาระดับอุดมศึกษาดำกว่าปริญญา บริหารงานโดยคณะกรรมการสถานศึกษา (มาตรา 40) จากอดีต

ที่ผ่านมาพบว่า ผู้ปกครองและประชาชนมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาน้อยมาก ส่วนใหญ่เป็นคณะกรรมการ โรงเรียน ซึ่งเป็นเพียงคณะกรรมการที่ปรึกษา มีส่วนร่วมในการบริจาคและหาทรัพยากรสนับสนุน โรงเรียน ทำการประชาสัมพันธ์ และร่วมกิจกรรมที่โรงเรียนจัดขึ้น

คณะกรรมการศึกษา หรือคณะกรรมการสถานศึกษา มีมาตั้งแต่เริ่มประกาศใช้พระราชบัญญัติประถมศึกษา พ.ศ.2464 และในการปรับปรุงแก้ไขกฎหมายในระยะต่อมา ก็ได้กำหนดให้มีคณะกรรมการสถานศึกษาด้วย แต่บทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการดังกล่าวไม่ปรากฏผลในทางปฏิบัติมากนัก เนื่องจากเป็นเพียงคณะกรรมการที่ปรึกษา ส่วนอำนาจการตัดสินใจยังอยู่ที่ผู้บริหารสถานศึกษา

ผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นจากการปรับโครงสร้างการกระจายอำนาจการบริหาร และการจัดการศึกษาจากส่วนกลางไปยังสถานศึกษาในการดำเนินการกระจายอำนาจสู่สถานศึกษา อาจทำให้เกิดผลกระทบทางด้านการเมือง การปกครอง การกำหนดนโยบาย การนำนโยบายไปปฏิบัติ การจัดโครงสร้างองค์การ การเปลี่ยนแปลงวัฒนธรรมองค์กร งบประมาณ การต่อต้านของผู้เสียอำนาจ ความพร้อมของหน่วยงานและบุคลากร ในส่วนกลางระดับกระทรวง ความพร้อมของสถานศึกษา คณะกรรมการสถานศึกษา การเชื่อมโยงระหว่างสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา และคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ภาระงานของครูและผู้บริหาร การตรวจสอบเวลา การจัดการเรียนการสอนและผลการเรียน แนวทางการบริหาร โดยใช้โรงเรียนเป็นฐานในประเทศไทย หลักการพื้นฐานในการกำหนดรูปแบบการบริหาร โดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน ได้แก่

- 1) หลักการกระจายอำนาจ
- 2) หลักการมีส่วนร่วม
- 3) หลักการคืนอำนาจจัดการศึกษาให้ประชาชน
- 4) หลักการบริหารตนเอง
- 5) หลักการตรวจสอบและถ่วงดุล

รูปแบบที่เหมาะสมกับบริบทและกฎหมายการศึกษาของไทยในปัจจุบัน คือ รูปแบบการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานที่มีชุมชนเป็นหลัก (Community Control) คณะกรรมการสถานศึกษาประกอบด้วย กรรมการที่เป็นตัวแทนจากกลุ่มต่าง ๆ 6 กลุ่ม ได้แก่ผู้แทนผู้ปกครอง ผู้แทนครู ผู้แทนองค์กรชุมชน ผู้แทนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ผู้แทนศิษย์เก่าของสถานศึกษา ผู้ทรงคุณวุฒิ กลุ่มละไม่น้อยกว่า 2 คน และมีจำนวนเท่า ๆ กัน ให้คณะกรรมการสถานศึกษาเลือก

กรรมการคนหนึ่งมีจำนวนเท่า ๆ กัน ให้คณะกรรมการสถานศึกษาเลือกกรรมการคนหนึ่งเป็นประธาน และอีกคนหนึ่งเป็นรองประธาน โดยผู้บริหารสถานศึกษาเป็นกรรมการและเลขานุการ โดยตำแหน่ง สำหรับจำนวนคณะกรรมการสถานศึกษาควรอยู่ในดุลยพินิจและขึ้นอยู่กับขนาดของโรงเรียน ซึ่งควรอยู่ระหว่าง 13 - 19 คน คณะกรรมการมีวาระการทำงาน 2 ปี และอาจได้รับการแต่งตั้งอีกได้ สถานศึกษาแต่งตั้งคณะกรรมการชุดหนึ่ง ทำหน้าที่สรรหากรรมการที่เป็นผู้แทนจากกลุ่มบุคคลต่าง ๆ ทั้ง 6 กลุ่ม ทั้งนี้อาจทำได้โดยการเลือกตั้งหรือการสรรหาและแต่งตั้งแล้วแต่ความเหมาะสม เมื่อได้รายชื่อผู้สมควรได้รับการแต่งตั้งแล้ว ผู้บริหารสถานศึกษาเสนอให้อำนาจการสำนักงานการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม เขตพื้นที่การศึกษาเป็นผู้แต่งตั้ง

ให้คณะกรรมการสถานศึกษามีบทบาทหน้าที่และความรับผิดชอบ เป็นคณะกรรมการบริหารสถานศึกษา และการเป็นที่ปรึกษาแก่ผู้บริหารสถานศึกษา โดยให้มีบทบาทหน้าที่ทั่วไป บทบาทหน้าที่ในการบริหารสถานศึกษา ทั้งด้านวิชาการ บุคลากร ธุรการ งบประมาณ อาคาร สถานที่ บริการ แผนงานและ โครงการ ศาสนา และวัฒนธรรมข้อจำกัดและเงื่อนไขในการนำรูปแบบไปใช้ควรมีโครงการนำร่องทดลองการบริหาร โดยใช้โรงเรียนเป็นฐานในโรงเรียนที่อาสาสมัคร และมีความพร้อมก่อน เพื่อศึกษาปัญหา อุปสรรคและได้วิธีการที่เหมาะสม แล้วจึงค่อย ๆ ขยายผลไปยังโรงเรียนอื่น ๆ จนครบทุกโรงเรียนทั่วประเทศ นอกจากนี้ควรมีการวิจัยและพัฒนาควบคู่ไปกับโครงการนำร่องเพื่อให้ได้รูปแบบและแนวทางการดำเนินการที่เหมาะสมยิ่งขึ้น ความสัมพันธ์ระหว่างสถานศึกษากับเขตพื้นที่การศึกษา คณะกรรมการและสำนักงานการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม เขตพื้นที่การศึกษา มีอำนาจหน้าที่ในการกำกับ ดูแลสถานศึกษา ขั้นพื้นฐานและสถานศึกษาระดับอุดมศึกษาระดับต่ำกว่าปริญญา รวมทั้งพิจารณาการจัดตั้ง ยุบ รวม หรือเลือกสถานศึกษา บทบาทหน้าที่เป็นผู้ประสานงานและอำนวยความสะดวก สนับสนุน ส่งเสริม และช่วยเหลือสถานศึกษามากกว่าการเป็นหน่วยงานบังคับบัญชาระดับสูงกว่าสถานศึกษา

กลยุทธ์ที่สำคัญในการนำรูปแบบบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานไปปฏิบัติ กลยุทธ์สำคัญ ได้แก่ การประชาสัมพันธ์ กำหนดบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการสถานศึกษาให้ชัดเจน การสรรหาและการคัดเลือกคณะกรรมการสถานศึกษา การพัฒนาคณะกรรมการสถานศึกษา การสนับสนุนให้บุคลากรในสถานศึกษาร่วมปฏิบัติงานกับคณะกรรมการสถานศึกษา การสร้างเครือข่าย คณะกรรมการสถานศึกษา การกำหนดมาตรฐานการดำเนินงานของคณะกรรมการสถานศึกษา พิจารณาให้สวัสดิการ บริการและสิทธิพิเศษแก่คณะกรรมการสถานศึกษา

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย สถานศึกษาควรใช้หลักการบริหาร 2 ประการ คือ หลักการบริหารตนเอง ให้สถานศึกษามีอิสระในการบริหารจัดการ และหลักธรรมาภิบาล (Good Governance) ให้มีการบริหารจัดการที่ดี ยึดคุณธรรม โปร่งใส และสนองประ โยชน์ต่อองค์การ

ชุมชนและประเทศชาติ ควรเตรียมความพร้อมด้านระบบและบุคลากร มีการจัดระบบบริหารที่มีประสิทธิภาพ มีการเตรียมความพร้อมแก่ผู้บริหาร โรงเรียน ครู และประชาชนให้มีความรู้ความสามารถในการจัดการก่อนทำหน้าที่คณะกรรมการสถานศึกษา

ควรดำเนินโครงการนำร่องการบริหารจัดการในระดับเขตพื้นที่การศึกษา และระดับสถานศึกษา โดยเน้นการกระจายอำนาจการศึกษาและการบริหารควรมุ่งกำหนดบทบาทหน้าที่ที่ระเบียบและแนวปฏิบัติต่าง ๆ โดยละเอียดในกฎกระทรวง และกฎหมายที่เกี่ยวข้อง ก่อนที่สถานศึกษาต่าง ๆ จะนำรูปแบบการบริหารไปใช้

ดังนั้น "SBM" หมายถึง การบริหาร โดยใช้โรงเรียนเป็นฐานเน้นวิธีการกระจายอำนาจการบริหารจัดการการสร้างความเข้มแข็งของระบบโรงเรียนอย่างเป็นกระบวนการ

การบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน กับการกระจายอำนาจ

รุ่ง แก้วแดง (2540) ได้กล่าวถึงการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานกับการกระจายอำนาจ ดังนี้ กระบวนการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน (SBM) เป็นวิธีการกระจายอำนาจ (Decentralization) ทางการศึกษา นักการศึกษาหลายคนเช่น รอนดีเนลลี(Rondinelli) และ ชีมา (Cheema) ให้ความเห็นว่าการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานเป็นการถ่ายโอนความรับผิดชอบเกี่ยวกับการวางแผนการบริหารจัดการ การจัดสรรทรัพยากร จากส่วนกลางลงสู่หน่วยงาน เครือข่าย ในลักษณะที่มีขอบข่ายของความรับผิดชอบทั้งหมด หรือจำกัดในรูปแบบดังต่อไปนี้

การแยกอำนาจ (Deconcentration) เป็นการถ่ายโอนความรับผิดชอบภาระงาน อำนาจการบริหารเพียงบางส่วน จากส่วนกลางลงสู่เครือข่ายระดับล่าง ยึดนโยบายและแผนงานและแนวทางการดำเนินงานที่กำหนดโดยหน่วยงานกลาง สามารถปรับวิธีดำเนินงานให้เหมาะสมกับสภาพเงื่อนไขของท้องถิ่นได้

การมอบอำนาจ (Delegation) การแต่งตั้งผู้ทำการแทน เป็นการถ่ายโอนความรับผิดชอบเชิงบริหารจัดการในงานเฉพาะกิจที่ไม่ได้เป็นงานประจำ ให้สำเร็จตามวัตถุประสงค์ ทั้งนี้ ความรับผิดชอบสูงสุดจะยังคงอยู่ที่หน่วยงานกลาง

การถ่ายโอนอำนาจ (Devolution) การแต่งตั้งโดยถือเป็นการถ่ายโอนอำนาจคกทอด เป็นการสร้างความเข้มแข็งให้แก่หน่วยงานย่อยของรัฐบาล และมอบอำนาจให้ดำเนินงานด้วยตนเองอย่างอิสระ แต่อยู่ภายใต้การดูแลควบคุมของหน่วยงานกลาง

การโอนอำนาจให้เอกชน (Privatization) เป็นการถ่ายโอนอำนาจความรับผิดชอบในการดำเนินงานให้กับองค์กรเอกชนแทนภาครัฐ โดยสิ้นเชิง

ในภาคการศึกษา การกระจายอำนาจจะเป็นแบบการถ่ายโอนอำนาจ (Devolution) ซึ่งจะให้ความหมายของการบริหารจัดการตนเอง (Self managing Schools) โดยถ่ายโอนอำนาจ

การตัดสินใจในเรื่องต่าง ๆ ไปจากส่วนกลาง การตัดสินใจจะเป็นการตัดสินใจที่เกี่ยวกับการเรียนการสอน ดังต่อไปนี้

ด้านความรู้ (Knowledge) เป็นการกระจายอำนาจการตัดสินใจในเรื่องการจัดหลักสูตร การจัดโปรแกรม การกำหนดเป้าหมายและวัตถุประสงค์ของการจัดการศึกษา แนวทางการรับนักเรียน การประเมินนักเรียน การเตรียมข้อมูลข่าวสารสารสนเทศของโรงเรียน

ด้านเทคโนโลยี (Technology) เป็นการกระจายอำนาจการตัดสินใจในเรื่องกระบวนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน

ด้านอำนาจหน้าที่ (Power) เป็นการกระจายอำนาจการตัดสินใจในเรื่องการบริหารบุคลากร

ด้านวัสดุ ครุภัณฑ์ (Material) เป็นการกระจายอำนาจการตัดสินใจในเรื่องการใช้เครื่องอำนวยความสะดวก วัสดุอุปกรณ์และครุภัณฑ์ต่าง ๆ

ด้านบุคลากร (People) เป็นการกระจายอำนาจการตัดสินใจในเรื่องการใช้ทรัพยากรบุคคล การพัฒนาบุคคล การพัฒนาบุคลากรสู่มืออาชีพ ในด้านการจัดการเรียนการสอน การตัดสินใจในเรื่องการสนับสนุนการจัดการเรียนการสอน

ด้านเวลา (Time) เป็นการกระจายอำนาจการตัดสินใจในเรื่องการกำหนดแผนการดำเนินงานและการบริหารเวลา

ด้านการเงิน (Finance) เป็นการกระจายอำนาจการตัดสินใจในเรื่องการจัดสรรงบประมาณ การจัดเก็บค่าเล่าเรียนของนักเรียน

การดำเนินงานของโรงเรียนในด้านต่าง ๆ โรงเรียนจะต้องจัดทำเป็นแผนกลยุทธ์ (Strategic Plan) หรือแม่บท (Master Plan) หรือ แผนพัฒนาคุณภาพโรงเรียน (School Improvement Plan) หรือ “ธรรมนูญสถานศึกษา” (School Charter) ซึ่งถือเป็นแผนแม่บทที่ระบุ

วิสัยทัศน์และยุทธวิธีการดำเนินงาน รวมทั้งทิศทางของการเดินไปสู่ความสำเร็จของโรงเรียน

การบริหารงานวิชาการในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่เป็นนิติบุคคล

ความหมายของการบริหารงานวิชาการ

ได้มีนักการศึกษาให้ความหมายของการบริหารงานวิชาการไว้ต่าง ๆ กัน ดังนี้

อำภา บุญช่วย (2537 : 2) การบริหารงานวิชาการเป็นงานที่เกี่ยวข้องกับหลักสูตรและการสอน ผู้ศึกษาต้องใช้ความพยายามและความสามารถเป็นอย่างมากในการนำคณะครูและ ผู้เกี่ยวข้อง เพื่อดำเนินการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้บรรลุจุดมุ่งหมายของหลักสูตร

ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2537 : 16) การบริหารงานวิชาการ หมายถึง การบริหารสถานศึกษา โดยมีการจัดกิจกรรมทุกอย่างที่เกี่ยวกับการปรับปรุงพัฒนาการเรียนการสอนให้ได้ผลดี และมีประสิทธิภาพให้เกิดประโยชน์สูงสุดกับผู้เรียน หลักการและกระบวนการบริหารงานวิชาการที่มีประสิทธิภาพ เป็นดังนี้

1. จัดทำแผนงานวิชาการที่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์หรือนโยบายหลัก
2. การบริหารงานวิชาการมุ่งการร่วมมือกันทำงาน
3. การมีเอกภาพในจุดมุ่งหมายจะทำให้การดำเนินการสอดคล้องสัมพันธ์และเป็นไป

ในทิศทางเดียวกัน

4. ควรกระจายอำนาจและความรับผิดชอบให้ผู้ปฏิบัติ
5. ควรส่งเสริมผู้ร่วมงานให้ปรับปรุงตนเองด้านวิชาการ
6. ควรคิดริเริ่มสร้างสรรค์และการพัฒนางานเป็นสิ่งจำเป็นสำหรับงานวิชาการ
7. การมีวินัยของบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับงานวิชาการจะสามารถทำให้งานดำเนินไป

ได้ด้วยดี

8. ผู้บริหารควรใช้เทคนิคการส่งเสริมคนอื่นมากกว่าการสอนคนอื่น
9. บุคลากรทุกคนต้องการขวัญกำลังใจในการปฏิบัติงาน
10. ควรมีคณะกรรมการที่ปรึกษางานวิชาการ
11. ให้ครูตั้งวัตถุประสงค์และจุดมุ่งหมายของการสอนทุกวิชาที่รับผิดชอบ
12. การประสานงาน ความสามัคคี ความมีมนุษยสัมพันธ์และความร่วมมือย่อมนำมา

ซึ่งความสำเร็จของหน่วยงาน

13. การติดตามและประเมินผล เป็นสิ่งจำเป็นในการพัฒนางานวิชาการ
14. การบริหารเป็นทั้งศาสตร์และศิลป์ ดังนั้น การบริหารงานวิชาการจำเป็นต้องใช้

ศาสตร์ ศิลป์ ทักษะ และเทคนิคในการบริหารงาน

นอกจากนี้ หลักการบริหารงานวิชาการควรยึดหลักแห่งประสิทธิภาพและประสิทธิผล

ดังนี้

1. **หลักแห่งประสิทธิภาพ (Efficiency)** หมายถึง การได้ผลผลิตเพิ่มขึ้น โดยไม่เพิ่มการลงทุน นั่นคือนักเรียน นักศึกษา สามารถสำเร็จการศึกษาตามกำหนดของหลักสูตร โดยไม่ออกกลางคัน เรียนเกินเวลา และซ้ำเกินกำหนด

2. **หลักแห่งประสิทธิผล (Effectiveness)** หมายถึง ผลผลิตได้ตามจุดมุ่งหมาย ที่วางไว้ นั่นคือ นักเรียน นักศึกษา มีคุณภาพตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตรมีความรู้ ความสามารถ ทักษะ คุณภาพ

สรุป การบริหารงานวิชาการ หมายถึง การปฏิบัติกิจกรรมต่างๆ ของผู้บริหาร โรงเรียนที่เกี่ยวข้องกับการวางแผน ควบคุม กำกับ ติดตาม นิเทศ การจัดหา การผลิตและ ส่งเสริม ซึ่งเป็นกิจกรรมในขอบข่ายงานวิชาการด้านต่างๆ เพื่อส่งเสริมและสนับสนุนให้ครูใน โรงเรียนสามารถจัดการเรียนการสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อมุ่งหวังที่จะพัฒนาคุณภาพ การเรียนของนักเรียนให้มีคุณภาพสูงขึ้น

ขั้นตอนการบริหารงานวิชาการ

การบริหารงานวิชาการ เป็นงานหลักของสถานศึกษา และมีขอบข่ายค่อนข้างกว้างขวาง หลักการบริหารงานวิชาการจะแบ่งเป็นขั้นตอนของกระบวนการบริหารงานวิชาการ ดังนี้

1. **ขั้นตอนดำเนินการ** จะเป็นการกำหนดนโยบาย และวางแผนงานด้านวิชาการ โดยมีงานต่อไปนี้

- 1.1 จัดทำแผนงานวิชาการให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของหลักสูตร
- 1.2 จัดสภาพงานวิชาการและวิธีการทำงาน
- 1.3 จัดครูเข้าสอน
- 1.4 จัดทำโครงการสอน
- 1.5 จัดทำปฏิทินการปฏิบัติงาน
- 1.6 จัดตารางสอน
- 1.7 ปฐมนิเทศนักเรียน
- 1.8 การลงทะเบียน

2. **ขั้นตอนการดำเนินงาน** เป็นขั้นที่จัดและดำเนินงาน รวมทั้งการควบคุมดูแลให้ปฏิบัติตามแผนที่วางไว้ให้

- 2.1 การดำเนินงานการสอนตามหลักสูตร โดยการดูแลให้การสอนเป็นไปตามโครงการสอนในแต่ละวิชา เป็นการนำหลักสูตรไปสู่การปฏิบัติ
- 2.2 การดำเนินงานเกี่ยวกับกิจกรรมเสริมหลักสูตรทางด้านวิชาการ ได้แก่

จัดโครงการสอนซ่อมเสริม โครงการส่งเสริมเด็กเรียนดี โครงการส่งเสริมการค้นคว้าด้วยตนเอง การจัดชุมนุมต่าง ๆ ลูกเสือและเนตรนารี มีการแนะแนวการศึกษาและอาชีพตลอดจนการให้คำปรึกษาในการแก้ปัญหาต่าง ๆ จัดให้มีห้องสมุด โรงเรียนเพื่อเป็นแหล่งค้นคว้า

2.3 งานเกี่ยวกับการบริหาร การส่งเสริมให้มีการให้บริการเกี่ยวกับสื่อการสอน เพื่อช่วยเหลือครูในด้านการสอนและอุปกรณ์ต่าง ๆ มีการจัดรวบรวมเอกสาร คำสอน คู่มือครู รวมทั้งการจัดสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ เช่น อาคารสถานที่ การจัดหาวัสดุอุปกรณ์ เป็นต้น

3.ขั้นส่งเสริมและติดตามผลในด้านวิชาการ เพื่อให้ได้มาตรฐานของงานวิชาการ ผู้บริหารควรมีการส่งเสริม ปรับปรุง พัฒนา และประเมินผลงานด้านวิชาการ ดังนี้

3.1 ส่งเสริมให้ครูอาจารย์ได้ปรับปรุงตนเองด้านวิชาการ

3.2 สนับสนุนให้มีการปฏิบัติตามมาตรฐานทางวิชาการ ได้แก่ การกำหนดจุดมุ่งหมาย และนโยบายที่เหมาะสมกับโรงเรียน และสามารถนำไปสู่การปฏิบัติได้

3.3 ริเริ่มและสร้างสรรค์ในการปรับปรุงงานด้านวิชาการ

3.4 จัดบรรยากาศทางวิชาการในสถานศึกษา เช่น การจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมทางด้านวิชาการ

3.5 จัดให้มีคณะกรรมการที่ปรึกษาทางวิชาการ

3.6 จัดตั้งคณะทำงานทางวิชาการขึ้น ลักษณะของคณะอาจจัดรวมกันเป็นคณะครูในแผนกเดียวกันมาร่วมกันทำงาน แลกเปลี่ยนความคิดเห็นซึ่งกันและกัน

3.7 ส่งเสริมให้จัดตั้งชุมชนหรือชมรมทางวิชาการ เพื่อจัดกิจกรรมและเผยแพร่ทางด้านวิชาการ

3.8 ส่งเสริมให้มีการเข้าร่วมประชุมสัมมนาฝึกอบรม เพื่อเป็นการแลกเปลี่ยนความรู้และเพิ่มพูนความรู้ทางวิชาการ

3.9 ส่งเสริมให้ศึกษาต่อเพื่อความก้าวหน้าทางวิชาการ

ขอบข่าย ภารกิจและแนวทางการปฏิบัติในการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา

ขั้นพื้นฐาน

กระทรวงศึกษาธิการ (2546: 33-38) ได้ให้ขอบข่าย ภารกิจและแนวทางการปฏิบัติในการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานไว้ดังนี้

งานวิชาการเป็นงานหลัก หรือเป็นภารกิจหลักของสถานศึกษาที่พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 มุ่งให้กระจายอำนาจ

ในการบริหารจัดการไปให้สถานศึกษาให้มากที่สุด ด้วยเจตนารมณ์ที่จะให้สถานศึกษาดำเนินการ ได้โดยอิสระ คล่องตัว รวดเร็ว สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน สถานศึกษา ชุมชน ท้องถิ่น และการมีส่วนร่วมจากผู้มีส่วนได้เสียทุกฝ่าย ซึ่งจะเป็นปัจจัยสำคัญทำให้สถานศึกษา มีความเข้มแข็งในการบริหารและการจัดการสามารถพัฒนาหลักสูตรและกระบวนการเรียนรู้ ตลอดจนการวัดผล ประเมินผล รวมทั้งการวัดปัจจัยเกื้อหนุนการพัฒนาคุณภาพนักเรียน ชุมชน ท้องถิ่น ได้อย่างมีคุณภาพและมีประสิทธิภาพ

วัตถุประสงค์

1. เพื่อให้สถานศึกษาบริหารงานด้านวิชาการได้โดยอิสระ คล่องตัว รวดเร็ว และ สอดคล้องกับความต้องการของนักเรียน สถานศึกษา ชุมชน และท้องถิ่น
2. เพื่อให้การบริหารและการจัดการศึกษาของสถานศึกษาได้มาตรฐานและมีคุณภาพ สอดคล้องกับระบบประกันคุณภาพการศึกษา และประเมินคุณภาพภายใน เพื่อพัฒนาตนเอง และการประเมินจากหน่วยงานภายนอก
3. เพื่อให้สถานศึกษาพัฒนาหลักสูตรและกระบวนการเรียนรู้ ตลอดจนจัดปัจจัยเกื้อหนุน การพัฒนาการเรียนรู้ที่สนองตามความต้องการของผู้เรียน ชุมชน และท้องถิ่น โดยยึดผู้เรียนเป็น สำคัญได้อย่างมีคุณภาพและมีประสิทธิภาพ
4. เพื่อให้สถานศึกษาได้ประสานความร่วมมือในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของ สถานศึกษาและของบุคคล ครอบครัว องค์กร หน่วยงานและสถาบันอื่นๆ อย่างกว้างขวาง

ขอบข่าย/ภารกิจ

การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา

การพัฒนากระบวนการเรียนรู้

การวัดผล ประเมินผล และเทียบโอนผลการเรียน

การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา

การพัฒนาสื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา

การพัฒนาแหล่งเรียนรู้

การนิเทศการศึกษา

การแนะแนวการศึกษา

การพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา

การส่งเสริมความรู้ด้านวิชาการแก่ชุมชน

การประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาอื่น

การส่งเสริม และสนับสนุนงานวิชาการแก่บุคคล ครอบครัว องค์กร หน่วยงานและ

สถาบันอื่นที่จัดการศึกษา

การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา แนวทางการปฏิบัติ

1. ศึกษาวิเคราะห์เอกสารหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2544 สาระแกนกลางของกระทรวงศึกษาธิการ ข้อมูลสารสนเทศเกี่ยวกับสภาพปัญหา และความต้องการของสังคม ชุมชน และท้องถิ่น

2. วิเคราะห์สภาพแวดล้อม และประเมินสถานภาพสถานศึกษาเพื่อกำหนดวิสัยทัศน์ภารกิจ เป้าหมาย คุณลักษณะที่พึงประสงค์ โดยการมีส่วนร่วมของทุกฝ่ายรวมทั้งคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

3. จัดทำโครงสร้างหลักสูตรและสาระต่างๆ ที่กำหนดให้มีในหลักสูตรสถานศึกษาที่สอดคล้องกับวิสัยทัศน์ เป้าหมายและคุณลักษณะที่พึงประสงค์ โดยพยายามบูรณาการเนื้อหาสาระทั้งในกลุ่มสาระการเรียนรู้เดียวกัน และระหว่างกลุ่มสาระการเรียนรู้ตามความเหมาะสม

4. นำหลักสูตรไปใช้ในการจัดการเรียนการสอน และบริหารจัดการการใช้หลักสูตรให้เหมาะสม

5. นิเทศการใช้หลักสูตร

6. ติดตามและประเมินผลการใช้หลักสูตร

7. ปรับปรุง และพัฒนาหลักสูตรตามความเหมาะสม

การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ แนวทางการปฏิบัติ

1. ส่งเสริมให้ครูจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ ตามสาระและหน่วยการเรียนรู้โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

2. ส่งเสริมให้ครูจัดกระบวนการเรียนรู้ โดยจัดเนื้อหาสาระและกิจกรรมให้สอดคล้องกับความสนใจ ความถนัดของผู้เรียน ฝึกทักษะ กระบวนการคิด การจัดการ การเผชิญสถานการณ์ การประยุกต์ใช้ความรู้เพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหา การเรียนรู้จากประสบการณ์จริง และการปฏิบัติจริง การส่งเสริมให้รักการอ่าน และใฝ่รู้อย่างต่อเนื่อง การผสมผสานความรู้ต่างๆ ให้สมดุลกัน ปลูกฝังคุณธรรม ค่านิยมที่ดีงาม และคุณลักษณะที่พึงประสงค์ที่สอดคล้องกับเนื้อหาสาระกิจกรรม ทั้งนี้โดยจัดบรรยากาศและสิ่งแวดล้อม และแหล่งเรียนรู้ให้เอื้อต่อการจัดกระบวนการเรียนรู้และการนำภูมิปัญญาท้องถิ่นหรือเครือข่ายผู้ปกครอง ชุมชน ท้องถิ่นมามีส่วนร่วมในการจัดการเรียนการสอนตามความเหมาะสม

3. จัดให้มีการนิเทศการเรียนการสอนแก่ครูในกลุ่มสาระต่างๆ โดยเน้นการนิเทศที่ร่วมมือช่วยเหลือกันแบบกัลยาณมิตร เช่น นิเทศแบบเพื่อนช่วยเพื่อน เพื่อพัฒนาการเรียนการสอนร่วมกันหรือแบบอื่นๆ ตามความเหมาะสม

4. ส่งเสริมให้มีการพัฒนาครู เพื่อพัฒนากระบวนการเรียนรู้ตามความเหมาะสม การวัดผล ประเมินผลและเทียบโอนผลการเรียน แนวทางปฏิบัติ
 1. กำหนดระเบียบ แนวปฏิบัติเกี่ยวกับการวัดผลและประเมินผลของสถานศึกษา
 2. ส่งเสริมให้ครูจัดทำแผนการวัดผล และประเมินผลแต่ละรายวิชาให้สอดคล้องกับ มาตรฐานการศึกษา สาระการเรียนรู้ หน่วยการเรียนรู้ แผนการจัดการเรียนรู้ และการจัดกิจกรรม การเรียนรู้
 3. ส่งเสริมให้ครูดำเนินการวัดผล และประเมินผลการเรียนการสอน โดยเน้นการ ประเมินตามสภาพจริง จากกระบวนการ การปฏิบัติ และผลงาน
 4. จัดให้มีการเทียบโอนความรู้ ทักษะ ประสบการณ์ และผลการเรียนจากสถานศึกษา อื่น สถานประกอบการ และอื่นๆ ตามแนวทางที่กระทรวงศึกษาธิการกำหนด
 5. พัฒนาเครื่องมือวัดและประเมินผลให้ได้มาตรฐาน
- การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา แนวทางการปฏิบัติ
 1. ศึกษา วิเคราะห์ วิจัย การบริหารการจัดการและพัฒนาคุณภาพงานวิชาการใน ภาพรวมของสถานศึกษา
 2. ส่งเสริมให้ครูศึกษา วิเคราะห์ วิจัย เพื่อพัฒนาคุณภาพการเรียนรู้ให้แก่กลุ่มสาระ การเรียนรู้
 3. ประสานความร่วมมือในการศึกษา วิเคราะห์ วิจัย ตลอดจนการเผยแพร่ผลงาน การวิจัยหรือพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอน และงานวิชาการกับสถานศึกษา บุคคล ครอบครั วองค์กรหน่วยงานและสถาบันอื่น
- การพัฒนาสื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา แนวทางการปฏิบัติ
 1. ศึกษา วิเคราะห์ ความจำเป็นในการใช้สื่อและเทคโนโลยีเพื่อการจัดการเรียน การสอน การบริหารงานวิชาการ
 2. ส่งเสริมให้ครูผลิต พัฒนาสื่อ และนวัตกรรมการเรียนการสอน
 3. จัดหาสื่อและเทคโนโลยีเพื่อใช้ในการจัดการเรียนการสอน และ การพัฒนางานด้าน วิชาการ
 4. ประสานความร่วมมือในการผลิต จัดหา พัฒนาและการใช้สื่อ นวัตกรรม และ เทคโนโลยีเพื่อการจัดการเรียนการสอน และการพัฒนางานวิชาการกับสถานศึกษา บุคคล ครอบครั ว องค์กร หน่วยงานและสถาบันอื่น
 5. ประเมินผลการพัฒนาการใช้สื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา

การพัฒนาแหล่งเรียนรู้ แนวทางการปฏิบัติ

1. สำรวจแหล่งการเรียนรู้ที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาคุณภาพการศึกษาทั้งในสถานศึกษา ชุมชน ท้องถิ่น ในเขตพื้นที่การศึกษา และเขตพื้นที่การศึกษาที่ใกล้เคียง
2. จัดทำเอกสารเผยแพร่แหล่งเรียนรู้แก่ครู สถานศึกษาอื่น บุคคล ครอบครัวยุติธรรม องค์กร หน่วยงาน และสถาบันอื่น ที่จัดการศึกษาในบริเวณใกล้เคียง
3. จัดตั้งและพัฒนาแหล่งเรียนรู้รวมทั้งพัฒนาให้เกิดองค์ความรู้ และประสานความร่วมมือสถานศึกษาอื่น บุคคล ครอบครัวยุติธรรม องค์กร หน่วยงาน และสถาบันสังคมอื่น ที่จัดการศึกษาในการจัดตั้ง ส่งเสริม พัฒนาแหล่งเรียนรู้ที่ใช้ร่วมกัน
4. ส่งเสริม สนับสนุนให้ครูใช้แหล่งเรียนรู้ทั้งในและนอกโรงเรียน ในการจัดกระบวนการเรียนรู้โดยครอบคลุมภูมิปัญญาท้องถิ่น

การนิเทศการศึกษา แนวทางการปฏิบัติ

1. จัดระบบการนิเทศงานวิชาการ และการเรียนการสอนภายในสถานศึกษา
2. ดำเนินการนิเทศงานวิชาการ และการเรียนการสอนในรูปแบบหลากหลาย และเหมาะสมกับสถานศึกษา
3. ประเมินผลการจัดระบบ และกระบวนการนิเทศการศึกษาในสถานศึกษา
4. ติดตาม ประสานงานกับเขตพื้นที่การศึกษา เพื่อพัฒนาระบบและกระบวนการนิเทศงานวิชาการ และการเรียนการสอนของสถานศึกษา
5. การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ และประสบการณ์การจัดระบบนิเทศการศึกษาภายในสถานศึกษากับสถานศึกษาอื่น หรือเครือข่ายการนิเทศการศึกษาภายในเขตพื้นที่การศึกษา

การแนะแนวการศึกษา แนวทางการปฏิบัติ

1. จัดระบบการแนะแนวทางการศึกษาและวิชาชีพภายในสถานศึกษาโดยเชื่อมโยงกับระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน และกระบวนการเรียนการสอน
2. ดำเนินการแนะแนวการศึกษา โดยความร่วมมือของครูทุกคนในสถานศึกษา
3. ติดตามและประเมินผลการจัดการระบบและกระบวนการแนะแนวการศึกษาในสถานศึกษา
4. ประสานความร่วมมือ และแลกเปลี่ยนเรียนรู้ และประสบการณ์ ด้านการแนะแนวการศึกษา กับสถานศึกษา หรือเครือข่ายการแนะแนวภายในเขตพื้นที่การศึกษา

การพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา แนวทางการปฏิบัติ

1. จัดระบบโครงสร้างองค์กรในรองรับการจัดระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา

2. กำหนดเกณฑ์การประเมิน เป้าหมายความสำเร็จของสถานศึกษา
ตามมาตรฐานการศึกษาและตัวชี้วัดของกระทรวง เป้าหมายความสำเร็จของเขตพื้นที่การศึกษา
หลักเกณฑ์และวิธีการประเมินของสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา
 3. วางแผนการพัฒนาคุณภาพการศึกษา ตามระบบการประกันคุณภาพการศึกษาให้
บรรลุตามเป้าหมายความสำเร็จของสถานศึกษา
 4. ดำเนินการพัฒนางานตามแผนและติดตาม ตรวจสอบ และประเมิน คุณภาพภายใน
เพื่อปรับปรุงพัฒนาอย่างต่อเนื่อง
 5. ประสานความร่วมมือกับสถานศึกษาและหน่วยงานอื่น ในการปรับปรุงและพัฒนา
ระบบประกันคุณภาพภายใน และการพัฒนาคุณภาพการศึกษาตามระบบการประกันคุณภาพ
การศึกษา
 6. ประสานงานกับเขตพื้นที่การศึกษา เพื่อการประเมินคุณภาพการศึกษาของ
สถานศึกษาตามระบบการประกันคุณภาพการศึกษาภายในเขตพื้นที่การศึกษา
 7. ประสานงานกับสำนักงานรับรองมาตรฐานการศึกษา และประเมินคุณภาพการศึกษา
ในการประเมินสถานศึกษาเพื่อเป็นฐานในการพัฒนาอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง
- การแนะแนวการศึกษา** หมายถึง การจัดระบบแนะแนวทั้งวิชาการและวิชาชีพภายใน
สถานศึกษา โดยเชื่อมโยงกับระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนและกระบวนการเรียนการสอน
- การส่งเสริมความรู้ทางวิชาการแก่ชุมชน** แนวทางการปฏิบัติ
1. การศึกษา สัมรวจความต้องการ สนับสนุนงานวิชาการแก่ชุมชน
 2. จัดให้ความรู้ เสริมความคิด และเทคนิค ทักษะ ทางวิชาการ เพื่อการพัฒนาทักษะ
วิชาชีพ และคุณภาพชีวิตของประชาชนในชุมชน ท้องถิ่น
 3. การส่งเสริมให้ประชาชนในชุมชน ท้องถิ่น เข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมทางวิชาการ
ของสถานศึกษา และที่จัด โดยบุคคล ครอบครัว องค์กร หน่วยงาน และสถาบันอื่นที่จัดการศึกษา
- การประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาและองค์กรอื่น**
แนวทางการปฏิบัติ
1. ประสานความร่วมมือ ช่วยเหลือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาของรัฐ เอกชน
และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ทั้งที่จัดการศึกษาขั้นพื้นฐานและระดับอุดมศึกษาทั้งบริเวณ
ใกล้เคียง ภายในเขตพื้นที่การศึกษา ต่างเขตพื้นที่การศึกษา
 2. สร้างเครือข่ายความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับองค์กรต่าง ๆ
ทั้งภายในประเทศและต่างประเทศ

การส่งเสริมความรู้ทางวิชาการแก่ชุมชน แนวทางการปฏิบัติ

1. การศึกษาสำรวจความต้องการ สนับสนุนงานวิชาการแก่ชุมชน
 2. จัดให้ความรู้ เสริมสร้างความคิด และเทคนิค ทักษะ ทางวิชาการ เพื่อการพัฒนาทักษะวิชาชีพ และคุณภาพชีวิตของประชาชนในชุมชน ท้องถิ่น
 3. การส่งเสริมให้ประชาชนในชุมชน ท้องถิ่น เข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมทางวิชาการของสถานศึกษา และที่จัดโดยบุคคล ครอบครัว องค์กร หน่วยงาน และสถาบันอื่นที่จัดการศึกษา
- จากการศึกษาผู้วิจัยจึงได้ข้อสรุปเกี่ยวกับความหมายของ ขอบข่าย ภารกิจและแนวทางการปฏิบัติในการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ดังนี้
- การพัฒนาหลักสูตร หมายถึง การศึกษา วิเคราะห์เอกสารหลักสูตร ศึกษาวิเคราะห์สภาพแวดล้อมและประเมินสถานภาพสถานศึกษา การจัดโครงสร้างหลักสูตรและสาระการเรียนรู้ต่างๆ การนำหลักสูตรไปใช้ การนิเทศการใช้หลักสูตร การติดตามและประเมินผลการใช้หลักสูตร ตลอดจนการปรับปรุงการใช้และพัฒนาหลักสูตร
- การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ หมายถึง การส่งเสริมให้ครูจัดทำ แผนการจัดการเรียนรู้ โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ การจัดกระบวนการเรียนรู้โดยจัดเนื้อหา สาระและ กิจกรรมให้สอดคล้องกับความสนใจ ความถนัดของผู้เรียน โดยใช้รูปแบบและกระบวนการที่หลากหลาย ตลอดจนการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ตามความเหมาะสม
- การวัด ประเมินผลและเทียบโอนผลการเรียนหมายถึง การกำหนดแนวระเบียบเกี่ยวกับการวัดและประเมินผลของสถานศึกษาโดยให้สอดคล้องกับมาตรฐานการศึกษา โดยเน้นการประเมินตามสภาพจริง และการจัดให้มีการเทียบโอนความรู้ ทักษะ ประสบการณ์และผลการเรียนจากสถานศึกษา และสถานประกอบการอื่นๆ ตามแนวทางที่กระทรวงศึกษากำหนด
- การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา หมายถึง การศึกษา ค้นคว้า วิเคราะห์ วิจัย เพื่อพัฒนาคุณภาพการเรียนรู้ในแต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้ รวมทั้งการประสานความร่วมมือในการศึกษา วิเคราะห์ วิจัย ตลอดจนการเผยแพร่ผลงานวิจัย หรือพัฒนาคุณภาพ การเรียนการสอน และงานวิชาการกับสถานศึกษา บุคคล ครอบครัว องค์กร หน่วยงานและสถาบันอื่น
- การพัฒนาสื่อนวัตกรรมเทคโนโลยีทางการศึกษา หมายถึงการศึกษา วิเคราะห์ความจำเป็นในการใช้สื่อและเทคโนโลยีเพื่อการจัดการเรียนการสอน รวมถึงการผลิต และจัดหาสื่อต่างๆ เพื่อจัดการเรียนการสอนและพัฒนางานวิชาการ สรุป การพัฒนาแหล่งเรียนรู้ หมายถึง การสำรวจแหล่งเรียนรู้ การจัดทำเอกสารเผยแพร่แหล่งเรียนรู้ การจัดตั้งและพัฒนาแหล่งเรียนรู้ ตลอดจนส่งเสริมสนับสนุนให้ใช้แหล่งเรียนรู้ทั้งในและนอกสถานศึกษา

การนิเทศการศึกษา หมายถึง การจัดระบบนิเทศงานวิชาการ และการเรียนการสอน การดำเนินการนิเทศงานวิชาการ การประเมินผล การจัดระบบและกระบวนการนิเทศ ตลอดจน การติดตาม ประสานงานกับเขตพื้นที่การศึกษา เพื่อพัฒนาระบบและกระบวนการนิเทศ

การแนะแนวการศึกษา หมายถึง การจัดระบบแนะแนวทั้งวิชาการและวิชาชีพภายใน สถานศึกษา โดยเชื่อมโยงกับระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนและกระบวนการเรียนการสอน

การพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา หมายถึง การจัดระบบ โครงสร้าง องค์กร รองรับการจัดระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา

การส่งเสริมความรู้ทางวิชาการแก่ชุมชน หมายถึง การศึกษา สำรวจความต้องการและ สนับสนุนงานวิชาการแก่ชุมชน

การประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาและองค์กรอื่น ๆ หมายถึง การประสานความร่วมมือ ช่วยเหลือ ในการพัฒนาการศึกษาของรัฐ เอกชน และองค์กร การปกครองส่วนท้องถิ่นทั้งภายในประเทศและต่างประเทศ

การส่งเสริมความรู้ทางวิชาการแก่ชุมชน หมายถึง การศึกษา สำรวจความต้องการและ สนับสนุนงานวิชาการแก่ชุมชน

ทรัสต์ (Trusty : 1986) อ้างถึงในรุจิรุ ภู่อาระ และจันทธานี สงวนนาม (2545 : 30 – 32) ได้กล่าวถึง หน้าที่ของผู้บริหารสถานศึกษา ในฐานะที่เป็นผู้นำทางวิชาการ ไว้ 17 ประการ คือ

1. ส่งเสริมให้ครูได้พัฒนาเป้าหมาย และวัตถุประสงค์ทางวิชาการของ สถานศึกษา
2. ส่งเสริมให้ครูนำเป้าหมายและวัตถุประสงค์ทางวิชาการของสถานศึกษาไปปฏิบัติ
3. สร้างความเชื่อมั่นว่ากิจกรรมของสถานศึกษา และของห้องเรียนสอดคล้องกับ วัตถุประสงค์ของสถานศึกษา
4. สร้างความเชื่อมั่นว่าโครงการทางวิชาการของสถานศึกษา เป็นผลมาจากผลการวิจัย และการปฏิบัติทางการศึกษา
5. มีการวางแผนร่วมกับคณะครู เกี่ยวกับโครงการต่าง ๆ ทางวิชาการ เพื่อให้บรรลุความ ต้องการของนักเรียน
6. ส่งเสริมให้ครูนำโครงการทางวิชาการ ไปปฏิบัติ
7. ปฏิบัติงานร่วมกับคณะครู ในการประเมินผลโครงการทางวิชาการของ โรงเรียน
8. ติดต่อสื่อสารกับครู และนักเรียนด้วยความคาดหวังที่สูงสุดในด้านมาตรฐาน ทางวิชาการ
9. ให้การสนับสนุนในการจัดกิจกรรมทางสังคมของนักเรียน
10. ให้การสนับสนุนในการจัดกิจกรรมทางสังคมของนักเรียน

11. ให้การสนับสนุนในการจัดกิจกรรมเพื่อเสริมสร้างเชาว์ปัญญาของนักเรียน
 12. ให้ความร่วมมือกับนักเรียน ในการกำหนดระเบียบ เพื่อแก้ปัญหาด้านวินัยนักเรียน
 13. ร่วมมือกับนักเรียนให้มีการนำระเบียบ กฎเกณฑ์ที่สร้างขึ้นมาแก้ปัญหาด้านวินัย
 14. ร่วมมือกับคณะครูให้มีการนำระเบียบ กฎเกณฑ์ที่สร้างขึ้นมาใช้ในการแก้ไขปัญหาด้านวินัยของนักเรียน
 15. มีการปฐมนิเทศคณะครูที่เกี่ยวกับโครงการของสถานศึกษา
 16. มีการประเมินผลการปฏิบัติงานของครูอย่างยุติธรรม
 17. ช่วยเหลือครูในการพัฒนาระบบงานเพื่อให้มีความก้าวหน้าทางวิชาชีพ
- สรุป ผู้บริหารต้องเป็นผู้นำทางวิชาการมีความสามารถส่งเสริม และ เสริมสร้างความเชื่อมั่นให้เพื่อครูปฏิบัติหน้าที่วิชาการไปตามทิศทางที่ถูกต้อง ตามเป้าหมาย ร่วมวางแผนและสนับสนุนรวมทั้งให้ความร่วมมือกับผู้เรียนมีการประเมินผลการปฏิบัติงานอย่างยุติธรรมช่วยเหลือครู พัฒนาระบบงานให้มีความก้าวหน้าในวิชาชีพ

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

งานวิจัยในประเทศ

สุวณนา ทัดเทียม (2538 : บทคัดย่อ) ได้วิจัยเรื่อง กระบวนการนิเทศภายในโรงเรียน ประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดอ่างทองใน 4 ด้าน คือ การศึกษาสภาพ ปัจจุบัน ปัญหาและความต้องการ การวางแผนการนิเทศ การปฏิบัติการนิเทศ การประเมินผล การนิเทศ อยู่ในระดับปานกลาง ทั้งโดยรวมและในแต่ละชั้นตอน ยกเว้นการปฏิบัติการนิเทศ อยู่ในระดับมาก เปรียบเทียบความคิดเห็นที่มีต่อระดับการปฏิบัติตามกระบวนการนิเทศภายใน โรงเรียนระหว่างผู้บริหารกับครู พบว่า ไม่แตกต่างกัน และสาเหตุที่ทำให้เกิดปัญหาในการดำเนินการนิเทศภายใน คือ บุคลากรมีจำนวนจำกัด ผู้บริหารมีภาระงานหลายด้าน ไม่มีเวลาเพียงพอ และประสบการณ์ทางการนิเทศภายใน โรงเรียนไม่เพียงพอ

คณีย์ เกลี้ยงสะอาด (2539 : บทคัดย่อ) ได้วิจัยเรื่อง การปฏิบัติงานนิเทศการศึกษาของ ผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดอ่างทอง จากกลุ่มผู้บริหาร จำนวน 159 คน ผลการวิจัยพบว่า ผู้บริหาร โรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษา จังหวัดอ่างทอง ส่วนใหญ่ปฏิบัติงานนิเทศการศึกษาครบทั้ง 5 ด้าน โดยเรียงลำดับการปฏิบัติที่มี ปัญหา มากไปหาน้อย ดังนี้ คือ ปัญหาด้านสื่อการเรียนการสอน การพัฒนาหลักสูตรการสอน การพัฒนาบุคลากร การอำนวยความสะดวกและบริการด้านอื่น และการประเมินผลการสอน

จूरีย์ จันทรเจริญ (2539 : บทคัดย่อ) ได้วิจัยเรื่อง การปฏิบัติงาน การนิเทศงานวิชาการ ในโรงเรียนของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษา กรุงเทพมหานคร จากกลุ่มผู้บริหารโรงเรียน จำนวน 103 คน ครู 317 คน โรงเรียน 108 โรงเรียน ผลการวิจัยพบว่า ผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาปฏิบัติการนิเทศงานวิชาการในโรงเรียนอยู่ในระดับสูง ยกเว้น การนิเทศงานด้านหลักสูตรและการนำหลักสูตรไปใช้อยู่ในระดับปานกลาง ความคิดเห็นของผู้บริหารและครู เกี่ยวกับการปฏิบัติงานวิชาการในโรงเรียนของผู้บริหารแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ตามขนาดโรงเรียนแต่ไม่มีนัยสำคัญตามประเภทโรงเรียน

เทียมจันทร์ ชูสินธุ์ (2539 : บทคัดย่อ) ปัญหาการนิเทศภายในโรงเรียนสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดฉะเชิงเทรา จากกลุ่มตัวอย่างผู้บริหารโรงเรียน จำนวน 163 คน ครูผู้สอน จำนวน 339 คน ผลการวิจัยพบว่า ผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้สอน มีทัศนคติปัญหาการนิเทศโดยรวมอยู่ในระดับน้อย เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน คือด้านโครงการนิเทศ ด้านกระบวนการนิเทศ ด้านการจัดกิจกรรมนิเทศ ด้านรูปแบบการนิเทศและด้านการประเมินผลการนิเทศ พบว่า ผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้สอนมีทัศนคติต่อปัญหาการนิเทศภายในโรงเรียนอยู่ในระดับน้อย ยกเว้นด้านรูปแบบการนิเทศมีปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง ส่วนการเปรียบเทียบทัศนคติของผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้สอนตามประเภทโรงเรียนและขนาดของโรงเรียนที่ปฏิบัติงานพบว่า ผู้บริหารโรงเรียนที่มีประสบการณ์ในการบริหารที่แตกต่างกันและปฏิบัติงานในโรงเรียนที่มีขนาดแตกต่างกัน มีทัศนคติต่อปัญหาการนิเทศภายในโรงเรียนไม่แตกต่างกัน ครูผู้สอนที่มีประสบการณ์ในการสอนที่แตกต่างกันมีทัศนคติต่อปัญหาการนิเทศภายในโรงเรียนต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนครูที่ปฏิบัติงานในโรงเรียนที่มีขนาดแตกต่างกัน มีทัศนคติต่อปัญหาการนิเทศภายในโรงเรียนไม่แตกต่างกัน

สุจิตรา สุภาพงษ์ (2539 : บทคัดย่อ) ได้วิจัยเรื่อง การบริหารงานวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสิงห์บุรี จากกลุ่มตัวอย่างผู้บริหารโรงเรียนจำนวน 145 คน ปีการศึกษา 2538 ผลการวิจัยพบว่า ผู้บริหารโรงเรียนมีการปฏิบัติงานวิชาการอยู่ในเกณฑ์มาก 2 งาน ได้แก่ งานด้านการเรียนการสอนและงานประชุมอบรมทางวิชาการ มีการปฏิบัติอยู่ในเกณฑ์ปานกลาง 5 งาน คือ งานด้านหลักสูตรและการนำหลักสูตรไปใช้ งานวัสดุประกอบหลักสูตรและสื่อการเรียนการสอน งานวัดผลและประเมินผลการเรียน งานห้องสมุดและงานนิเทศภายใน สำหรับปัญหาในการบริหารงานวิชาการอยู่ในระดับน้อย ได้แก่ ครูผู้สอนไม่สนใจศึกษาและทำความเข้าใจเกี่ยวกับเอกสารประกอบหลักสูตรก่อนทำการสอน ครูผู้สอนขาดความรู้ความเข้าใจในด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ไม่มีการสำรวจความเพียงพอในการใช้สื่อของครู ไม่มีการนำผลการประเมินไปแก้ปัญหาร่วมกับผู้ปกครองไม่มีการควบคุมดูแลติดตาม

และประเมินผลการใช้ห้องสมุด ครูขาดความกระตือรือร้นในการเพิ่มความรู้ในการพัฒนาตนเอง และขาดการติดตามผลการปฏิบัติงานของครู

สุเทพ สวัสดิ์ (2539 : บทคัดย่อ) ได้วิจัยเรื่อง การบริหารงานวิชาการของผู้บริหาร โรงเรียนประถมศึกษาจังหวัดนนทบุรี จากกลุ่มตัวอย่างผู้บริหารจำนวน 150 คนและครูดีเด่น จำนวน 150 คน ผลการวิจัยพบว่า ผู้บริหารโรงเรียนมีการจัดทำแผนงานวิชาการของโรงเรียน จัดส่งครูเข้ารับการอบรมเกี่ยวกับหลักสูตร จัดครูเข้าสอนตามความถนัดความสามารถและจัดสอนซ่อมเสริม จัดให้มีห้องบริการสื่อ สนับสนุนการผลิตสื่อการสอนใช้เอง ให้ครูร่วมกำหนดวิธีการวัดและประเมินผล และการจัดทำข้อสอบตามวิชาที่รับผิดชอบ ด้านห้องสมุดส่งเสริมให้จัดกิจกรรมวันสำคัญต่างๆ จัดทำโครงการนิเทศภายใน ประชุมครูก่อนเปิดภาคเรียน และให้ครูที่ไปประชุมถ่ายทอดผลไปยังครูคนอื่นๆ ส่วนปัญหาการบริหารงานด้านวิชาการ เช่น ครูไม่เข้าใจหลักสูตร ขาดแคลนครูที่มีความชำนาญ ขาดเครื่องมือที่มีคุณภาพในการประเมินผล การนิเทศจัดไม่ได้ สม่่าเสมอ ขาดงบประมาณในการจัดหาหนังสือและจัดประชุมอบรม

ภักยา นามวงศ์ (2539 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาการบริหารงานวิชาการ โรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดกลาง สังกัดกรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 11 ผลการวิจัยสรุปจากรายการที่ผู้ให้สัมภาษณ์ระบุไว้สูงสุด พบว่า ผู้ช่วยผู้บริหารงานวิชาการรับผิดชอบวางแผนงานวิชาการ โดยใช้นโยบายกรมสามัญศึกษาเป็นแนวทาง มีการจัดทำแผนปฏิบัติการประจำปี ปฏิทินการปฏิบัติงาน และการประสานปฏิทิน มีการกำหนดหน้าที่ของครูตามเอกสารพรรณนางาน จัดครูเข้าสอนตามวุฒิและวิชาเอก - โท จัดตารางสอน โดยหมวดวิชาร่วมกับฝ่ายวิชาการ มีปัญหาการขาดแคลนบุคลากร ปฏิบัติการสอนทุกสาขาวิชา มีการจัดการประชุม อบรม การประชุมปรึกษาหารือ มีการจัดห้องสมุดและห้องโสตทัศนูปกรณ์ให้เป็นแหล่งค้นคว้า การจัดกิจกรรมนักเรียนให้สอดคล้องกับโครงสร้างหลักสูตร และความพร้อมของโรงเรียนมีการจัดสรรงบประมาณให้แก่หมวดวิชา จัดซื้อหรือผลิตสื่อ การวัดผลประเมินผลการเรียนเป็นไปตามระเบียบ โรงเรียนมีข้อมูลหลักฐานงานทะเบียนถูกต้อง และปัจจุบันผู้บริหารเป็นผู้ประเมินผลการบริหารงานวิชาการ โดยตรวจสอบจากผลสัมฤทธิ์ของนักเรียนมีการนำผลการประเมินไปใช้ปรับปรุงและพัฒนางาน

ปัญหาการบริหารงานวิชาการ ได้แก่ ครูขาดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการวางแผน ต้องรับผิดชอบคาบการสอนมาก ขาดความกระตือรือร้นที่จะพัฒนาวิธีการสอน ห้องสมุดมีหนังสือไม่เพียงพอ ไม่มีการวิเคราะห์ข้อสอบ และไม่ได้นำผลการประเมินการบริหารงานวิชาการไปใช้อย่างจริงจัง

อำนาจ เกทพ้อคำ (2541 : บทคัดย่อ) ได้วิจัยเรื่อง ปัจจัยที่สัมพันธ์กับคุณภาพ

การบริหารงานวิชาการโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ เขตการศึกษา 6 จากกลุ่มตัวอย่างที่เป็นหัวหน้างานวิชาการ โรงเรียนประถมศึกษา เขตการศึกษา 6 จำนวน 320 คน ผลการวิจัยพบว่า

1. ปัจจัยแวดล้อมในการบริหารงานวิชาการ โรงเรียนประถมศึกษาอยู่ในระดับเหมาะสมมาก
2. คุณภาพการบริหารงานวิชาการ โรงเรียนประถมศึกษา อยู่ในระดับคุณภาพดี
3. เปรียบเทียบปัจจัยแวดล้อมในการบริหารงานวิชาการ โรงเรียนประถมศึกษา ที่มีขนาดต่างกัน โดยรวมพบว่า โรงเรียนขนาดใหญ่มีความเหมาะสมกว่าโรงเรียนขนาดเล็กอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนโรงเรียนขนาดใหญ่กับขนาดกลาง และขนาดกลางกับขนาดเล็ก ไม่แตกต่างกัน
4. เปรียบเทียบคุณภาพการบริหารงานวิชาการ โรงเรียนประถมศึกษาในโรงเรียนประถมศึกษาที่มีขนาดแตกต่างกัน โดยรวมพบว่าไม่แตกต่างกัน
5. ปัจจัยแวดล้อมในการบริหารงานวิชาการมีความสัมพันธ์ทางบวก กับคุณภาพการบริหารงานวิชาการอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
6. ปัจจัยแวดล้อมในการบริหารงานวิชาการ สามารถพยากรณ์คุณภาพการบริหารงานวิชาการได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 คือ ปัจจัยทักษะครูผู้สอน อาคารสถานที่และด้านชุมชน

พิสิทธิ์ จันทรเนตร (2542 : บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาเปรียบเทียบการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดสกลนคร จำแนกตามขนาดโรงเรียน สรุปได้ว่า สภาพการปฏิบัติงาน ในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดสกลนคร มีการบริหารงานวิชาการ โดยรวมอยู่ในระดับมาก โดยมีด้านการวางแผนงานวิชาการและการจัดการงานวิชาการมีการปฏิบัติงานสูงกว่าด้านอื่น ๆ ส่วนด้านที่มีการปฏิบัติงานต่ำกว่าด้านอื่น ๆ คือ ด้านการพัฒนาและส่งเสริมทางด้านวิชาการ และเมื่อศึกษาเปรียบเทียบความแตกต่างโดยรวมพบว่า โรงเรียนขนาดกลางกับโรงเรียนขนาดเล็ก มีสภาพการปฏิบัติงานแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ปัญหาในการบริหารงานวิชาการ พบว่าโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดสกลนคร มีปัญหาในการบริหารงานวิชาการ โดยรวมอยู่ในระดับน้อย โดยมีด้านสิ่งสนับสนุนและส่งเสริมงานวิชาการสูงกว่าด้านอื่น ๆ ส่วนด้านที่มีปัญหาคือต่ำกว่าด้านอื่น ๆ คือ ด้านผู้บริหาร เมื่อศึกษาเปรียบเทียบความแตกต่างโดยรวม พบว่า โรงเรียนทั้ง 3 ขนาด มีปัญหาในการบริหารงานวิชาการ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

นิภา รักษา (2545 : บทคัดย่อ) ได้วิจัยเรื่อง การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างทักษะการบริหารงานกับการบริหารงานวิชาการของผู้บริหาร โรงเรียนมีความคิดเห็นต่อระดับทักษะการบริหารงานโดยรวม อยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า มีทักษะการบริหารงานอยู่ในระดับมากที่สุดทั้ง 3 ด้าน เรียงลำดับจากสูงไปหาค่า ดังนี้ ด้านทักษะมนุษยสัมพันธ์ ทักษะทางเทคนิค และทักษะความคิดรวบยอด และผู้บริหาร โรงเรียนมีความคิดเห็นต่อระดับการบริหารงานวิชาการ โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า มีระดับการบริหารงานวิชาการอยู่ในระดับมากที่สุดทั้ง 6 ด้าน เรียงลำดับจากสูงไปต่ำ ดังนี้ การวัดผลและประเมินผลการเรียนและงานทะเบียนนักเรียน การวางแผนงานวิชาการ การพัฒนาและส่งเสริมทางด้านวิชาการ การบริหารงานวิชาการ การประเมินผลการจัดการงานวิชาการ และการจัดการสอน

เจริญ งามดี (2547 : บทคัดย่อ) ทำการวิจัยเกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา ผลการวิจัยพบว่า (1) สภาพการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาทั้ง 12 ด้าน อยู่ในระดับมาก คือ ด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา ด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ ด้านการวัดผลประเมินผลและเทียบโอนผลการเรียน ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา ด้านการนิเทศภายใน ด้านการพัฒนาระบบประกันคุณภาพการศึกษา (2) เปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารและครูผู้สอนเกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา พบว่า ไม่แตกต่างกัน (3) เปรียบเทียบการบริหารงานวิชาการจำแนกตามขนาดของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา พบว่าแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 (4) ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารและครูผู้สอนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา พบว่า ควรจัดอบรมสัมมนาการจัดทำและการใช้หลักสูตรให้ชัดเจน ปรับสาระการเรียนรู้แกนกลางให้น้อยลงตามสภาพที่จำเป็นในแต่ละท้องถิ่น จัดให้มีการนิเทศเน้นแบบกัลยาณมิตรมากกว่าการนิเทศเพื่อประเมินและตรวจสอบ กระบวนการเรียนรู้ควรจัดให้บูรณาการกิจกรรมและเนื้อหาสาระให้เป็นนวัตกรรมการเรียนรู้ที่สมบูรณ์ไม่ควรแยกสาระและกิจกรรมมากเกินไป ควรปรับเอกสารบันทึกการวัดประเมินผลให้เหมาะสมครอบคลุมแต่ไม่ซ้ำซ้อนกัน ควรกำหนดภารกิจให้ศึกษานิเทศก์เป็นที่ปรึกษาแก่สถานศึกษาอย่างใกล้ชิดไม่ประพฤติตัวเสมือนเป็นผู้บังคับบัญชา ควรส่งเสริมให้ครูผู้สอนมีความรู้และทักษะการวิจัยในชั้นเรียนอย่างจริงจังและสามารถนำผลการวิจัยไปพัฒนางานและเป็นผลงานทางวิชาการที่ใช้กำหนดตำแหน่ง วิชยฐานะ โดยเน้นการกระจายให้ทั่วถึง ควรส่งเสริมการผลิตสื่อและการนำสื่อไปใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ทุกชั้นตอนและจัดสรรสื่อที่ทันสมัยให้สถานศึกษาอย่างเพียงพอและทั่วถึง อย่างมีคุณภาพ ควรจัดหาแหล่งเรียนรู้

เพิ่มเติมให้สถานศึกษาตามความต้องการของท้องถิ่นอย่างเพียงพอ สร้างความตระหนักแก่ชุมชนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาและสนับสนุนการจัดการศึกษาให้มากขึ้น

พิทักษ์ สุภเลิศ (2547 บทคัดย่อ) ทำการวิจัยเกี่ยวกับการดำเนินงานเพื่อรองรับการประเมินคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 ผลการวิจัยพบว่า (1) สภาพการดำเนินงานเพื่อรองรับการประเมินคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 ตามความคิดเห็นของผู้บริหาร ผู้ช่วยผู้บริหารฝ่ายวิชาการและครู โดยรวมอยู่ระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านทั้ง 3 ด้าน พบว่า อยู่ในระดับปานกลางทั้ง 3 ด้าน และเรียงลำดับค่าเฉลี่ยสูงสุดไปหาค่าต่ำสุดคือด้านกระบวนการ ด้านปัจจัยและด้านผู้เรียน (2) เมื่อเปรียบเทียบการดำเนินงานเพื่อรองรับการประเมินคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 ตามความคิดเห็นของผู้บริหาร ผู้ช่วยผู้บริหารฝ่ายวิชาการและครู โดยรวมและรายด้าน พบว่าไม่แตกต่างกัน (3) เกี่ยวกับสภาพการดำเนินงานเพื่อรองรับการประเมินคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 ตามความคิดเห็นของผู้บริหาร ผู้ช่วยผู้บริหารฝ่ายวิชาการและครู พบว่าเกณฑ์การประเมินคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนประถมศึกษามีการเปลี่ยนแปลงบ่อย ทำให้ไม่มีแนวทางที่ชัดเจนในการปฏิบัติ อีกทั้งยังขาดบุคลากรที่ปฏิบัติงานโดยตรง ทำให้การปฏิบัติงานมีความล่าช้า พร้อมทั้งเสนอแนะว่าสมควรจัดให้มีการอบรมบุคลากรในหน่วยงานทุกคนเพื่อให้ทราบแนวทางและวิธีปฏิบัติ สร้างความตระหนักและต้องติดตามผลอย่างต่อเนื่อง

งานวิจัยต่างประเทศ

เชสเตอร์ (Chester, 1966: 28 อ้างถึงใน มานพ แก้วขาว: 2536) ได้ทำการวิจัยเรื่องการบริหารงานวิชาการในสหรัฐอเมริกา พบว่า การจะทำให้การบริหารงานวิชาการมีประสิทธิภาพสูงต้องส่งเสริมให้ครูอาจารย์มีความรู้ความสามารถเพิ่มขึ้น โดยส่งเสริมให้ครูใช้เทคนิคการสอนหลายๆ วิธี ให้คณะครูมีส่วนร่วมในการจัดวางแผนการอบรม จัดโครงการให้ครูได้สับเปลี่ยนกับเขียนชั้นเรียนและสังเกตการสอน การประเมินและติดตามผลการปฏิบัติงาน การสาธิตการสอน การนิเทศครูใหม่ วิจารณ์การปฏิบัติงานของครูโดยไม่ให้เสียกำลังใจ ให้ครูมีเวลาสอนมากขึ้น ให้ครูมีส่วนร่วมในการเลือกวัสดุอุปกรณ์ จัดอบรมความรู้เกี่ยวกับวิชาการศึกษาแก่ครูเพิ่มเติม ปรับปรุงเทคนิคการสอน ประเมินครูเพื่อประเมินผลและจ่ายค่าเบี้ยเลี้ยง ค่าพาหนะตลอดจนค่าที่พักแก่ครูที่ไปอบรมทางวิชาการ

โรเบิร์ตสัน (Robertson, 1976: 3456-A) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ความต้องการในการอบรมระหว่างประจำการของผู้บริหารวิชาการเมืองออนตาริโอ ประเทศแคนาดา โดยศึกษาจากผู้บริหารด้านวิชาการของวิทยาลัยชุมชนจำนวน 21 แห่ง ผลการศึกษาพบว่า ผู้บริหารมีความต้องการในเรื่องการนิเทศการสอน การจัดโปรแกรมการเรียนและการประเมินผลการบริหารงานบุคคล ด้านวิชาการ การสร้างผู้นำ การบริหารงานงบประมาณในด้านวิชาการ การสร้างความสัมพันธ์กับชุมชน การฝึกทักษะพิเศษประจำตัวบุคคลในด้านอื่นๆ ในการศึกษาครั้งนี้กลุ่มตัวอย่างได้เสนอว่าการฝึกอบรมระหว่างประจำการควรดำเนินการอย่างต่อเนื่อง และควรเป็นโครงการที่ยืดหยุ่นได้

ดีเซอเทล (Desautel, 1978: 42-44) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การรับรู้บทบาทในการบริหารโรงเรียนในรัฐคาโกตาเหนือ สหรัฐอเมริกาพบว่า ผู้บริหารมีความคิดเห็นว่าตัวเองใช้เวลาส่วนใหญ่ในการเรียนการสอนและยังมีความเห็นต่อไปว่าตนจะปฏิบัติหน้าที่นี้ให้มากกว่าที่ปฏิบัติอยู่และถือว่าเป็นบทบาทที่มีความสำคัญที่สุดของผู้บริหารโรงเรียน

แมททอกซ์ (Mattox, 1978: 6061-A) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ความต้องการในการปฏิบัติงานของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาในรัฐอิลลินอยส์ ผลการศึกษาพบว่า ความต้องการที่อยู่ในระดับมาก คือ ความต้องการที่จะมีความสามารถในการปฏิบัติงานเกี่ยวกับการนิเทศ การประเมินผล ตลอดจนความต้องการปรับปรุงการเรียนการสอน และการพัฒนาหลักสูตรมีความต้องการในระดับมาก

แอกที (Agthe, 1980: 3076-3077) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การรับรู้บทบาทของครูใหญ่และครูในด้านวิชาการ สรุปได้ว่า ครูใหญ่และครูยอมรับว่างานปรับปรุงการสอนจะต้องทำเป็นคณะ โดยให้ทุกคนมีความรับผิดชอบร่วมกัน ครูใหญ่จะทำหน้าที่บริหารมากกว่าหน้าที่นิเทศ การเรียนการสอน ผลของนวัตกรรมและเทคโนโลยี จะเปลี่ยนแปลงบทบาทครูใหญ่จากการเป็นผู้สั่ง มาเป็นผู้ประสานงานและทำงานเป็นคณะมากขึ้น มีการศึกษาทฤษฎีต่างๆ เพื่อแสวงหาวิธีการแบบวิทยาศาสตร์ เพื่อการบริหารและพัฒนาหลักสูตร

กรอบแนวคิดในการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยต้องการศึกษาการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา เขต 1 โดยใช้ขอบข่ายและภารกิจการบริหารและการจัดการสถานศึกษาด้านการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ (2546 : 32-38) และมาตรฐานการศึกษา ตัวบ่งชี้และเกณฑ์การพิจารณา การประเมินคุณภาพภายนอกระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2547 ของสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา(องค์การมหาชน) (2547: 3-46) เป็นกรอบในการศึกษา ได้แก่ การพัฒนาหลักสูตร

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษาสภาพการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาบุรีรัมย์ เขต 1 ครั้งนี้ผู้วิจัยได้กำหนดวิธีดำเนินการวิจัยตามลำดับขั้นตอน ดังต่อไปนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
2. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล
3. การเก็บรวบรวมข้อมูล
4. การวิเคราะห์ข้อมูล
5. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร ประชากรในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหารและครูวิชาการในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาบุรีรัมย์ เขต 1 จำนวน 546 คน จำแนกเป็นผู้บริหารจำนวน 289 คน เป็นครูวิชาการ จำนวน 257 คน

กลุ่มตัวอย่าง ได้จากการสุ่มจากกลุ่มประชากร โดยกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างจากตารางสำเร็จรูปของเครจซีและมอร์แกน (R.V.Krejcie & D.W.Morgan) โดยการสุ่มตามระดับชั้นอย่างมีสัดส่วน (Proportional Stratified Random Sampling) (ประสิทธิ์ สุวรรณรักษ์ 2542 : 155-158) ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 320 คน จำแนกเป็นผู้บริหารโรงเรียน จำนวน 165 คน และครูวิชาการ 155 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามความคิดเห็น เรื่อง การบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาบุรีรัมย์ เขต 1 โดยแบ่งเป็น 3 ตอน

ตอนที่ 1 เป็นการสอบถามเกี่ยวกับสถานภาพตำแหน่งและขนาดของสถานศึกษาของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ ตำแหน่งในการปฏิบัติงาน ขนาดของสถานศึกษา เป็นแบบตรวจสอบรายการ(Check List)

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการของผู้บริหาร และครูวิชาการเป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ มีเกณฑ์การให้น้ำหนัก คะแนน ดังนี้

5 หมายถึง	สภาพการปฏิบัติงานในระดับมากที่สุด
4 หมายถึง	สภาพการปฏิบัติงานในระดับมาก
3 หมายถึง	สภาพการปฏิบัติงานในระดับปานกลาง
2 หมายถึง	สภาพการปฏิบัติงานในระดับน้อย
1 หมายถึง	สภาพการปฏิบัติงานในระดับน้อยที่สุด

แบบสอบถามดังกล่าว มีจำนวน 50 ข้อ โดยแยกเป็นคำถามรายด้านดังต่อไปนี้
 ด้านการพัฒนาหลักสูตรและการนำหลักสูตรไปใช้ จำนวน 9 ข้อ ด้านพัฒนากระบวนการเรียนรู้ จำนวน 13 ข้อ ด้านการวัดผล ประเมินผลและเทียบโอนผลการเรียน จำนวน 8 ข้อ ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา จำนวน 6 ข้อ ด้านการนิเทศภายใน จำนวน 8 ข้อ ด้านพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา จำนวน 6 ข้อ

ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามแบบปลายเปิด เพื่อทราบข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

ขั้นตอนและวิธีการสร้างเครื่องมือ

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างขึ้นเองตามขั้นตอนดังนี้

1 ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

2 กำหนดกรอบแนวคิดในการวิจัยและนิยามศัพท์ที่ใช้ในการวิจัย

3 สร้างข้อคำถามตามลักษณะของตัวแปรที่ต้องการศึกษานำแบบสอบถามไปให้นายอคุณุย์ สุชีรัมย์ ศึกษาพิเศษ 8 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามุขมนตรี เขต 1 ผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบเครื่องมือการวิจัย เพื่อขอคำแนะนำในการตรวจสอบแก้ไข

4 นำแบบสอบถามมาปรับปรุงตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบเครื่องมือการวิจัย และนำเสนออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ เพื่อให้อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ตรวจสอบเพื่อความถูกต้องอีกครั้งหนึ่ง

5. นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแล้วไปทดลองใช้ (Try-out) กับผู้บริหารและครูวิชาการในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 50 คน เพื่อหาอำนาจจำแนกของแบบสอบถามเป็นรายข้อ โดยทดสอบด้วย t-test ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .05 หรือ ถ้าค่า t มีค่า 1.75 ขึ้น

ไป ถือว่ามีอำนาจจำแนกสูง ผลปรากฏว่าผ่านเกณฑ์ทุกข้อ โดยมีค่า t ระหว่าง 1.78 ถึง 6.44 และค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับ โดยวิธีสัมประสิทธิ์ แอลฟา ของ ครอนบาค (Cronbach α Coefficient) ผลปรากฏว่ามีค่าความเชื่อมั่น 0.97

6. นำแบบสอบถามที่ผ่านการทดลองใช้แล้วมาปรับปรุงแก้ไขข้อบกพร่อง และให้
อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ตรวจสอบ ก่อนนำไปใช้กับกลุ่มตัวอย่างที่จะศึกษาต่อไป

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอน ดังต่อไปนี้

1. นำหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ ถึงผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการออกหนังสือขอความร่วมมือไปยังผู้บริหาร โรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง
2. นำหนังสือขอความร่วมมือจากสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 พร้อมแบบสอบถามจัดส่งทาง ไปรษณีย์และส่งด้วยตนเองพร้อมนัดหมายการเก็บข้อมูล
3. เก็บรวบรวมข้อมูลโดยการจัดส่งทาง ไปรษณีย์และผู้วิจัยเดินทางไปเก็บแบบสอบถามด้วยตนเองตาม โรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง
4. กรณีไม่ได้รับแบบสอบถามคืนผู้วิจัยจะไปติดตามด้วยตนเองเพื่อให้ได้แบบสอบถามคืนทั้งหมด
5. แบบสอบถามจำนวน 320 ฉบับ ได้รับกลับคืน จำนวน 320 ฉบับ คิดเป็น 100 %

การวิเคราะห์ข้อมูล

เมื่อรวบรวมข้อมูลเรียบร้อยแล้ว ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามลำดับดังนี้

1. ตรวจสอบความสมบูรณ์ของการตอบแบบสอบถามแต่ละฉบับ
2. ตรวจสอบให้คะแนนแบบสอบถามแต่ละฉบับ แล้วประมวลผลข้อมูลโดยใช้คอมพิวเตอร์

โปรแกรมสำเร็จรูป

เมื่อดำเนินการจัดกระทำข้อมูลเป็นที่เรียบร้อยแล้วผู้วิจัยได้วิเคราะห์ข้อมูลตามขั้นตอนต่อไปนี้

1. เกี่ยวกับสถานภาพของกลุ่มตัวอย่าง วิเคราะห์ด้วยการแจกแจงค่าความถี่และค่าร้อยละ (Percentage) เสนอข้อมูลเป็นตารางแสดงจำนวนร้อยละ
2. ความคิดเห็นของผู้บริหาร โรงเรียน ครูวิชาการ เกี่ยวกับสภาพการบริหารงาน วิชาการในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยใช้ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน S.D. จัดอันดับความคิดเห็นและเสนอข้อมูลเป็นตารางประกอบความเรียง

3. เปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารและครูวิชาการที่มีต่อการบริหารงานวิชาการ โดยใช้สถิติทดสอบสมมติฐาน การทดสอบค่าที (Independent Sample t-test)

4. การเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียนและครูวิชาการตามขนาดโรงเรียน ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 โดยการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว(One-way ANOVA) เมื่อพบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยในแต่ละด้านจะเปรียบเทียบความแตกต่างเป็นรายคู่ตามวิธีของเชฟเฟ้ (Scheffe's Method) กำหนดค่าสถิติที่มีระดับนัยสำคัญที่ .05

5. เกี่ยวกับข้อเสนอแนะที่เป็นคำถามปลายเปิด วิเคราะห์ด้วยการแจกแจงความถี่ ค่าร้อยละ เสนอข้อมูลเป็นตารางประกอบความเรียง

6. เกณฑ์การแปลความหมายข้อมูล การแปลความหมายค่าเฉลี่ย ได้กำหนดขอบเขตค่าเฉลี่ยตามเกณฑ์ดังนี้(บุญชม ศรีสะอาด. 2535: 96)

ค่าเฉลี่ย 4.51-5.00 แปลความว่า มีการปฏิบัติระดับมากที่สุด

ค่าเฉลี่ย 3.51-4.50 แปลความว่า มีการปฏิบัติระดับมาก

ค่าเฉลี่ย 2.51-3.50 แปลความว่า มีการปฏิบัติระดับปานกลาง

ค่าเฉลี่ย 1.51-2.50 แปลความว่า มีการปฏิบัติระดับน้อย

ค่าเฉลี่ย 1.00-1.50 แปลความว่า มีการปฏิบัติระดับน้อยที่สุด

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. สถิติที่ใช้ในการตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ

1.1 การหาค่าอำนาจจำแนก โดยวิธีหาค่าอัตราส่วนวิกฤติ t เป็นรายข้อตามวิธีการของ t - test โดยใช้สูตร (ประสิทธิ์ สุวรรณรักษ์. 2542 : 260)

$$t = \frac{\bar{X}_H - \bar{X}_L}{\sqrt{\frac{S^2_H + S^2_L}{n}}}$$

เมื่อ \bar{X}_H แทน ค่าเฉลี่ยของกลุ่มได้คะแนนสูง

\bar{X}_L แทน ค่าเฉลี่ยของกลุ่มได้คะแนนต่ำ

S^2_H แทน ความแปรปรวนของกลุ่มได้คะแนนสูง

S^2_L แทน ความแปรปรวนของกลุ่มได้คะแนนต่ำ

n แทน จำนวนคนในกลุ่มสูงหรือกลุ่มต่ำที่นำมาวิเคราะห์

1.2. หาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม โดยใช้สัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ตามวิธีของครอนบาค (Cronbach) โดยใช้สูตร (ประสิทธิ์ สุวรรณรักษ์. 2542 : 261)

$$\alpha = \frac{K}{K-1} \left[1 - \frac{\sum S_L^2}{S_t^2} \right]$$

เมื่อ α แทน ค่าสัมประสิทธิ์ของความเชื่อมั่น
 K แทน จำนวนข้อของเครื่องมือวัด
 S_L^2 แทน คะแนนความแปรปรวนเป็นรายข้อ
 S_t^2 แทน ความแปรปรวนของเครื่องมือทั้งฉบับ

2.สถิติพื้นฐาน

2.1 ค่าร้อยละ (Percentage) มีสูตรดังนี้

$$\text{ร้อยละ} = \frac{\text{ตัวเลขที่ต้องการเปรียบเทียบ} \times 100}{\text{จำนวนเต็ม}}$$

2.2 มัชฌิมเลขคณิตหรือค่าเฉลี่ย (Arithmetic Mean) โดยใช้สูตรดังนี้

$$\bar{X} = \frac{\sum X}{N}$$

เมื่อ \bar{X} แทน ค่าเฉลี่ย
 $\sum X$ แทน ผลรวมของคะแนนทั้งหมด
 N แทน จำนวนข้อมูล

2.3 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) มีสูตรดังนี้

$$S.D. = \sqrt{\frac{N\sum X^2 - (\sum X)^2}{N(N-1)}}$$

เมื่อ S.D.	แทน ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
$\sum X^2$	แทน ผลรวมของคะแนนแต่ละข้อยกกำลังสอง
$(\sum X)^2$	แทน ผลรวมของคะแนนทั้งหมดยกกำลังสอง
N	แทน จำนวนกลุ่มตัวอย่างที่ตอบแบบสอบถาม

3. สถิติที่ใช้ทดสอบสมมติฐาน

3.1 การทดสอบค่าเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่างที่เป็นอิสระกัน (Independent Sample t-test) ในการเปรียบเทียบทักษะผู้บริหารสถานศึกษาและครูที่มีต่อการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .05 โดยใช้สูตร (ประสิทธิ์ สุวรรณรักษ์, 2542 : 322)

$$t = \frac{\bar{x}_1 - \bar{x}_2}{\sqrt{\frac{\sigma_1^2}{N_1} + \frac{\sigma_2^2}{N_2}}}$$

เมื่อ t	แทน	ค่าอำนาจจำแนก
\bar{x}_1	แทน	ค่าเฉลี่ยกลุ่มที่ 1
\bar{x}_2	แทน	ค่าเฉลี่ยกลุ่มที่ 2
σ_1^2	แทน	ความแปรปรวนกลุ่มที่ 1
σ_2^2	แทน	ความแปรปรวนกลุ่มที่ 2
N_1	แทน	จำนวนประชากรกลุ่มที่ 1
N_2	แทน	จำนวนประชากรกลุ่มที่ 2

3.2 การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One – way Analysis of Variance) ในการเปรียบเทียบทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาต่อการดำเนินงานวิชาการในสถานศึกษา จำแนกตามฐานะตำแหน่งในการปฏิบัติงานต่างกัน และเปรียบเทียบทักษะของครูและผู้บริหารสถานศึกษา ต่อการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา จำแนกตามขนาดของสถานศึกษาในการปฏิบัติงานต่างกัน โดยใช้สูตร (ประสิทธิ์ สุวรรณรักษ์. 2542 : 328)

$$F = \frac{MS_b}{MS_w}$$

เมื่อ	F	แทน	ค่าการแจกแจงของกลุ่มตัวอย่าง
	MS_b	แทน	ความแปรปรวนระหว่างกลุ่ม
	MS_w	แทน	ความแปรปรวนภายในกลุ่ม

เมื่อพบความแตกต่างของค่าสถิติในแต่ละด้าน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แล้ว จะทำการเปรียบเทียบเป็นรายคู่ ตามวิธีของเชฟเฟ้ (Scheffe's Method)

$$CV_d = \sqrt{(K-1)(F^*)(MS_{within})(2/n)}$$

เมื่อ	K	แทน	จำนวนกลุ่มในกลุ่มตัวอย่าง
	F*	แทน	ค่า F ที่เปิดจากตาราง (Critical Value)
	MS_{within}	แทน	ค่า Mean square within group ที่คำนวณไว้แล้ว ในการวิเคราะห์ความแปรปรวน
	n	แทน	จำนวนตัวอย่างทั้งหมด

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยในครั้งนี้ เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ เรื่อง สภาพการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 ปราบกฎผลการวิเคราะห์ที่จะนำเสนอตามลำดับดังต่อไปนี้

1. สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล
2. การวิเคราะห์ข้อมูล
3. ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

เพื่อให้เกิดความเข้าใจที่ตรงกันในการแปลความหมายของข้อมูล ผู้วิจัยจึงกำหนดสัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลครั้งนี้อย่างต่อไปนี้

\bar{X} แทน ค่าเฉลี่ย (Mean)

S.D. แทน ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

t แทน ค่าสถิติที่ใช้พิจารณาใน t – distribution

F แทน ค่าสถิติที่ใช้พิจารณาใน F – distribution

* แทน มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลสภาพการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 ผู้วิจัยนำเสนอ โดยแบ่งออกเป็น 4 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 เกี่ยวกับสถานภาพของกลุ่มตัวอย่าง วิเคราะห์ด้วยการแจกแจงความถี่ ใช้ค่าร้อยละ (Percentage)

ตอนที่ 2 สภาพการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 วิเคราะห์โดยการหาค่าเฉลี่ย (Mean) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) และจัดอันดับความคิดเห็น โดยแยกเป็นรายข้อ รายด้าน และโดยรวม

ตอนที่ 3 เปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา และครูวิชาการ ต่อสภาพการบริหารงานวิชาการ โดยใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียว (One – way ANOVA)

ถ้าพบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยเป็นรายด้านอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จะทำการเปรียบเทียบความแตกต่างเป็นรายคู่ตามวิธีของเชฟเฟ่ (Scheffe's Method)

ตอนที่ 4 ข้อเสนอแนะที่เป็นคำถามปลายเปิด (Open Form) วิเคราะห์ด้วยการแจกแจงความถี่ หาค่าร้อยละ เสนอข้อมูลเป็นตารางประกอบคำอธิบาย

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ตอนที่ 1 รายละเอียดของผู้ตอบแบบสอบถาม ข้อมูลที่จะนำมาวิเคราะห์จะเป็นรายละเอียดเกี่ยวกับสถานภาพของกลุ่มตัวอย่าง ซึ่งปรากฏดังตาราง 1

ตาราง 1 แสดงจำนวนผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามตำแหน่งและขนาด โรงเรียน

ลักษณะตัวแปร	จำนวน	ร้อยละ
กลุ่มตัวอย่าง	320	100
1. ตำแหน่ง		
1.1 ผู้บริหาร	165	51.6
1.2 ครูวิชาการ	155	48.4
2. ขนาดของโรงเรียน		
2.1 ขนาดเล็ก	156	48.8
2.2 ขนาดกลาง	78	24.4
2.3 ขนาดใหญ่	38	11.9
2.4 ขนาดใหญ่พิเศษ	48	15.0

จากตาราง 1 พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่ตอบแบบสอบถาม จำนวน 320 คน เมื่อจำแนกตามสถานภาพตำแหน่งคือ ผู้บริหาร และครูวิชาการ พบว่า ผู้บริหาร และครูวิชาการ ตอบแบบสอบถาม คิดเป็นร้อยละ 51.6 และ 48.4 ตามลำดับ เมื่อจำแนกตามขนาดของโรงเรียน พบว่า โรงเรียนขนาดเล็ก มากที่สุด รองลงมาได้แก่ โรงเรียนขนาดกลาง โรงเรียนขนาดใหญ่และขนาดใหญ่พิเศษ คิดเป็นร้อยละ 48.8 , 24.4 , 11.9 และ 15.0 ตามลำดับ

ตอนที่ 2 วิเคราะห์สภาพการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูวิชาการ วิเคราะห์โดยการหาค่าเฉลี่ย (Mean) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) และจัดอันดับความคิดเห็น โดยแยกเป็นรายชื่อ รายด้าน และโดยรวม ซึ่งจะปรากฏผลดัง ตาราง 2 ถึงตาราง 5 ดังนี้

ตาราง 2 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนความคิดเห็นของผู้บริหาร เกี่ยวกับสภาพการบริหารงานวิชาการ โดยรวมและรายชื่อ

สภาพการบริหารงานวิชาการของผู้บริหาร โรงเรียน	\bar{X}	S.D.	ระดับ
1) ด้านหลักสูตรและการนำไปใช้	3.84	0.58	มาก
1. การวิเคราะห์เอกสารหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2544.....	3.81	0.75	มาก
2. ศึกษาหลักสูตรเกี่ยวกับเนื้อหา สาระ ขอบข่าย กระบวนการจัดการศึกษาตามหลักสูตรแกนกลางและหลักสูตรสถานศึกษา	4.02	0.68	มาก
3. วางแผนการนำหลักสูตรไปใช้ในโรงเรียน.....	4.17	0.63	มาก
4. ติดตามการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง.....	4.05	0.72	มาก
5. ประเมินผลการนำหลักสูตรไปใช้ในระดับ ต่าง ๆ.....	3.73	0.79	มาก
6. ดำเนินการแก้ไขปัญหาที่เกิดจากการใช้หลักสูตร.....	3.69	0.78	มาก
7. พัฒนาบุคลากรให้เกิดการเรียนรู้ ความเข้าใจ และสามารถนำหลักสูตรไปใช้อย่างมีประสิทธิภาพ.....	4.08	0.77	มาก
8. การนิเทศการใช้หลักสูตร.....	3.61	0.84	มาก
9. การวิเคราะห์ผลกระทบเกี่ยวกับการนำ หลักสูตรไปใช้.....	3.39	0.91	ปานกลาง

ตาราง 2 (ต่อ)

สภาพการบริหารงานวิชาการของผู้บริหาร โรงเรียน	\bar{X}	S.D.	ระดับ
2.ด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้	3.99	0.61	มาก
10. ส่งเสริมให้ครูจัดทำแผนการเรียนรู้โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ.....	4.35	0.66	มาก
11. จัดห้องเรียนให้เหมาะสมและเอื้อต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้.....	4.41	0.66	มาก
12. ส่งเสริม การสอนแบบบูรณาการ.....	4.15	0.75	มาก
13. การนำภูมิปัญญาท้องถิ่นมาร่วมจัดกิจกรรมการเรียนรู้.....	3.68	0.79	มาก
14. การจัดให้มีกิจกรรมเสริมหลักสูตรอย่างหลากหลาย.....	4.04	0.75	มาก
15. มีการจัดการเรียนรู้แบบ โครงงานเพื่อให้นักเรียนค้นหาองค์ความรู้ด้วยตนเอง.....	3.61	0.80	มาก
16. จัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ส่งเสริมการคิดวิเคราะห์.....	3.65	0.73	มาก
17. จัดครูประจำชั้นและประจำวิชาให้เหมาะสมโดยคำนึงถึงความรู้ความสามารถ.....	4.25	0.68	มาก
18. ติดตามการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนของครู โดยกระบวนการนิเทศแบบกัลยาณมิตร.....	4.10	0.81	มาก
19. สนับสนุนให้ครูปรับปรุงการสอนให้รู้จักใช้เทคนิคและวิธีสอนที่หลากหลาย.....	4.16	0.68	มาก
20. จัดหาและบริการวัสดุประกอบหลักสูตรและสื่อการเรียนการสอนอย่างเพียงพอ.....	4.00	0.72	มาก
21. ส่งเสริมและสนับสนุนให้ครูรู้จักทำ รู้จักใช้ และบำรุงรักษาสื่อการเรียนการสอน.....	3.95	0.73	มาก
22. จัดให้มีศูนย์สื่อหรือศูนย์วิชาการ โรงเรียนเพื่อเป็นแหล่งผลิตและบริการสื่อแก่ครูและนักเรียน.....	3.52	0.90	มาก

ตาราง 2 (ต่อ)

สภาพการบริหารงานวิชาการของผู้บริหาร โรงเรียน	\bar{X}	S.D.	ระดับ
3. ด้านการวัดผลประเมินผลและการเทียบโอนผลการเรียน	4.10	0.61	มาก
23. ศึกษาและทำความเข้าใจระเบียบวัดผลอย่างชัดเจน.....	4.10	0.81	มาก
24. จัดให้มีการวัดผลและประเมินผลการเรียนให้เป็นตาม หลักเกณฑ์ที่ระเบียบกำหนด.....	4.31	0.69	มาก
25. วางแผนกำหนดระยะเวลาการวัดผลจัดทำปฏิทินให้ สอดคล้องกับหลักสูตร.....	4.19	0.73	มาก
26. จัดหาเอกสาร แบบพิมพ์และเครื่องมือที่ จำเป็นเพื่อใช้ ดำเนินงานการวัดผลและประเมินผล.....	4.26	0.76	มาก
27. จัดให้มีการเทียบโอนผลการเรียนกับการจัดการศึกษา ระบบอื่น.....	3.58	1.08	มาก
28. วิเคราะห์ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนทุกกลุ่มสาระ ทุกระดับ ช่วงชั้น.....	3.87	0.83	มาก
29. จัดให้มีระเบียบวัดผลและประเมินผลระดับสถานศึกษา....	4.39	0.73	มาก
30. พัฒนาระบบการวัดผลและประเมินผลให้ได้ มาตรฐาน.....	4.07	0.67	มาก
4. ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา	3.72	0.62	มาก
31. ศึกษา วิเคราะห์ วิจัย การบริหารการจัดการและการพัฒนา คุณภาพงานวิชาการในภาพรวมของสถานศึกษา.....	3.67	0.79	มาก
32. ส่งเสริมให้ครูศึกษา วิเคราะห์ วิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพ การเรียนรู้ในแต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้.....	3.81	0.75	มาก
33. ประสานความร่วมมือในการวิเคราะห์วิจัยตลอดจนมี การเผยแพร่ผลงานวิจัย หรือพัฒนาคุณภาพการเรียน การสอน และงานวิชาการกับชุมชนและหน่วยงานอื่น.....	3.48	0.79	ปานกลาง

ตาราง 2 (ต่อ)

สภาพการบริหารงานวิชาการของผู้บริหาร โรงเรียน	\bar{X}	S.D.	ระดับ
34. ศึกษา วิเคราะห์ ความจำเป็นในการใช้สื่อและเทคโนโลยี เพื่อจัดการเรียนการสอนและการบริหารงาน วิชาการ.....	3.70	0.71	มาก
35. ส่งเสริมให้ครูผลิต พัฒนาสื่อและนวัตกรรมการเรียน การสอน.....	3.93	0.75	มาก
36. จัดหาสื่อและเทคโนโลยีเพื่อใช้ในการจัดการเรียน การสอนและการพัฒนางานวิชาการ.....	4.19	0.82	มาก
5.ด้านการนิเทศภายใน			
37. แต่งตั้งคณะกรรมการนิเทศภายใน.....	3.93	0.72	มาก
38. ให้คณะกรรมการมีหน้าที่วางแผนและดำเนินการนิเทศ ภายในตามกระบวนการ 5 ขั้นตอน.....	3.90	0.75	มาก
39. จัดให้มีเครื่องมือ วัสดุ เอกสารที่จำเป็นสำหรับการนิเทศ ให้พร้อมที่จะใช้อย่างเพียงพอ	4.05	0.76	มาก
40. ดำเนินการนิเทศตามแผนและ โครงการที่กำหนดโดย จัดทำปฏิทินปฏิบัติงานที่ชัดเจน.....	3.93	0.84	มาก
41. ใช้กระบวนการนิเทศแบบกัลยาณมิตร โดยเทคนิค การนิเทศที่หลากหลาย	3.71	0.88	มาก
42. จัดการนิเทศโดยให้ครูได้ไปศึกษาดูงานจากสถานศึกษา อื่น ๆ.....	4.30	0.69	มาก
43. ส่งเสริมให้ครูได้รับการนิเทศกับศูนย์เครือข่าย การนิเทศของเขตพื้นที่การศึกษา.....	3.96	0.75	มาก
44. ส่งเสริมให้ครูได้รับการฝึกอบรม หรือเข้ารับการสัมมนา ทางวิชาการ	4.35	0.71	มาก
6.ด้านการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายใน สถานศึกษา			
45. มีการวิเคราะห์คุณภาพภายในสถานศึกษา.....	4.13	0.76	มาก

ตาราง 2 (ต่อ)

สภาพการบริหารงานวิชาการของผู้บริหาร โรงเรียน	\bar{X}	S.D.	ระดับ
46. สถานศึกษากำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าหมาย ในการประกันคุณภาพ.....	4.10	0.37	มาก
47. สถานศึกษามีการกำหนดมาตรการ และ เกณฑ์การ ประเมินคุณภาพอย่างชัดเจน.....	4.04	0.71	มาก
48. สถานศึกษามีการจัดระบบประกันคุณภาพภายในอย่าง เป็นระบบ.....	4.15	0.79	มาก
49. วางแผนจัดระบบการประกันคุณภาพภายในตาม กฎกระทรวง 8 ข้อ	3.96	0.89	มาก
50. สถานศึกษามีการประเมินตนเองและจัดทำรายงานผล การจัดการศึกษาต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้องและเปิดเผย ต่อสาธารณชนทุกปี.....	4.12	0.45	มาก
รวมเฉลี่ย	3.96	0.52	มาก

จากตาราง 2 พบว่า ความคิดเห็นของผู้บริหาร เกี่ยวกับสภาพการบริหารงานวิชาการ ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 โดยรวมทุกด้านมี สภาพการปฏิบัติงานอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.96$) และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อในแต่ละด้าน พบว่า ด้านหลักสูตรและการนำไปใช้ ข้อ 9 มีสภาพการปฏิบัติงานอยู่ในระดับปานกลาง ส่วนข้ออื่นๆ มี สภาพการปฏิบัติงานอยู่ในระดับมาก และด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา ข้อ 33 มีสภาพ การปฏิบัติงานอยู่ในระดับปานกลาง ส่วนข้ออื่นๆ มีสภาพการปฏิบัติงานอยู่ในระดับมาก ส่วนด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ ด้านการวัดผลประเมินผลและการเทียบโอนผลการเรียน ด้านการนิเทศภายในและด้านการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษามีสภาพการ ปฏิบัติงานอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ทุกข้อมีสภาพการปฏิบัติงานอยู่ในระดับ มากเช่นเดียวกัน

ตาราง 3 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนความคิดเห็นของผู้บริหาร เกี่ยวกับ
สภาพการบริหารงานวิชาการ ในแต่ละด้าน

การปฏิบัติงานด้านต่างๆ	\bar{X}	S.D.	ระดับ	อันดับที่
1. ด้านหลักสูตรและการนำไปใช้	3.84	0.58	มาก	5
2. ด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้	3.99	0.53	มาก	4
3. ด้านการวัดผลประเมินผลและการเทียบ โอนผลการเรียน	4.10	0.61	มาก	2
4. ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา	3.72	0.62	มาก	6
5. ด้านการนิเทศภายใน	4.01	0.60	มาก	3
6. ด้านการพัฒนาระบบประกันคุณภาพ ภายในสถานศึกษา	4.12	0.62	มาก	1
รวมเฉลี่ย	3.96	0.52	มาก	

จากตาราง 3 พบว่า ความคิดเห็นของผู้บริหาร เกี่ยวกับสภาพการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามุรไรรัมย์ เขต 1 โดยรวมมีสภาพการปฏิบัติงานอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.96$) และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านจะพบว่า ทุกด้านมีสภาพการปฏิบัติงานอยู่ในระดับมาก เมื่อเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากสูงสุดไปหาค่าต่ำสุด คือ ด้านการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ($\bar{X}=4.12$) ด้านการวัดผลประเมินผลและการเทียบโอนผลการเรียน ($\bar{X}=4.10$) ด้านการนิเทศภายใน ($\bar{X}=4.01$) ด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ ($\bar{X}=3.99$) ด้านหลักสูตรและการนำไปใช้ ($\bar{X}=3.84$) ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา ($\bar{X}=3.72$)

ตาราง 4 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนความคิดเห็นของครูวิชาการ
เกี่ยวกับสภาพการบริหารงานวิชาการ โดยรวมและรายข้อ

สภาพการบริหารงานวิชาการของครูวิชาการ โรงเรียน	\bar{X}	S.D.	ระดับ
1) ด้านหลักสูตรและการนำไปใช้	3.81	0.60	มาก
1. การวิเคราะห์เอกสารหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2544.....	3.94	0.76	มาก
2. ศึกษาหลักสูตรเกี่ยวกับเนื้อหา สาระ ขอบข่าย กระบวนการ จัดการศึกษาตาม หลักสูตรแกนกลางและหลักสูตร สถานศึกษา	4.03	0.75	มาก
3. วางแผนการนำหลักสูตร ไปใช้ในโรงเรียน.....	4.06	0.69	มาก
4. ติดตามการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้สอดคล้อง กับผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง.....	3.97	0.75	มาก
5. ประเมินผลการนำหลักสูตร ไปใช้ในระดับ ต่าง ๆ.....	3.75	0.81	มาก
6. ดำเนินการแก้ไขปัญหาที่เกิดจากการใช้หลักสูตร.....	3.66	0.80	มาก
7. พัฒนาบุคลากรให้เกิดการเรียนรู้ ความเข้าใจ และสามารถ นำหลักสูตร ไปใช้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ.....	3.93	0.75	มาก
8. การนิเทศการใช้หลักสูตร.....	3.57	0.74	มาก
9. การวิเคราะห์ผลกระทบเกี่ยวกับการนำ หลักสูตร ไปใช้.....	3.41	0.74	ปานกลาง
2.ด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้	3.90	0.49	มาก
10. ส่งเสริมให้ครูจัดทำแผนการเรียนรู้โดยเน้นผู้เรียนเป็น สำคัญ.....	4.30	0.65	มาก
11. จัดห้องเรียนให้เหมาะสมและเอื้อต่อการจัดกิจกรรม การเรียนรู้.....	4.34	0.67	มาก
12. ส่งเสริมการสอนแบบบูรณาการ.....	4.01	0.71	มาก
13. การนำภูมิปัญญาท้องถิ่นมาร่วมจัดกิจกรรมการเรียนรู้.....	3.76	0.75	มาก
14. การจัดให้มีกิจกรรมเสริมหลักสูตรอย่างหลากหลาย.....	3.92	0.74	มาก

ตาราง 4 (ต่อ)

สภาพการบริหารงานวิชาการของครูวิชาการ โรงเรียน	\bar{X}	S.D.	ระดับ
15. มีการจัดการเรียนรู้แบบ โครงงานเพื่อให้นักเรียนค้นหา องค์ความรู้ด้วยตนเอง.....	3.57	0.78	มาก
16. จัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ส่งเสริมการคิดวิเคราะห์.....	3.65	0.76	มาก
17. จัดครูประจำชั้นและประจำวิชาให้เหมาะสมโดยคำนึง ถึงความรู้ความสามารถ.....	4.08	0.72	มาก
18. ติดตามการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนของครู โดย กระบวนการนิเทศแบบกัลยาณมิตร.....	4.03	0.70	มาก
19. สนับสนุนให้ครูปรับปรุงการสอนให้รู้จักใช้เทคนิค และวิธีสอนที่หลากหลาย.....	4.06	0.59	มาก
20. จัดหาและบริการวัสดุประกอบหลักสูตรและสื่อการเรียน การสอนอย่างเพียงพอ.....	3.80	0.66	มาก
21. ส่งเสริมและสนับสนุนให้ครูรู้จักทำ รู้จักใช้ และ บำรุงรักษาสื่อการเรียนการสอน.....	3.79	0.70	มาก
22. จัดให้มีศูนย์สื่อหรือศูนย์วิชาการ โรงเรียนเพื่อเป็นแหล่ง ผลิตและบริการสื่อแก่ครูและนักเรียน.....	3.43	0.78	ปานกลาง
3. ด้านการวัดผลประเมินผลและการเทียบโอนผลการเรียน			
23. ศึกษาและทำความเข้าใจระเบียบวัดผลอย่างชัดเจน.....	4.09	0.74	มาก
24. จัดให้มีการวัดผลและประเมินผลการเรียนให้เป็นตาม หลักเกณฑ์ที่ระเบียบกำหนด.....	4.33	0.66	มาก
25. วางแผนกำหนดระยะเวลาการวัดผลจัดทำปฏิทินให้ สอดคล้องกับหลักสูตร.....	4.13	0.69	มาก
26. จัดหาเอกสาร แบบพิมพ์และเครื่องมือที่ จำเป็นเพื่อใช้ ดำเนินงานการวัดผลและประเมินผล.....	4.12	0.77	มาก
27. จัดให้มีการเทียบโอนผลการเรียนกับการจัดการศึกษา ระบบอื่น.....	3.59	0.91	มาก

ตาราง 4 (ต่อ)

สภาพการบริหารงานวิชาการของครูวิชาการ โรงเรียน	\bar{X}	S.D.	ระดับ
28. วิเคราะห์ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนทุกกลุ่มสาระ ทุกระดับ ช่วงชั้น.....	3.83	0.77	มาก
29. จัดให้มีระเบียบวัดผลและประเมินผลระดับสถานศึกษา....	4.21	0.79	มาก
30. พัฒนาระบบการวัดผลและประเมินผลให้ได้ มาตรฐาน.....	3.99	0.69	มาก
4.ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา	3.74	0.61	มาก
31. ศึกษา วิเคราะห์ วิจัย การบริหารการจัดการและการพัฒนา คุณภาพงานวิชาการในภาพรวมของสถานศึกษา.....	3.65	0.74	มาก
32. ส่งเสริมให้ครูศึกษา วิเคราะห์ วิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพ การเรียนรู้ในแต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้.....	3.90	0.78	มาก
33. ประสานความร่วมมือในการวิเคราะห์วิจัยตลอดจนมี การเผยแพร่ผลงานวิจัย หรือพัฒนาคุณภาพการเรียน การสอน และงานวิชาการกับชุมชนและหน่วยงานอื่น.....	3.52	0.76	มาก
34. ศึกษา วิเคราะห์ ความจำเป็นในการใช้สื่อและเทคโนโลยี เพื่อการจัดการเรียนการสอนและการบริหารงาน วิชาการ.....	3.70	0.69	มาก
35. ส่งเสริมให้ครูผลิต พัฒนาสื่อและนวัตกรรมการเรียน การสอน.....	3.92	0.75	มาก
36. จัดหาสื่อและเทคโนโลยีเพื่อใช้ในการจัดการเรียน การสอนและการพัฒนางานวิชาการ.....	4.01	0.93	มาก
5.ด้านการนิเทศภายใน	3.91	0.64	มาก
37. แต่งตั้งคณะกรรมการนิเทศภายใน.....	3.85	0.81	มาก
38. ให้คณะกรรมการมีหน้าที่วางแผนและดำเนินการนิเทศ ภายในตามกระบวนการ 5 ขั้นตอน.....	3.86	0.80	มาก
39. จัดให้มีเครื่องมือ วัสดุ เอกสารที่จำเป็นสำหรับการนิเทศ ให้พร้อมที่จะใช้อย่างเพียงพอ	3.99	0.76	มาก

ตาราง 4 (ต่อ)

สภาพการบริหารงานวิชาการของครูวิชาการ โรงเรียน	\bar{X}	S.D.	ระดับ
40. ดำเนินการนิเทศตามแผนและ โครงการที่กำหนดโดย จัดทำปฏิทินปฏิบัติงานที่ชัดเจน.....	3.77	0.87	มาก
41. ใช้กระบวนการนิเทศแบบกัลยาณมิตร โดยเทคนิค การนิเทศที่หลากหลาย	3.71	0.72	มาก
42. จัดการนิเทศโดยให้ครูได้ไปศึกษาดูงานจากสถานศึกษา อื่น ๆ.....	4.19	0.74	มาก
43. ส่งเสริมให้ครูได้รับการนิเทศกับศูนย์เครือข่าย การนิเทศของเขตพื้นที่การศึกษา.....	3.79	0.78	มาก
44. ส่งเสริมให้ครูได้รับการฝึกอบรม หรือเข้ารับการสัมมนา ทางวิชาการ	4.25	0.72	มาก
6.ด้านการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายใน สถานศึกษา	4.00	0.62	มาก
45. มีการวิเคราะห์คุณภาพภายในสถานศึกษา.....	4.08	0.78	มาก
46. สถานศึกษากำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าหมาย ในการประกันคุณภาพ.....	3.95	0.75	มาก
47. สถานศึกษามีการกำหนดมาตรการ และ เกณฑ์การ ประเมินคุณภาพอย่างชัดเจน.....	3.90	0.74	มาก
48. สถานศึกษามีการจัดระบบประกันคุณภาพภายในอย่าง เป็นระบบ.....	4.04	0.69	มาก
49. วางแผนจัดระบบการประกันคุณภาพภายในตาม กฎกระทรวง 8 ข้อ	3.96	0.75	มาก
50. สถานศึกษามีการประเมินตนเองและจัดทำรายงานผล การจัดการศึกษาต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้องและเปิดเผย ต่อสาธารณชนทุกปี.....	3.89	0.79	มาก
รวมเฉลี่ย	3.90	0.52	มาก

จากตาราง 4 พบว่า ความคิดเห็นของครูวิชาการ เกี่ยวกับสภาพการบริหารงานวิชาการ ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 โดยรวมทุกด้านมี สภาพการปฏิบัติงานอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.90$) และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อในแต่ละด้าน พบว่า ด้านหลักสูตรและการนำไปใช้ ข้อ 9 มีสภาพการปฏิบัติงานอยู่ในระดับปานกลาง ส่วนข้ออื่นๆ มีสภาพการปฏิบัติงานอยู่ในระดับมาก และด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ ข้อ 22 มีสภาพการปฏิบัติงานอยู่ในระดับปานกลาง ส่วนข้ออื่นๆ มีสภาพการปฏิบัติงานอยู่ในระดับมาก ส่วนด้านการวัดผลประเมินผลและการเทียบโอนผลการเรียน ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา ด้านการนิเทศภายในและด้านการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษามีสภาพการปฏิบัติงานอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ทุกข้อมีสภาพการปฏิบัติงานอยู่ในระดับมาก เช่นเดียวกัน

ตาราง 5 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนความคิดเห็นของครูวิชาการ เกี่ยวกับสภาพการบริหารงานวิชาการ ในแต่ละด้านและโดยรวม

การปฏิบัติงานด้านต่างๆ	\bar{X}	S.D.	ระดับ	อันดับที่
1. ด้านหลักสูตรและการนำไปใช้	3.81	0.60	มาก	5
2. ด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้	3.90	0.49	มาก	4
3. ด้านการวัดผลประเมินผลและการเทียบโอนผลการเรียน	4.03	0.59	มาก	1
4. ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา	3.74	0.61	มาก	6
5. ด้านการนิเทศภายใน	3.91	0.64	มาก	3
6. ด้านการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา	4.00	0.62	มาก	2
รวมเฉลี่ย	3.90	0.52	มาก	

จากตาราง 5 พบว่า ความคิดเห็นของครูวิชาการ เกี่ยวกับสภาพการบริหารงานวิชาการ ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา บุรีรัมย์ เขต 1 โดยรวมมีสภาพ การปฏิบัติงานอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.90$) และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านจะพบว่า ทุกด้านมีสภาพ การปฏิบัติงานอยู่ในระดับมาก เมื่อเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากสูงสุดไปหาค่าสุด คือ ด้านการวัดผล ประเมินผลและการเทียบโอนผลการเรียน ($\bar{X}=4.03$) ด้านการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายใน สถานศึกษา ($\bar{X}=4.00$) ด้านการนิเทศภายใน ($\bar{X}=3.91$) ด้านการพัฒนาระบบการเรียนรู้ออนไลน์ ($\bar{X}=3.90$) ด้านหลักสูตรและการนำไปใช้ ($\bar{X}=3.81$) ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา ($\bar{X}=3.74$)

ตอนที่ 3 เปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา และครูวิชาการ ต่อสภาพ การบริหารงานวิชาการในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาบุรีรัมย์ เขต 1 ซึ่งจะปรากฏผลดังตาราง 6-7 ดังนี้

ตาราง 6 เปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา และครูวิชาการเกี่ยวกับสภาพ การบริหารงานวิชาการในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยรวมและรายด้าน

การปฏิบัติงานด้านต่างๆ	ผู้บริหาร		ครูวิชาการ		t
	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	
1) ด้านหลักสูตรและการนำไปใช้	3.84	0.58	3.81	0.60	0.373
2) ด้านการพัฒนาระบบการเรียนรู้ออนไลน์	3.99	0.53	3.90	0.49	1.492
3) ด้านการวัดผลประเมินผลและการเทียบโอน ผลการเรียน	4.10	0.61	4.03	0.59	1.899*
4) ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา	3.72	0.62	3.74	0.61	0.259
5) ด้านการนิเทศภายใน	4.01	0.60	3.91	0.64	1.399
6) ด้านการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายใน สถานศึกษา	4.12	0.62	4.00	0.62	1.740*
รวมเฉลี่ย	3.96	0.52	3.90	0.52	1.064

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 6 พบว่า ผู้บริหารและครูวิชาการมีความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพการบริหารงานวิชาการ โดยรวมไม่แตกต่างกันและเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า มีเพียง 2 ด้าน ที่ผู้บริหารและครูวิชาการมีความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพการบริหารงานวิชาการแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 คือ ด้านการวัดผลประเมินผลและการเทียบโอนผลการเรียน และด้านการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ส่วนด้านอื่นที่ผู้บริหารและครูฝ่ายวิชาการมีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน อีก 4 ด้าน คือ ด้านการพัฒนาระบบน การเรียนรู้ ด้านหลักสูตรและการนำไปใช้ ด้านวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา และ ด้านการนิเทศใน

ตาราง 7 เปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา และครูวิชาการเกี่ยวกับสภาพการบริหารงานวิชาการ จำแนกตามขนาดของโรงเรียนในแต่ละด้านและโดยรวม

แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F
ด้านหลักสูตรและการนำไปใช้				
ระหว่างกลุ่ม	3	1.608	0.536	1.543
ภายในกลุ่ม	316	109.836	0.348	
รวม	319	111.444		
ด้านการพัฒนาระบบการเรียนรู้				
ระหว่างกลุ่ม	3	1.243	0.414	1.572
ภายในกลุ่ม	316	83.308	0.264	
รวม	319	84.551		
ด้านการวัดผลประเมินผลและการเทียบโอนผลการเรียน				
ระหว่างกลุ่ม	3	3.991	1.330	3.732*
ภายในกลุ่ม	316	112.630	0.356	
รวม	319	116.621		
ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา				
ระหว่างกลุ่ม	3	2.595	0.865	2.274
ภายในกลุ่ม	316	120.203	0.380	
รวม	319	122.798		

ตาราง 7 (ต่อ)

แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F
ด้านการนิเทศภายใน				
ระหว่างกลุ่ม	3	0.588	0.196	0.497
ภายในกลุ่ม	316	124.624	0.394	
รวม	319	125.211		
ด้านการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา				
ระหว่างกลุ่ม	3	3.879	1.293	3.387*
ภายในกลุ่ม	316	120.649	0.382	
รวม	319	124.528		
รวมทุกด้าน				
ระหว่างกลุ่ม	3	1.971	0.657	2.444
ภายในกลุ่ม	316	84.911	0.267	
รวม	319	86.881		

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 7 พบว่า ความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา
 ชั้นพื้นฐาน ของผู้บริหารและครูวิชาการ โดยรวม ไม่แตกต่างกันแต่เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า มี
 เพียง 2 ด้าน ที่ผู้บริหารและครูวิชาการมีความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพการบริหารงานวิชาการแตกต่าง
 กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 คือ ด้านการวัดผลประเมินผลและการเทียบโอนผลการ
 เรียน และด้านการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ส่วนด้านอื่นที่ผู้บริหารและครู
 ฝ่ายวิชาการมีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน อีก 4 ด้าน คือ ด้านการพัฒนาระบบวน การเรียนรู้
 ด้านหลักสูตรและการนำไปใช้ ด้านวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา และ ด้านการนิเทศใน

เมื่อพบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ จึงใช้วิธีการเปรียบเทียบเป็นรายคู่ตามวิธีการของเชฟเฟ้ (Scheffe 's Method) กำหนดค่าสถิติที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 ปรากฏดังตาราง 8 – 13

ตาราง 8 เปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา และครูวิชาการเกี่ยวกับสภาพการบริหารงานวิชาการ จำแนกตามขนาดของโรงเรียน ด้านหลักสูตรและการนำไปใช้ เป็นรายคู่

ขนาดโรงเรียน	\bar{X}	ขนาดเล็ก	ขนาดกลาง	ขนาดใหญ่	ขนาดใหญ่พิเศษ
		3.83	3.73	3.85	3.96
ขนาดเล็ก	3.83	-	0.10	0.02	0.13
ขนาดกลาง	3.73		-	0.12	0.23
ขนาดใหญ่	3.85			-	0.11
ขนาดใหญ่พิเศษ	3.96				-

จากตาราง 8 เมื่อทดสอบเป็นรายคู่ พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาและครูวิชาการ มีความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษาที่มีขนาดเล็ก ขนาดกลาง ขนาดใหญ่และขนาดใหญ่พิเศษ ด้านหลักสูตรและการนำไปใช้ ไม่แตกต่างกัน

ตาราง 9 เปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา และครูวิชาการเกี่ยวกับสภาพ
การบริหารงานวิชาการ จำแนกตามขนาดของโรงเรียน ด้านการพัฒนาระบบการเรียนรู้
เป็นรายคู่

ขนาดโรงเรียน	\bar{X}	ขนาดเล็ก	ขนาดกลาง	ขนาดใหญ่	ขนาดใหญ่พิเศษ
		3.94	3.86	4.03	4.04
ขนาดเล็ก	3.94	-	0.08	0.09	0.10
ขนาดกลาง	3.86		-	0.17	0.18
ขนาดใหญ่	4.03			-	0.01
ขนาดใหญ่พิเศษ	4.04				-

จากตาราง 9 เมื่อทดสอบเป็นรายคู่ พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาและครูวิชาการ
มีความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษาที่มีขนาดเล็ก ขนาดกลาง
ขนาดใหญ่และขนาดใหญ่พิเศษ ด้านการพัฒนาระบบการเรียนรู้ ไม่แตกต่างกัน

ตาราง 10 เปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา และครูวิชาการเกี่ยวกับสภาพ
การบริหารงานวิชาการ จำแนกตามขนาดของโรงเรียน ด้านการวัดผลประเมินผลและการเทียบ
โอนผลการเรียน เป็นรายคู่

ขนาดโรงเรียน	\bar{X}	ขนาดเล็ก	ขนาดกลาง	ขนาดใหญ่	ขนาดใหญ่พิเศษ
		4.06	3.91	4.24	4.21
ขนาดเล็ก	4.06	-	0.15	0.18	0.15
ขนาดกลาง	3.91		-	0.33*	0.30
ขนาดใหญ่	4.24			-	0.03
ขนาดใหญ่พิเศษ	4.21				-

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 10 เมื่อทดสอบเป็นรายคู่ พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาและครูวิชาการในโรงเรียนขนาดกลางกับโรงเรียนขนาดใหญ่ มีความคิดเห็น ด้านการวัดผลประเมินผลและ การเทียบโอนผลการเรียน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนผู้บริหารและครูวิชาการที่อยู่ในโรงเรียนอื่นๆ มีความคิดเห็นการวัดผลประเมินผลและการเทียบโอนผลการเรียน ไม่แตกต่างกัน

ตาราง 11 เปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา และครูวิชาการเกี่ยวกับสภาพการบริหารงานวิชาการ จำแนกตามขนาดของโรงเรียน ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา เป็นรายคู่

ขนาดโรงเรียน	\bar{X}	ขนาดเล็ก	ขนาดกลาง	ขนาดใหญ่	ขนาดใหญ่พิเศษ
		3.70	3.63	3.91	3.83
ขนาดเล็ก	3.70	-	0.07	0.21	0.13
ขนาดกลาง	3.63		-	0.28	0.20
ขนาดใหญ่	3.91			-	0.09
ขนาดใหญ่พิเศษ	3.83				-

จากตาราง 11 เมื่อทดสอบเป็นรายคู่ พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาและครูวิชาการ มีความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษาที่มีขนาดเล็ก ขนาดกลาง ขนาดใหญ่และขนาดใหญ่พิเศษ ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา ไม่แตกต่างกัน

ตาราง 12 เปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา และครูวิชาการเกี่ยวกับสภาพ
การบริหารงานวิชาการ จำแนกตามขนาดของโรงเรียน ด้านการนิเทศภายใน เป็นรายคู่

ขนาดโรงเรียน	\bar{X}	ขนาดเล็ก	ขนาดกลาง	ขนาดใหญ่	ขนาดใหญ่พิเศษ
		3.95	3.91	3.99	4.05
ขนาดเล็ก	3.95	-	0.04	0.04	0.10
ขนาดกลาง	3.91		-	0.08	0.14
ขนาดใหญ่	3.99			-	0.06
ขนาดใหญ่พิเศษ	4.05				-

จากตาราง 12 เมื่อทดสอบเป็นรายคู่ พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาและครูวิชาการ
มีความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษาที่มีขนาดเล็ก ขนาดกลาง
ขนาดใหญ่และขนาดใหญ่พิเศษ ด้านการนิเทศภายใน ไม่แตกต่างกัน

ตาราง 13 เปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา และครูวิชาการเกี่ยวกับสภาพ
การบริหารงานวิชาการ จำแนกตามขนาดของโรงเรียน ด้านการพัฒนาระบบประกันคุณภาพ
ภายในสถานศึกษา เป็นรายคู่

ขนาดโรงเรียน	\bar{X}	ขนาดเล็ก	ขนาดกลาง	ขนาดใหญ่	ขนาดใหญ่พิเศษ
		4.04	3.93	4.15	4.27
ขนาดเล็ก	4.04	-	0.11	0.11	0.23
ขนาดกลาง	3.93		-	0.22	0.34*
ขนาดใหญ่	4.15			-	0.12
ขนาดใหญ่พิเศษ	4.27				-

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 13 เมื่อทดสอบเป็นรายคู่ พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาและครูวิชาการ มีความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนขนาดกลางกับโรงเรียนขนาดใหญ่ พิเศษ มีความคิดเห็น ด้านการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา แตกต่างกันอย่างมี นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนผู้บริหารและครูวิชาการที่อยู่ในโรงเรียนอื่นๆ มีความคิดเห็น ด้านการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ไม่แตกต่างกัน

ตอนที่ 4 ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับ สภาพการบริหารงานวิชาการใน สถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 ปรากฏผล ดังตาราง 14 ดังนี้

ตาราง 14 ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ปัญหาและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการของ ผู้บริหารและครูวิชาการ

ปัญหา	ความถี่ (N=304)	ร้อยละ (%)	ข้อเสนอแนะ
1. ด้านหลักสูตรและการนำหลักสูตรไปใช้			
1.1 ผู้บริหารและครูขาดความเข้าใจในการจัดทำหลักสูตร	22	7.23	1. ควรมีการอบรมพัฒนาหลักสูตร
1.2 ผู้บริหารและครูขาดการนิเทศประเมินผลการใช้หลักสูตร	9	2.96	2. มีการนิเทศประเมินผลการใช้หลักสูตรอย่างเป็นระบบ
2. ด้านการพัฒนาการเรียนรู้			
2.1 ครูผู้สอนบางส่วนไม่เปลี่ยนแปลงพฤติกรรมการสอน	70	23.02	1. ควรอบรมครูผู้สอนเกี่ยวกับเทคนิคการสอนโดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ
2.2 ครูรับผิดชอบงานมาก	50	16.44	2. ลดงานที่นอกเหนือจากการสอนลง
3. ด้านการวัดผลประเมินผลและเทียบโอนผลการเรียน			

3.1 วัดผลไม่ตรงตามเนื้อหาและ ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง	35	15.51	1. ควรมีการติดตามและรายงานผล การสอนให้เป็นระบบตาม แผนการจัดการเรียนรู้
4. ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพ การศึกษา			
4.1 ขาดการส่งเสริมให้ครูจัดทำ วิจัยในชั้นเรียน	28	9.21	1. ส่งเสริมการจัดทำวิจัย ในชั้นเรียนให้มากขึ้น
5. ด้านการนิเทศภายใน			
5.1 มีการผลิตสื่อน้อย	59	19.40	1. ส่งเสริมการผลิตสื่ออุปกรณ์ใน การเรียน
5.2 มีการใช้สื่อประกอบการเรียน การสอน	16	5.26	2. การใช้สื่อประกอบการเรียน การสอน
6. ด้านการพัฒนาระบบประกัน คุณภาพภายในสถานศึกษา			
6.1 บุคลากรให้ความสำคัญของ การประกันคุณภาพการศึกษา น้อย	15	4.93	1. ควรจัดอบรมให้ความรู้และสร้าง ความตระหนักในการประกัน คุณภาพการศึกษา

จากตาราง 14 พบว่า ปัญหาและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา
ขั้นพื้นฐานสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามุริรัมย์เขต 1 มีดังนี้ ด้านการพัฒนาหลักสูตร พบว่า
มีปัญหาด้านความเข้าใจในการจัดทำหลักสูตร คิดเป็นร้อยละ 7.23 ควรจัดอบรมพัฒนาหลักสูตร
อย่างต่อเนื่องและประเมินผลการใช้หลักสูตรอย่างเป็นระบบ ด้านพัฒนาการเรียนรู้ พบว่ามีปัญหา
เกี่ยวกับครูผู้สอนไม่เปลี่ยนแปลงพฤติกรรมการสอนคิดเป็นร้อยละ 23.02 ควรจัดอบรมครูเกี่ยวกับ
เทคนิคการสอนที่เน้นนักเรียนเป็นสำคัญ ด้านการวัดผลประเมินผลและเทียบโอนผลการเรียน
พบว่ามีปัญหาการวัดผลไม่ตรงตามเนื้อหาและผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง คิดเป็นร้อยละ 15.51 ควรมี
การติดตามและรายงานผลการสอนให้เป็นระบบตามแผนการจัดการเรียนรู้ ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนา
คุณภาพการศึกษา พบว่ามีปัญหาขาดการส่งเสริมให้ครูทำวิจัยในชั้นเรียนอย่างจริงจัง คิดเป็นร้อยละ
9.21 ควรส่งเสริมการจัดทำวิจัยในชั้นเรียนให้มากขึ้น ด้านการนิเทศภายใน พบว่า มีการผลิตสื่อและ
ใช้สื่อประกอบการเรียนการสอนน้อย คิดเป็นร้อยละ 19.40 และ 5.26 ตามลำดับ

ควรให้มีการผลิตสื่อและใช้สื่อประกอบการเรียนการสอนมากขึ้น และด้านการพัฒนาระบบ
ประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา พบว่า บุคลากรในสถานศึกษาให้ความสำคัญของการประกัน
คุณภาพการศึกษาน้อย คิดเป็นร้อยละ 4.93 ข้อเสนอแนะคือ ควรจัดอบรมให้ความรู้และสร้าง
ความตระหนักในการประกันคุณภาพการศึกษา

มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
Buriram Rajabhat University

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นการศึกษาสภาพการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 ซึ่งสรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ ตามลำดับดังต่อไปนี้

1. ความมุ่งหมายของการวิจัย
2. สมมติฐานของการวิจัย
3. วิธีดำเนินการวิจัย
4. สรุปผลการวิจัย
5. อภิปรายผล
6. ข้อเสนอแนะ
 - 6.1 ข้อเสนอแนะในการนำไปใช้
 - 6.2 ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยต่อไป

ความมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1
2. เพื่อเปรียบเทียบ ความคิดเห็นของผู้บริหารและครูวิชาการ ที่มีต่อการบริหารงานวิชาการ
3. เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารและครูวิชาการ ที่มีต่อการบริหารงานวิชาการ จำแนกตามขนาดของสถานศึกษา

สมมติฐานของการวิจัย

1. ผู้บริหารและครูวิชาการมีความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพการบริหารงานวิชาการแตกต่างกัน
2. ผู้บริหารและครูวิชาการที่อยู่ในโรงเรียนขนาดต่างกันมีความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพการบริหารงานวิชาการแตกต่างกัน

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากร ประชากรในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหารและครูวิชาการในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 1 จำนวน 546 คน จำแนกเป็นผู้บริหาร จำนวน 289 คน เป็นครูวิชาการ จำนวน 257 คน

1.2 กลุ่มตัวอย่าง ได้จากการสุ่มจากกลุ่มประชากร โดยกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่าง จากตารางสำเร็จรูปของเครจซี่และมอร์แกน (R.V.Krejcie & D.W.Morgan) โดยการสุ่มตามระดับชั้น อย่างมีสัดส่วน (Proportional Stratified Random Sampling) (ประสิทธิ์ สุวรรณรักษ์ 2542 : 155-158) ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 320 คน จำแนกเป็นผู้บริหารโรงเรียน จำนวน 165 คน และครูวิชาการ 155 คน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ผู้วิจัยได้สร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยขึ้น โดยได้รับคำปรึกษาจากคณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์และผู้เชี่ยวชาญในการให้คำแนะนำในการพัฒนาเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เป็นการหาความเที่ยงตรงแบบ Face Validity แล้วนำแบบสอบถามไปทดลองใช้กับผู้บริหารสถานศึกษา ครูวิชาการ ที่มีลักษณะคล้ายคลึงกับกลุ่มตัวอย่างในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 4 เพื่อหาอำนาจจำแนกของแบบสอบถามเป็นรายข้อ โดยทดสอบด้วย t -test ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .05 หรือ ถ้าค่า t มีค่า 1.75 ขึ้นไป ถือว่ามีอำนาจจำแนกสูง ผลปรากฏว่าผ่านเกณฑ์ทุกข้อโดยมีค่า t ระหว่าง 1.78 ถึง 6.44 และค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับ โดยวิธีสัมประสิทธิ์แอลฟา ของ ครอนบาค (Cronbach α Coefficient) ผลปรากฏว่ามีค่าความเชื่อมั่น 0.97

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยการนำหนังสือจากบัณฑิตมหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์เพื่อขอความอนุเคราะห์จากผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 ได้ลงนามหนังสือนำส่งแบบสอบถามไปยังโรงเรียนในสังกัดทุกโรงเรียน โดยผู้วิจัยได้ส่งแบบสอบถามทางไปรษณีย์ไปและส่งด้วยตนเอง จำนวน 320 ฉบับ และเก็บรวบรวมคืนโดยส่งทางไปรษณีย์และด้วยตนเอง ได้รับแบบสอบถามกลับคืนมาจำนวน 320 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูล นำข้อมูลที่เก็บได้ไปวิเคราะห์โดยใช้คอมพิวเตอร์โปรแกรมสำเร็จรูป และใช้สถิติวิเคราะห์ดังนี้

4.1 การวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพของกลุ่มตัวอย่าง วิเคราะห์ด้วย

การแจกแจงความถี่ และหาค่าร้อยละ

4.2 การวิเคราะห์สภาพการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาบุรีรัมย์ เขต 1 ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา ครูวิชาการ ทั้งโดยรวมและเป็นรายด้าน วิเคราะห์ด้วยการหาค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และจัดระดับการปฏิบัติ

4.3 การวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อเปรียบเทียบสภาพการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาบุรีรัมย์ เขต 1 ทั้งโดยรวมและรายด้าน โดยใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียวเมื่อพบความแตกต่างในรายด้านจะทำการเปรียบเทียบความแตกต่างเป็นรายคู่ตามวิธีของเซฟเฟ่ กำหนดค่าสถิติ ที่นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

4.4 การวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับข้อเสนอแนะที่เป็นคำถามปลายเปิด ใช้การวิเคราะห์เชิงเนื้อหา (Content Analysis) โดยการแจกแจงความถี่หาค่าร้อยละ

สรุปผลการวิจัย

การวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการศึกษาสภาพการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาบุรีรัมย์ เขต 1 สรุปผลการวิจัยได้ดังนี้

1. ผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา ครูวิชาการ เกี่ยวกับสภาพการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาบุรีรัมย์ เขต 1 โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ทุกด้านมีสภาพการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน อยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาคาขขนาดของโรงเรียน พบว่า กลุ่มตัวอย่างในโรงเรียนขนาดเล็ก ขนาดกลาง ขนาดใหญ่และขนาดใหญ่พิเศษมีสภาพการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาบุรีรัมย์ เขต 1 โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ทุกด้านมีสภาพการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาตามสถานภาพของกลุ่มตัวอย่าง ปรากฏผลดังนี้

1.1 ความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา เกี่ยวกับสภาพการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาบุรีรัมย์ เขต 1 โดยรวม อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ทุกด้านมีสภาพการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน อยู่ในระดับมาก เช่นเดียวกัน

1.2 ความคิดเห็นของครูวิชาการ เกี่ยวกับสภาพการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาบุรีรัมย์ เขต 1 โดยรวม อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ทุกด้านมีสภาพการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา

ขั้นพื้นฐาน อยู่ในระดับมาก เช่นเดียวกัน

2. ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 ของผู้บริหารสถานศึกษา ครูวิชาการ โดยรวมและรายด้าน พบว่า ไม่แตกต่างกัน และมีบางประเด็นของแต่ละด้านที่มีความคิดเห็นแตกต่างกัน คือ

2.1 ผู้บริหารสถานศึกษา และครูวิชาการ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 เมื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพการบริหารงานวิชาการ มีความคิดเห็นแตกต่างกันในข้อ 9 การวิเคราะห์ผลกระทบเกี่ยวกับการนำหลักสูตร ไปใช้ และข้อ 33 ประสานความร่วมมือในการวิเคราะห์วิจัยตลอดจนมีการเผยแพร่ผลงานวิจัย หรือพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอน งานวิชาการกับชุมชนและหน่วยงานอื่น

2.2 เปรียบเทียบสภาพการปฏิบัติงานของผู้บริหารสถานศึกษา ครูวิชาการ เกี่ยวกับสภาพการบริหารงานวิชาการ ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ของสถานศึกษาขนาดเล็ก ขนาดกลาง ขนาดใหญ่ และขนาดใหญ่พิเศษ ในแต่ละด้านและโดยรวม พบว่า มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ได้แก่ ด้านการวัดผลประเมินผลและการเทียบโอนผลการเรียนของโรงเรียนขนาดกลางและขนาดใหญ่ ด้านการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาของโรงเรียนขนาดกลางและขนาดใหญ่พิเศษ

3. ปัญหาและข้อเสนอแนะอื่นๆเกี่ยวกับสภาพการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 มีดังนี้

3.1 ด้านหลักสูตรและการนำไปใช้พบว่ามีปัญหาด้านความเข้าใจในการจัดทำหลักสูตรและขาดการนิเทศประเมินผลการใช้หลักสูตร ข้อเสนอแนะ คือ อยากให้มีการจัดการอบรมพัฒนาหลักสูตรอย่างค่อเนื่องและนิเทศประเมินผลการใช้หลักสูตรอย่างเป็นระบบ

3.2 ด้านพัฒนาการเรียนรู้ พบว่ามีปัญหาเกี่ยวกับครูผู้สอนไม่เปลี่ยนแปลงพฤติกรรมการสอนซึ่ง ควรจัดอบรมครูเกี่ยวกับเทคนิคการสอนที่เน้นนักเรียนเป็นสำคัญ

3.3 ด้านการวัดผลประเมินผลและเทียบโอนผลการเรียน พบว่ามีปัญหาการวัดผลไม่ตรงตามเนื้อหาและผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง ข้อเสนอแนะ คือ ควรมีการติดตามและรายงานผลการสอนให้เป็นระบบตามแผนการจัดการเรียนรู้

3.4 ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา พบว่ามีปัญหาขาดการส่งเสริมให้ครูทำวิจัยในชั้นเรียนอย่างจริงจัง ข้อเสนอแนะคือ ควรส่งเสริมการจัดทำวิจัยในชั้นเรียนให้มากขึ้น

3.5 ด้านการนิเทศภายใน พบว่า มีการผลิตสื่อและใช้สื่อประกอบการเรียนการสอนน้อยซึ่งควรให้มีการผลิตสื่อและใช้สื่อประกอบการเรียนการสอนมากขึ้น

3.6 ด้านการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา พบว่า บุคลากรในสถานศึกษาให้ความสำคัญของการประกันคุณภาพการศึกษาน้อย ข้อเสนอแนะคือ ควรจัดอบรมให้ความรู้และสร้างความตระหนักในการประกันคุณภาพการศึกษา

อภิปรายผล

จากผลการวิจัยสภาพการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 มีประเด็นที่น่าสนใจนำมาอภิปรายผล ดังนี้

1. จากผลการวิจัยสภาพการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 ของผู้บริหารสถานศึกษา ครูวิชาการ ทั้งโดยรวมและรายด้าน พบว่า มีสภาพการปฏิบัติงาน อยู่ในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับ พิสิทธิ์ จันทรเนตร (2542: บทคัดย่อ) การบริหารงานวิชาการในโรงเรียนมัธยมศึกษาจังหวัดสกลนคร โดยรวมอยู่ในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับ นิภา รักษา (2545: บทคัดย่อ) ซึ่งได้วิจัยเรื่องการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารงานกับการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารโรงเรียน พบว่า ผู้บริหารมีทักษะการบริหารงานอยู่ในระดับมาก และการบริหารงานวิชาการ อยู่ในระดับ มาก

จากข้อค้นพบดังกล่าวอาจเป็นเพราะว่า ผู้บริหารสถานศึกษา ครูวิชาการ ได้เห็นความสำคัญของงานวิชาการ ในการพัฒนาคุณภาพของ โรงเรียนและ อาจเป็นเพราะว่ามีการปฏิรูปการศึกษาที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ทำให้สถานศึกษามีการอบรมในการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาให้สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน ชุมชน และท้องถิ่น

สำหรับด้านที่มีค่าเฉลี่ยของสภาพการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา สูงกว่าด้านอื่นๆ คือ ด้านการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากงานวิชาการของโรงเรียนเป็นขั้นตอนแรกที่จะระดมความร่วมมือในการดำเนินงาน จึงทำให้ผลการดำเนินงานของด้านนี้มีความสำคัญ และมีค่าเฉลี่ยสูงกว่าด้านอื่น ซึ่งสอดคล้องกับ จุรีย์ จันทรเจริญ (2539 : บทคัดย่อ) ที่ว่า ผู้บริหาร โรงเรียนประถมศึกษาปฏิบัติงานวิชาการในโรงเรียนอยู่ในระดับสูง

จากข้อค้นพบดังกล่าวอาจเป็นเพราะว่า ผู้บริหารสถานศึกษา ครูวิชาการ ได้เห็นความสำคัญของการปฏิรูปการศึกษา โดยเฉพาะการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพการศึกษาซึ่งเป็นกระบวนการที่สร้างความเชื่อมั่นให้กับผู้เกี่ยวข้อง

สำหรับด้านที่มีค่าเฉลี่ยของสภาพการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานต่ำกว่าด้านอื่นๆ คือ ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา ที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะว่า ครูส่วนมากยังไม่มีความเข้าใจเกี่ยวกับการทำวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา จึงทำให้มีค่าเฉลี่ยต่ำกว่าด้านอื่น

ซึ่งสอดคล้องกับ สุวณณา ทัดเทียม (2538 : บทคัดย่อ) ที่ว่า การวิจัยเพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ของ สำนักงานประถมศึกษาจังหวัดอ่างทอง มีค่าเฉลี่ยร้อยละ 12 ของครูทั้งหมด

จากข้อค้นพบดังกล่าวอาจเป็นเพราะว่า การพัฒนางานวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพ การศึกษาเป็นขั้นตอนของการแก้ไขปัญหาทำให้ครูและบุคลากรทางการศึกษาไม่มีเวลาในการจัดทำ เอกสารและแก้ปัญหายังเป็นระบบซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ สุจิตรา สุภาพงษ์ (2539 : บทคัดย่อ) ที่พบว่า การบริหารงานวิชาการของผู้บริหาร โรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงาน การประถมศึกษาจังหวัดสิงห์บุรีซึ่งมีการปฏิบัติงานน้อยเนื่องจากความกระตือรือร้นใน การเพิ่มความรู้เพื่อพัฒนาตนเอง

2. การวิเคราะห์เปรียบเทียบสภาพการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 จากผลการวิจัยพบว่า ทั้งผู้บริหารสถานศึกษา ครูวิชาการ มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการมีส่วนร่วม ไม่แตกต่างกัน ทั้งโดยรวมและรายด้าน ซึ่งไม่ สอดคล้องกับสมมติฐานการวิจัย ที่ว่า สภาพการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 ตามความคิดเห็นของผู้บริหารและครูวิชาการ แตกต่างกัน แต่สอดคล้องกับผลการวิจัยของ เทียมจันทร์ ฐวสินธุ์ (2539 : บทคัดย่อ) ที่พบว่า ปัญหาการนิเทศภายใน โรงเรียนสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดฉะเชิงเทรา ของผู้บริหาร และครูผู้สอน โดยรวมไม่แตกต่างกัน

จากข้อค้นพบดังกล่าวอาจเป็นเพราะว่า ผู้บริหารสถานศึกษา ครูวิชาการ ได้มองเห็น ความสำคัญ และความจำเป็นของสภาพการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ สุจิตรา สุภาพงษ์ (2539 : บทคัดย่อ) ที่พบว่า การบริหารงาน วิชาการของผู้บริหาร โรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสิงห์บุรี ซึ่งมีการปฏิบัติงานวิชาการอยู่ในเกณฑ์มาก

3. การวิเคราะห์ปัญหาและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับสภาพการบริหารงานวิชาการใน สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 ที่ผู้วิจัยสอบถาม กลุ่มตัวอย่างเป็นคำถามปลายเปิดพอสรุปเป็นด้าน ๆ ได้ดังนี้

3.1 ด้านหลักสูตรและการนำไปใช้ ของสถานศึกษา ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับ ปรีชาพร วงศ์อนุตร โรจน์ (2537 : บทคัดย่อ) วิจัยเกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการที่เน้นผู้เรียนเป็น สำคัญ ตามแนวทางการปฏิรูปการเรียนรู้ ของโรงเรียนประถมศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่บึงกุ่ม สังกัด กรุงเทพมหานคร พบว่า ผู้บริหารและครูผู้สอน มีความคิดเห็นว่า โรงเรียนได้มีการบริหารงาน

วิชาการ อยู่ในระดับมาก 3 ด้าน คือ ด้านการจัดทำแผนการสอน ด้านการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา ด้านเทคนิควิธีการสอน

3.2 ด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับมาก ซึ่งไม่สอดคล้องกับงานวิจัยของ สุจิตรา สุภาพงษ์ (2539: บทคัดย่อ) ได้วิจัยเรื่องการบริหารงานวิชาการของผู้บริหาร โรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสิงห์บุรี พบว่า ปัญหาในการบริหารงานวิชาการอยู่ในระดับน้อย ได้แก่ครูผู้สอนไม่สนใจศึกษาและทำความเข้าใจเกี่ยวกับเอกสารประกอบหลักสูตร ก่อนทำการสอน ครูผู้สอนขาดความรู้ความเข้าใจ ในด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ไม่มีการสำรวจความพึงพอใจในการใช้สื่อของครู และอาจเป็นเพราะว่าการปฏิรูปการศึกษา ทำให้ครูต้องปฏิรูปการเรียนการสอน ต้องไปอบรม กระบวนการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ และมีการจัดทำผลงาน เพื่อพัฒนาตนเองของครู ทำให้ครูเสาะแสวงหาเทคนิคใหม่ ๆ มาใช้ในกระบวนการเรียนรู้มากขึ้น

3.3 ด้านการวัดผลประเมินผลและการเทียบโอนผลการเรียนของสถานศึกษา ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจังหวัดบุรีรัมย์เขต 1 พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ นิภา รักษา (2545 : บทคัดย่อ) ได้วิจัยเรื่องการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างทักษะการบริหารงาน กับการบริหารงานวิชาการของผู้บริหาร โรงเรียน พบว่าระดับการบริหารงานวิชาการ โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุดทั้ง 6 ด้าน เรียงลำดับจากสูงไปต่ำ ดังนี้ การวัดผลและประเมินผล การเรียนและงานทะเบียนนักเรียน การวางแผนงานวิชาการ การพัฒนาและส่งเสริมทางด้านวิชาการ การบริหารงานวิชาการ การประเมินผลการจัดการงานวิชาการ และการจัดการสอน แต่ไม่สอดคล้องกับงานวิจัยของ ภัทยา นามวงศ์ (2539 : 100) ในการวิจัยเกี่ยวกับการบริหารงานของผู้บริหาร โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา กรุงเทพมหานคร พบว่า การบริหารงานวิชาการของผู้บริหารด้านการวัดและประเมินผล อยู่ในระดับปานกลาง

3.4 ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา ของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจังหวัดบุรีรัมย์เขต 1 พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง อาจเป็นเพราะว่าสถานศึกษา ยังไม่มีระบบสารสนเทศที่สำรวจแหล่งเรียนรู้ทั้งในสถานศึกษา ชุมชน ท้องถิ่น และยังไม่มีการประสานความร่วมมือกับหน่วยงานและสภาพสังคมอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาเพื่อการวิจัยพัฒนาคุณภาพการศึกษา

3.5 ด้านการนิเทศภายใน ของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจังหวัดบุรีรัมย์เขต 1 พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ สุวันณา ทัดเทียม (2538: บทคัดย่อ) ได้วิจัยเรื่อง กระบวนการติดตามภายในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดอ่างทอง ใน 4 ด้าน พบว่า การปฏิบัติการนิเทศ

อยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับการวิจัยของ จรัส จันทร์เจริญ (2539: บทคัดย่อ) ได้วิจัยเรื่องการปฏิบัติงานการนิเทศงานวิชาการในโรงเรียนของผู้บริหาร โรงเรียน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษา กรุงเทพมหานคร พบว่า ผู้บริหาร โรงเรียนประถมศึกษาปฏิบัติการนิเทศงานวิชาการในโรงเรียนอยู่ในระดับสูง

3.6 ด้านการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจังหวัดบุรีรัมย์เขต 1 พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับมาก ซึ่งอาจเป็นเพราะว่ากฎหมายปฏิรูปการศึกษาที่เน้นการประเมินภายนอก โดยองค์การมหาชน (ศ.ม.ศ.) และการประเมินคุณภาพภายในสถานศึกษามีการอบรมและรายงานผลการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง

ข้อเสนอแนะ

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้สรุปข้อคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา ครูวิชาการ เกี่ยวกับสภาพการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 1 ดังต่อไปนี้

ข้อเสนอแนะสำหรับการนำไปใช้

จากผลการวิจัยสภาพการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 1 ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา ครูวิชาการ พบว่า ด้านการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา มีค่าเฉลี่ยสูงกว่าด้านอื่น ๆ ผลจากการวิจัยนี้น่าจะเป็นประโยชน์สำหรับโรงเรียนกำหนดแนวทาง ปฏิทินปฏิบัติงาน และวิธีการประเมินผล วิเคราะห์แผนการปฏิบัติงานให้มีความสมบูรณ์ ให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

เมื่อพิจารณาด้านที่โรงเรียนมีสภาพการบริหารงานวิชาการและมีค่าเฉลี่ยสูงในแต่ละด้าน มีประเด็นที่เสนอแนะเพื่อการนำไปใช้ ดังนี้

1. ด้านการพัฒนาหลักสูตร พบว่ามีปัญหาด้านความเข้าใจในการจัดทำหลักสูตร ควรจัดอบรมพัฒนาหลักสูตรอย่างต่อเนื่องและประเมินผลการใช้หลักสูตรอย่างเป็นระบบ
2. ด้านการพัฒนาการเรียนรู้ พบว่ามีปัญหาเกี่ยวกับครูผู้สอน ไม่เปลี่ยนแปลงพฤติกรรมการสอน ควรจัดอบรมครูเกี่ยวกับเทคนิคการสอนที่เน้นนักเรียนเป็นสำคัญ
3. ด้านการวัดผลประเมินผลและเทียบโอนผลการเรียน พบว่ามีปัญหาการวัดผลไม่ตรงตามเนื้อหาและผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง ควรมีการติดตามและรายงานผลการสอนให้เป็นระบบตามแผนการจัดการเรียนรู้
4. ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา พบว่ามีปัญหาขาดการส่งเสริมให้ครูทำวิจัยในชั้นเรียนอย่างจริงจัง ควรส่งเสริมการจัดทำวิจัยในชั้นเรียนให้มากขึ้น

5. ด้านการนิเทศภายใน พบว่า มีการผลิตสื่อและใช้สื่อประกอบการเรียนการสอนน้อย ควรให้มีการผลิตสื่อและใช้สื่อประกอบการเรียนการสอนมากขึ้น

6. ด้านการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา พบว่า บุคลากรในสถานศึกษาให้ความสำคัญของการประกันคุณภาพการศึกษาน้อย ควรจัดอบรมให้ความรู้และสร้างความตระหนักในการประกันคุณภาพการศึกษา

ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยต่อไป

1 ควรมีการวิจัยเกี่ยวกับสภาพการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาบุรีรัมย์ เขต 1 ตามกรอบแนวคิดทั้ง 6 ด้าน ทั้งในเชิงปริมาณและคุณภาพเพื่อให้ได้ข้อมูลที่ชัดเจนยิ่งขึ้นและกำหนดประเด็นตัวแปรที่ศึกษา เพิ่มขึ้น เช่น ระดับที่เปิดสอน พื้นที่ตั้งและชุมชนสังคม

2 ควรมีการวิจัยในเชิงคุณภาพเกี่ยวกับการดำเนินงาน ปัญหา สาเหตุ แนวทางการแก้ไขปัญหาและปัจจัยที่นำไปสู่ความสำเร็จในการบริหารงานวิชาการของโรงเรียน โดยเฉพาะในโรงเรียนต้นแบบ หรือโรงเรียนที่ได้รับรางวัลดีเด่นในระดับต่าง ๆ

3 ควรมีการวิจัยในทำนองเดียวกัน ในเขตพื้นที่จังหวัดอื่น ๆ และหรือขยายพื้นที่เป็นระดับภาค และระดับประเทศต่อไป

มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
Buriram Rajabhat University

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

กระทรวงศึกษาธิการ. คณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. สำนักงานบริหาร โรงเรียน. (2531).

การบริหารงานวิชาการ เล่ม 4. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์เรือนแก้ว.

----- . (2546). คู่มือการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่เป็นนิติบุคคล. กรุงเทพมหานคร
โรงพิมพ์องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์.

กลุ่มนโยบายและแผน. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาบุรีรัมย์เขต 1. (2548). แผนปฏิบัติการ
การพัฒนาการศึกษาขั้นพื้นฐาน ระยะ 4 ปี. บุรีรัมย์ : เรวัตการพิมพ์

กิตติรัตน์ กลัดแก้ว. (2536). การบริหารงานวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา สังกัด
สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดอ่างทอง. วิทยานิพนธ์ปริญญา
ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต. (การบริหารการศึกษา) : มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

กิติมา ปรีดีคิลก. (2532). การบริหารและการนิเทศการศึกษาเบื้องต้น. กรุงเทพมหานคร :
อักษรการพิมพ์.

คณะ เกลี้ยงสะอาด. (2539). การปฏิบัติงานนิเทศการศึกษาของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา
สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดอ่างทอง. วิทยานิพนธ์ปริญญา
ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต (การบริหารการศึกษา). กรุงเทพฯ :
มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

จิรวรรณ มาดี. (2537). การบริหารงานวิชาการของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดกรุงเทพมหานคร.
วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรดุษฎีบัณฑิต (การบริหารการศึกษา). กรุงเทพฯ :
มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

จรรย์ จันทร์เจริญ. (2539). การปฏิบัติงานการนิเทศงานวิชาการในโรงเรียนของผู้บริหารโรงเรียน
สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสมุทรปราการ. ปริญญานิพนธ์การศึกษา
มหาบัณฑิต (ภาควิชาบริหารการศึกษา). กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
ประสานมิตร.

จรัส นองมาก. “15 คำถามเกี่ยวกับการนิเทศภายในโรงเรียน” (พฤษภาคม 2532) ศึกษาเอกชน 2
หน้า 14. : วัฒนาพานิช.

เจริญ งามดี. (2547). การบริหารงานวิชาการในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษาบุรีรัมย์. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต. (การบริหารการศึกษา) :
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.

- ชาญชัย ศรีไสยเพชร. (2528). การประถมศึกษา. กรุงเทพมหานคร : คณะศึกษาศาสตร์
วิทยาลัยครูพระนคร.
- ถวิล เกื้อกุลวงศ์. (2530). การบริหารการศึกษาสมัยใหม่ ทฤษฎี วิจัย และปฏิบัติ.
กรุงเทพมหานคร : วัฒนาพานิช.
- เทียมจันทร์ ชูวสินธุ์. (2539). ปัญหาการนิเทศภายในโรงเรียน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษา
จังหวัดฉะเชิงเทรา. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต (บริหารการศึกษา).
กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.
- ธีระ ภัคดี. (2531). การบริหารโรงเรียนเชิงพฤติกรรม. วิทยาลัยครูกำแพงเพชร.
- ธีรพัฒน์ ภาษี. (2544). การศึกษาการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา
สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดบุรีรัมย์. วิทยานิพนธ์ปริญญา
ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต (บริหารการศึกษา). บุรีรัมย์ : มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์.
- นิตยา ภัสสรสิริ. (2538). “หน่วยที่ 5 การเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยทางการบริหารการศึกษา”
ใน ประมวลสาระชุดวิชาวิทยานิพนธ์ 2 หน้า 12 นนทบุรี. แขนงวิชาบริหารการศึกษา
สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- นิภา รักษา. (2545). การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างทักษะการบริหารกับการบริหารงานวิชาการ
ของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดบุรีรัมย์. วิทยานิพนธ์
ครุศาสตรมหาบัณฑิต. (บริหารการศึกษา) : มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
- บุญชม ศรีสะอาด. (2535). การวิจัยเบื้องต้น. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพมหานคร : สุวีริยาสาส์น.
- ประชุม รอดประเสริฐ. (2533). นโยบายและการวางแผนหลักการและทฤษฎี. พิมพ์ครั้งที่ 2.
กรุงเทพมหานคร : เนติกุลการพิมพ์.
- ประสิทธิ์ สุวรรณรักษ์. (2542). ระเบียบวิธีวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์และสังคมศาสตร์.
พิมพ์ครั้งที่ 2 บุรีรัมย์ : ม.ป.พ. อัดสำเนา.
- ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์. (2537). การบริหารงานวิชาการ. กรุงเทพมหานคร : ศูนย์ส่งเสริม
กรุงเทพ.
- พิชัย ลีพิพัฒน์ไพบูลย์. (2537). ความสัมพันธ์ระหว่างผู้บังคับบัญชากับการบริหารงานบุคคล.
กรุงเทพมหานคร : เพิ่มผลผลิต.
- พิทักษ์ สุขเลิศ. (2547). สภาพการดำเนินงานเพื่อรองรับการประเมินคุณภาพการศึกษา
ของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาวิทยาลัย เขต 1.
วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต. (บริหารการศึกษา) : มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์

- พิสิทธิ์ จันทระเนตร. (2542). การศึกษาเปรียบเทียบการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนมัธยมศึกษา
สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดสกลนคร จำแนกตามขนาดโรงเรียน. วิทยานิพนธ์
ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต. ขอนแก่น : มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- ภักษา นามวงศ์. (2539). การบริหารงานวิชาการในโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดกลาง
สังกัดกรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 11. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต.
คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์ มหาวิทยาลัย.
- ภิญโญ สาธร. (2526). การบริหารการศึกษา. กรุงเทพมหานคร : วัฒนาพานิช.
- มานพ แก้วขาว. (2536). การศึกษาการพัฒนานุเคราะห์ตามความต้องการของครู. วิทยานิพนธ์
การศึกษามหาบัณฑิต. (บริหารการศึกษา) : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ สงขลา.
- สมศักดิ์ ดลประสิทธิ์. (2544). เอกสารประกอบการอบรมสัมมนาเรื่อง: การบริหารโดยใช้โรงเรียน
เป็นฐาน (School - Based Management : SBM). [http : //www.meo.go.th/wijai/
sbm.thm](http://www.meo.go.th/wijai/sbm.thm)
- สาโรช บัวศรี. (2515). แนวคิดในการบริหารการศึกษา. กรุงเทพมหานคร : มงคลการพิมพ์.
- สิปปนนท์ เกตุทัต. (2537). นานาทัศนะในการบริหาร. กรุงเทพมหานคร : เพิ่มผลผลิต.
- สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน). (2547). มาตรฐาน
การศึกษาตัวบ่งชี้และเกณฑ์การพิจารณาเพื่อการประเมินคุณภาพภายนอก : ระดับ
การศึกษาขั้นพื้นฐาน. ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2547. กรุงเทพมหานคร. กลุ่มงานประเมิน
คุณภาพการศึกษาขั้นพื้นฐาน.
- สุจิตรา สุภาพงษ์. (2539). การบริหารงานวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา
สังกัดสำนักงาน การประถมศึกษาจังหวัดสิงห์บุรี. วิทยานิพนธ์ปริญญา
ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต. (บริหารการศึกษา) : มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- สุเทพ สวัสดิ์. (2539). การบริหารงานวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาจังหวัดนนทบุรี.
วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต. (การบริหารการศึกษา) :
มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. อุดรธานี.
- สุวัฒนา ทัดเทียม. (2538). กระบวนการนิเทศในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงาน
การประถมศึกษาจังหวัดอ่างทอง. วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. อุดรธานี.
- หวน พิณรุฬห์. (2528). การบริหารโรงเรียน. กรุงเทพมหานคร : โอเคียนสโตร์.

- อำนาจ เกทพ้อคำ. (2541). **ปัจจัยที่สัมพันธ์กับคุณภาพการบริหารงานวิชาการโรงเรียน
ประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ เขต 6.
ปริญญาโทศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต. (บริหารการศึกษา) ชลบุรี : มหาวิทยาลัยบูรพา.**
- อำภา บุญช่วย. (2537). **การบริหารงานวิชาการในโรงเรียน. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพมหานคร :
โอเคียนสโตร์.**
- อุทัย บุญประเสริฐ. (2542). **การวางแผนและการจัดระบบแผนงานในโรงเรียน. กรุงเทพมหานคร :
โรงพิมพ์เอสดีเพลส.**
- Agthe, R. R.(1980).**The Elementary Principals Perceptions: of Their Own and Teacher's
Role in Curriculum Decision Making. Dissertation Abstracts International 24 (3) :
3076-3077.**
- Desautel, R. A. (1978). **Administrative Role Perception of North Dakota Elementary –
School Principals as related to Selected Dimension of Administrative Function.
Dissertation Abstracts International.**
- Mattox, D. D. (1978). **A study of Inservice Needs of Illinois Public School Elementary
Principal. Dissertation Abstracts International 12 (1) : 6061-A.**
- Robertson, G. H. (1976). **A Proposed Inservice Training Program for Academic
Administrators In Ontario Community Colleges. Dissertation Abstracts
International. 37 (6) : 3456-A.**

มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
Buriram Rajabhat University

ภาคผนวก

มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
Buriram Rajabhat University

ภาคผนวก ก

ตำแหน่งสื่อขออนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญ

ที่ ศธ ๐๕๔๕.๒๐/ว ๑๔๕

บัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
ถนนจิระ อำเภอเมืองบุรีรัมย์
จังหวัดบุรีรัมย์ ๓๑๐๐๐

๑๗ กรกฎาคม ๒๕๕๕

เรื่อง ขอกความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือการวิจัย

เรียน นายอคุลย์ สุธีรัมย์

ด้วยนายสุริยันต์ กะแวงวัน นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ กำลังศึกษาและทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง สภาพการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต ๑ ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาค้นคว้าหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต โดยมี รศ.โกวิท เชื่อมกลาง เป็นประธานกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้ที่มีความรู้ความสามารถและมีประสบการณ์ในเรื่องนี้อย่างคึกคัก จึงใคร่ขอกความอนุเคราะห์จากท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือในการทำวิจัยและศึกษาข้อมูลครั้งนี้ เพื่อให้ผู้ทำการวิจัยจะได้ดำเนินการในขั้นต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อ โปรดพิจารณา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ หวังเป็นอย่างยิ่งว่าคงได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์สงวน สหวงษ์)

คณบดี ปฏิบัติราชการแทน

อธิการบดีมหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์

สำนักงานบัณฑิตวิทยาลัย

โทร ๐ ๔๔๖๑ ๑๒๒๑, ๐ ๔๔๖๐ ๑๖๑๖ คอ ๓๘๐๖

โทรสาร ๐ ๔๔๖๑ ๒๘๕๘

ที่ ศธ ๐๕๔๕.๒๐/๖๑๔๕

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
ถนนจิระ อำเภอเมืองบุรีรัมย์
จังหวัดบุรีรัมย์ ๓๑๐๐๐

๒๒ กรกฎาคม ๒๕๕๕

เรื่อง ขอกความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือการวิจัย

เรียน นายปัญญา ขางนอก

ด้วยนายสุริยันต์ กะแฉวัน นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ กำลังศึกษาและทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง สภาพการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามุขบุรีรัมย์ เขต ๑ ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาคำหลักศุครุศาสตรมหาบัณฑิต โดยมี รศ.โกวิท เชื่อมกลาง เป็นประธานกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้ที่มีความรู้ความสามารถและมีประสบการณ์ในเรื่องนี้อย่างดียิ่ง จึงใคร่ขอกความอนุเคราะห์จากท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือในการทำการวิจัยและศึกษาข้อมูลครั้งนี้ เพื่อให้ผู้ทำการวิจัยจะได้ดำเนินการในชั้นต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ หวังเป็นอย่างยิ่งว่าคงได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์สงวน สหวงษ์)

กณบดี ปฏิบัติราชการแทน

อธิการบดีมหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์

สำนักงานบัณฑิตวิทยาลัย

โทร ๐ ๔๔๖๑ ๑๒๒๑, ๐ ๔๔๖๐ ๑๖๑๖ คีย์ ๓๘๐๖

โทรสาร ๐ ๔๔๖๑ ๒๘๕๘

ที่ ศธ ๐๕๔๕.๒๐/๖๐๔๕

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
ถนนจระ อำเภอเมืองบุรีรัมย์
จังหวัดบุรีรัมย์ ๓๑๐๐๐

๒๒ กรกฎาคม ๒๕๕๕

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือการวิจัย

เรียน นายประหัยค วงศ์

ข้าพชานายสุริยันต์ ละเฉวัน นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ กำลังศึกษาและทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง สภาพการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาวิทยาลัย เขต ๑ ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาค้นคว้าตามหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต โดยมี รศ.โกวิท เชื่อมกลาง เป็นประธานกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ ทิการณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้ที่มีความรู้ความสามารถและมีประสบการณ์ในเรื่องนี้อย่างคิขิ่ง จึงไกร่ขอความอนุเคราะห์จากท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือในการทำการวิจัยและศึกษาข้อมูลครั้งนี้ เพื่อที่ผู้ทำการวิจัยจะได้ดำเนินการในขั้นคองต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อ ไปรคทิจารณา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ หวังเป็นอย่งขิขิ่งว่าคงได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยคิ และขอขอบคณาณา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์สงวน สหวงษ์)

คณบดี ปฏิบัติราชการแทน

อธิการบดีมหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์

สำนักงานบัณฑิตวิทยาลัย

โทร ๐ ๔๔๖๑ ๑๒๒๑, ๐ ๔๔๖๐ ๑๖๑๖ คีอ ๓๘๐๖

โทรสาร ๐ ๔๔๖๑ ๒๘๕๘

ที่ ศธ ๐๕๔๕.๒๐/๖๑๔๕

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
ถนนจิระ อำเภอเมืองบุรีรัมย์
จังหวัดบุรีรัมย์ ๓๑๐๐๐

๒๒ กรกฎาคม ๒๕๕๕

เรื่อง ขอกความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือการวิจัย

เรียน นายเจริญ งามดี

ด้วยนายสุริยันต์ ตะเฒวัน นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ กำลังศึกษาและทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง สภาพการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาวิทยาลัย เขต ๑ ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาค้นคว้าหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต โดยมี รศ.โกวิท เชื่อมกลาง เป็นประธานกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้ที่มีความรู้ความสามารถและมีประสบการณ์ในเรื่องนี้อย่างดี จึงใคร่ขอกความอนุเคราะห์จากท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือในการทำวิจัยและศึกษาข้อมูลครั้งนี้ เพื่อให้ผู้ทำการวิจัยจะได้ดำเนินการในขั้นต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ หวังเป็นอย่างยิ่งว่าคงได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์สงวน สหวงษ์)

คณบดี ปฏิบัติราชการแทน

อธิการบดีมหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์

สำนักงานบัณฑิตวิทยาลัย

โทร ๐ ๔๔๖๑ ๑๒๒๑, ๐ ๔๔๖๐ ๑๖๑๖ ค.ศ. ๓๘๐๖

โทรสาร ๐ ๔๔๖๑ ๒๘๕๘

ที่ ศธ ๐๕๔๕.๒๐/ว๑๔๕

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
ถนนจิระ อำเภอเมืองบุรีรัมย์
จังหวัดบุรีรัมย์ ๓๑๐๐๐

๒๒ กรกฎาคม ๒๕๕๕

เรื่อง ขอกความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือการวิจัย

เรียน นายประภาส สนิทรัมย์

ด้วยนายสุริยันต์ กะเฉวัน นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ กำลังศึกษาและทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง สภาพการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต ๑ ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาค้นคว้าตามหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต โดยมี รศ.โกวิท เชื่อมกลาง เป็นประธานกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้ที่มีความรู้ความสามารถและมีประสบการณ์ในเรื่องนี้อย่างดียิ่ง จึงใคร่ขอกความอนุเคราะห์จากท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือในการทำวิจัยและศึกษาข้อมูลครั้งนี้ เพื่อให้ผู้ทำการวิจัยจะได้ดำเนินการในขั้นต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ หวังเป็นอย่างยิ่งว่าคงได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์สงวน สหวงษ์)

คณบดี ปฏิบัติราชการแทน
อธิการบดีมหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์

สำนักงานบัณฑิตวิทยาลัย

โทร ๐ ๔๔๖๑ ๑๒๒๑, ๐ ๔๔๖๐ ๑๖๑๖ ต่อ ๓๘๐๖

โทรสาร ๐ ๔๔๖๑ ๒๘๕๘

ภาคผนวก ข

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

สภาพการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาบุรีรัมย์ เขต 1

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

**เรื่อง สภาพการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 1**

คำชี้แจง

1. แบบสอบถามฉบับนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 1 จึงขอความอนุเคราะห์ ตอบแบบสอบถามข้อเท็จจริงให้มากที่สุด ข้อมูลจากท่านจะเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนา การศึกษาด้านการพัฒนางานวิชาการในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยไม่มีผลกระทบต่อการทำงานของท่านแต่ประการใด
2. แบบสอบถามฉบับนี้มี 3 ตอน คือ
 - ตอนที่ 1 ข้อมูลของผู้ตอบแบบสอบถาม
 - ตอนที่ 2 การบริหารงานวิชาการในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน
 - ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการ

ขอขอบคุณผู้ให้ข้อมูลทุกท่านเป็นอย่างยิ่งไว้ ณ โอกาสนี้

สุริยันต์ คะณวัฒน์

หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์

ตอนที่ 1

ข้อมูลของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง พิจารณาเขียนเครื่องหมาย ✓ ลงใน หน้าข้อความที่ตรงกับสภาพความเป็นจริงเกี่ยวกับตัวท่าน และ โรงเรียนของท่าน

1. ขณะนี้ท่านดำรงตำแหน่งอะไร

- ผู้บริหาร..... () ผู้อำนวยการ โรงเรียน หรือ ผู้รักษาราชการแทน
() รองผู้อำนวยการ โรงเรียน
- ครูวิชาการ

2. โรงเรียนของท่าน จัดเป็นโรงเรียนขนาดอะไร

- ขนาดเล็ก (นักเรียน 1-200 คน)
- ขนาดกลาง (นักเรียน 201 – 400 คน)
- ขนาดใหญ่ (นักเรียน 401- 600 คน)
- ขนาดใหญ่พิเศษ(นักเรียน 601 คนขึ้นไป)

ตอนที่ 2

การบริหารงานวิชาการในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

คำชี้แจง

โปรดเขียนเครื่องหมายลง ✓ ในช่องที่เป็นระดับการปฏิบัติงานภายในโรงเรียน
ว่าผู้บริหารโรงเรียนได้ปฏิบัติในระดับใด

ส่วนที่ 1 วิธีการตอบแบบสอบถาม

โปรดอ่านคำถามแล้วพิจารณาจากการปฏิบัติของผู้บริหารโรงเรียนในงานด้านวิชาการใน
สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน แล้วกาเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องว่าง ตามทัศนะของท่านเป็นระดับ ดังนี้

5 มากที่สุด	หมายความว่า มีการปฏิบัติงานมากที่สุด
4 มาก	หมายความว่า มีการปฏิบัติงานมาก
3 ปานกลาง	หมายความว่า มีการปฏิบัติงานปานกลาง
2 น้อย	หมายความว่า มีการปฏิบัติงานน้อย
1 น้อยที่สุด	หมายความว่า มีการปฏิบัติงานน้อยที่สุด

ส่วนที่ 2 เป็นข้อความเกี่ยวกับสภาพการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

ขอให้ท่านอ่านข้อความเกี่ยวกับการปฏิบัติในการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารโรงเรียน
ในแต่ละข้อแล้วพิจารณาว่าได้มีการปฏิบัติอยู่ในระดับใด ตามทัศนะของท่านโดยเขียนเครื่องหมาย
✓ ลงในช่องท้ายของข้อความเพียงข้อละ 1 แห่งเท่านั้น

ลำดับ ที่	สภาพการบริหารงานวิชาการของผู้บริหาร โรงเรียน	ระดับการปฏิบัติงาน				
		5	4	3	2	1
	1. ด้านหลักสูตรและการนำไปใช้					
1.	การวิเคราะห์เอกสารหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2544.....
2.	ศึกษาหลักสูตรเกี่ยวกับเนื้อหา สาระ ขอบข่าย กระบวนการ จัดการศึกษาตามหลักสูตรแกนกลางและหลักสูตร สถานศึกษา
3.	วางแผนการนำหลักสูตร ไปใช้ในโรงเรียน.....
4.	ติดตามการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับ ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง.....
5.	ประเมินผลการนำหลักสูตร ไปใช้ในระดับต่าง ๆ.....
6.	ดำเนินการแก้ไขปัญหาที่เกิดจากการใช้หลักสูตร.....
7.	พัฒนาบุคลากรให้เกิดการเรียนรู้ ความเข้าใจและสามารถ นำหลักสูตร ไปใช้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ.....
8.	การนิเทศการใช้หลักสูตร.....
9.	การวิเคราะห์ผลกระทบเกี่ยวกับการนำหลักสูตร ไปใช้.....
	2. ด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้					
10.	ส่งเสริมให้ครูจัดทำแผนการเรียนรู้โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ...
11.	จัดห้องเรียนให้เหมาะสมและเอื้อต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้
12.	ส่งเสริมการสอนแบบบูรณาการ.....
13.	การนำภูมิปัญญาท้องถิ่นมาร่วมจัดกิจกรรมการเรียนรู้.....
14.	การจัดให้มีกิจกรรมเสริมหลักสูตรอย่างหลากหลาย.....
15.	มีการจัดการเรียนรู้แบบ โครงงานเพื่อให้นักเรียนค้นหาองค์ ความรู้ด้วยตนเอง.....

ลำดับ ที่	สภาพการบริหารงานวิชาการของผู้บริหาร โรงเรียน	ระดับการปฏิบัติงาน				
		5	4	3	2	1
16.	จัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ส่งเสริมการคิดวิเคราะห์.....
17.	จัดครูประจำชั้นและประจำวิชาให้เหมาะสมโดยคำนึงถึง ความรู้ความสามารถ.....
18.	ติดตามการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนของครู โดย กระบวนการนิเทศแบบกัลยาณมิตร.....
19.	สนับสนุนให้ครูปรับปรุงการสอนให้รู้จักใช้เทคนิคและ วิธีสอนที่หลากหลาย.....
20.	จัดหาและบริการวัสดุประกอบหลักสูตรและสื่อการเรียนการ สอนอย่างเพียงพอ.....
21.	ส่งเสริมและสนับสนุนให้ครูรู้จักทำ รู้จักใช้และบำรุงรักษาสื่อ การเรียนการสอน.....
22.	จัดให้มีศูนย์สื่อหรือศูนย์วิชาการ โรงเรียนเพื่อเป็นแหล่งผลิต และบริการสื่อแก่ครู และนักเรียน.....
3. ด้านการวัดผลประเมินผลและการเทียบโอนผลการเรียน						
23.	ศึกษาและทำความเข้าใจระเบียบวัดผลอย่างชัดเจน.....
24.	จัดให้มีการวัดผลและประเมินผลการเรียนให้เป็นตาม หลักเกณฑ์ที่ระเบียบกำหนด.....
25.	วางแผนกำหนดระยะเวลาการวัดผลจัดทำปฏิทินให้สอดคล้อง กับหลักสูตร.....
26.	จัดหาเอกสาร แบบพิมพ์และเครื่องมือที่จำเป็นเพื่อใช้ ดำเนินงานการวัดผลและประเมินผล.....
27.	จัดให้มีการเทียบโอนผลการเรียนกับการจัดการศึกษา ระบบอื่น.....
28.	วิเคราะห์ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนทุกกลุ่มสาระ ทุกระดับ ช่วงชั้น.....
29.	จัดให้มีระเบียบวัดผลและประเมินผลระดับสถานศึกษา.....
30.	พัฒนากระบวนการวัดผลและประเมินผลให้ได้มาตรฐาน.....

ลำดับ ที่	สภาพการบริหารงานวิชาการของผู้บริหาร โรงเรียน	ระดับการปฏิบัติงาน				
		5	4	3	2	1
	4.ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา					
31.	ศึกษา วิเคราะห์ วิจัย การบริหารการจัดการและการพัฒนา คุณภาพงานวิชาการ ในภาพรวมของสถานศึกษา.....
32.	ส่งเสริมให้ครูศึกษา วิเคราะห์ วิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพ การเรียนรู้ในแต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้.....
33.	ประสานความร่วมมือในการวิเคราะห์วิจัย ตลอดจนมี การเผยแพร่ผลงานวิจัย หรือพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอน และงานวิชาการกับชุมชนและหน่วยงานอื่น.....
34.	ศึกษา วิเคราะห์ ความจำเป็นในการใช้สื่อและเทคโนโลยีเพื่อ การจัดการเรียนการสอนและการบริหารงานวิชาการ.....
35.	ส่งเสริมให้ครูผลิต พัฒนาสื่อและนวัตกรรมการเรียนการสอน
36.	จัดหาสื่อและเทคโนโลยีเพื่อใช้ในการจัดการเรียนการสอน และการพัฒนางานวิชาการ.....
	5.ด้านการนิเทศภายใน					
37.	แต่งตั้งคณะกรรมการนิเทศภายใน.....
38.	ให้คณะกรรมการมีหน้าที่วางแผนและดำเนินการนิเทศภายใน ตามกระบวนการ 5 ขั้นตอน.....
39.	จัดให้มีเครื่องมือ วัสดุ เอกสารที่จำเป็นสำหรับการนิเทศ ให้พร้อมที่จะใช้อย่างเพียงพอ
40.	ดำเนินการนิเทศตามแผนและโครงการที่กำหนด โดยจัดทำ ปฏิทินปฏิบัติงานที่ชัดเจน.....
41.	ใช้กระบวนการนิเทศแบบกัลยาณมิตร โดยเทคนิคการนิเทศที่ หลากหลาย.....
42.	จัดการนิเทศโดยให้ครูได้ไปศึกษาดูงานจากสถานศึกษาอื่น ๆ
43.	ส่งเสริมให้ครูได้รับการนิเทศกับศูนย์เครือข่ายการนิเทศของ เขตพื้นที่การศึกษา.....

ลำดับ ที่	สภาพการบริหารงานวิชาการของผู้บริหาร โรงเรียน	ระดับการปฏิบัติงาน				
		5	4	3	2	1
44.	ส่งเสริมให้ครูได้รับการฝึกอบรม หรือเข้ารับการสัมมนา ทางวิชาการ.....
45.	6.ด้านการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา มีการวิเคราะห์คุณภาพภายในสถานศึกษา.....
46.	สถานศึกษากำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าหมายในการประกัน คุณภาพ.....
47.	สถานศึกษามีการกำหนดมาตรการ และเกณฑ์การประเมิน คุณภาพอย่างชัดเจน.....
48.	สถานศึกษามีการจัดระบบประกันคุณภาพภายในอย่างเป็น ระบบ.....
49.	วางแผนจัดระบบการประกันคุณภาพภายในตามกฎหมายกระทรวง 8 ข้อ
50.	สถานศึกษามีการประเมินตนเองและจัดทำรายงานผลการจัด การศึกษาต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และเปิดเผยต่อสาธารณชน ทุกปี.....

ตอนที่ 3

ข้อเสนอแนะการบริหารงานวิชาการ

คำชี้แจง โปรดแสดงความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา
ขั้นพื้นฐานตามความคิดเห็นของท่านในแต่ละด้าน

ความคิดเห็นต่อการบริหารงาน วิชาการ	สภาพปัจจุบัน (มีการดำเนินการ, ปัญหา, อุปสรรค อย่างไร)	ข้อเสนอแนะ (ควรปฏิบัติ, และแก้ปัญหาอย่างไร)
1. ด้านหลักสูตร และการนำหลักสูตรไปใช้
2. ด้านการพัฒนาระบบ การเรียนรู้
3. ด้านการวัดผล และประเมินผล และเทียบโอนผลการเรียน
4. ด้านการวิจัย เพื่อพัฒนา คุณภาพการศึกษา
5. ด้านการนิเทศภายใน
6. ด้านการพัฒนาระบบประกัน คุณภาพภายในสถานศึกษา

ขอขอบพระคุณในความร่วมมือ

สุรียนต์ กะณวัฒน์

ผู้วิจัย

มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
Buriram Rajabhat University

ภาคผนวก ค

สำเนาหนังสือขออนุญาตทดลองใช้เครื่องมือ

ที่ ศธ ๑๕๔๕.๒๐/ ๑๕๖

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
ถนนจิระ อำเภอเมืองบุรีรัมย์
จังหวัดบุรีรัมย์ ๓๑๐๐๐

๑๑ กันยายน ๒๕๕๕

เรื่อง ขออนุญาตเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย

เรียน นายสุรศักดิ์ ศรีสว่างรัตน์

ด้วยนายสุริยันต์ ตะเฒ่าวัน นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ กำลังศึกษาและทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง สภาพการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาบุรีรัมย์ เขต ๑ ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาค้นคว้าหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต โดยมี รศ.โกวิท เชื่อมกลาง เป็นประธานกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ ในการนี้นักศึกษามีความประสงค์ เก็บรวบรวมข้อมูล โดยการแจกแบบสอบถามแก่ผู้เกี่ยวข้องในการศึกษาวิจัยดังกล่าว จึงขอความอนุเคราะห์อนุญาตให้นักศึกษาเข้าเก็บข้อมูลในหน่วยงานของท่านด้วย

มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่าน และ ขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้ด้วย

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์สงวน สหวงษ์)

กณบดี ปฏิบัติราชการแทน

อธิการบดีมหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์

สำนักงานบัณฑิตวิทยาลัย

โทร ๐ ๔๔๖๑ ๑๒๒๑ ต่อ ๓๘๐๖

โทรสาร ๐ ๔๔๖๑ ๒๘๕๘

ที่ ศธ ๐๕๔๕.๒๐/๑๐

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
ถนนจิระ อำเภอเมืองบุรีรัมย์
จังหวัดบุรีรัมย์ ๓๑๐๐๐

๑๕ สิงหาคม ๒๕๕๕

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์ทดลองใช้เครื่องมือในการวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนชุมชนบ้านหาโลก

ด้วยนางสุวิทย์ คะเนวัน นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ กำลังศึกษาและทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง สภาพการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาค้นคว้า หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต โดมี รศ.โกวิท เชื้อมกลาง เป็นประธานกรรมการควบคุมการศึกษาค้นคว้า ในการนี้นักศึกษามีความประสงค์ในการทดลองใช้เครื่องมือ ในการวิจัยที่จะใช้กับกลุ่มตัวอย่างจริง เพื่อหาประสิทธิภาพของเครื่องมือในการวิจัย

ดังนั้นจึงขออนุญาตให้นางสุวิทย์ คะเนวัน ทดลองใช้เครื่องมือในการวิจัยกับกลุ่มตัวอย่าง สำหรับกำหนดการผู้ทำการวิจัยจะประสานงานในรายละเอียดอีกครั้ง

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุนันทา วีรกุลเทวัญ)

รองคณบดี รักษาการแทนคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานบัณฑิตวิทยาลัย

โทร ๐ ๔๔๖๑ ๑๒๒๑, ๐ ๔๔๖๐ ๑๖๑๖ ทศ ๓๘๐๖

โทรสาร ๐ ๔๔๖๑ ๒๘๕๘

ที่ ศธ ๐๕๔๕.๒๐/๑๐

บัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์

ถนนจิระ อำเภอเมืองบุรีรัมย์

จังหวัดบุรีรัมย์ ๓๑๐๐๐

๑๕ สิงหาคม ๒๕๕๕

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์ทบทองใช้เครื่องมือในการวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านบุงเบา

ข้าพชานาซุริชัน คะเฉวัน นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ กำลังศึกษาและทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง สภาพการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาคามหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต โคมมี รศ.โกวิท เชื้อนกลาง เป็นประธานกรรมการควบคุมการศึกษาชั้นครว่า ในการนี้ นักศึกษามีความประสงค์ในการทบทองใช้เครื่องมือ ในการวิจัยที่จะใช้กับกลุ่มตัวอย่างจริง เพื่อหาประสิทธิภาพของเครื่องมือในการวิจัย

คั้งนั้นจึงขออนุญาตให้นาซุริชันค้ คะเฉวัน ทบทองใช้เครื่องมือในการวิจัยกับกลุ่มตัวอย่าง สำหรับกำหนดการผู้ทำการวิจัยจะประสานงานในรายละเอียดอีกครั้ง

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ หวังเป็นอย่างยิ่งว่าคงได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ดร.สุนันทา วีรกุลเทวัญ)

รองคณบดี รักษาการแทนคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานบัณฑิตวิทยาลัย

โทร ๐ ๔๔๖๑ ๑๒๒๑, ๐ ๔๔๖๐ ๑๖๑๖ ค้ ๓๘๐๖

โทรสาร ๐ ๔๔๖๑ ๒๘๕๘

มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
Buriram Rajabhat University

ภาคผนวก ง
ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม

ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม

***** Method 1 (space saver) will be used for this analysis *****

RELIABILITY ANALYSIS - SCALE (ALPHA)

Statistics for	N of	Mean	Variance	Std Dev	Variables
SCALE	193.6400	624.4392	24.9888	50	

Reliability Coefficients

N of Cases = 50.0

N of Items = 50

Alpha = .9740

ประวัติย่อของผู้วิจัย

ชื่อ	นายสุริยันต์ คณะวัน
วันเดือนปีเกิด	10 มิถุนายน 2506
สถานที่เกิด	อำเภอจตุรพักตรพิมาน จังหวัดร้อยเอ็ด
สถานที่อยู่ปัจจุบัน	61 หมู่ 6 ตำบลโคกล่าม อำเภอลำปลายมาศ จังหวัดบุรีรัมย์ โทร. 0-1725-4289
ตำแหน่งหน้าที่การงาน	ผู้อำนวยการสถานศึกษา
สถานที่ทำงานปัจจุบัน	โรงเรียนวัดโนนสำราญ อำเภอลำปลายมาศ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1
ประวัติการศึกษา	พ.ศ. 2524 มัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนจตุรพักตรพิมานรัชดาภิเษก อำเภอจตุรพักตรพิมาน จังหวัดร้อยเอ็ด พ.ศ. 2526 ประกาศนียบัตรวิชาการศึกษาชั้นสูง (ป.กศ.สูง) วิชาเอก คณิตศาสตร์ วิทยาลัยครูบุรีรัมย์ พ.ศ. 2530 ศีษาศาสตรบัณฑิต (ศษ.บ) วิชาเอก ประถมศึกษา มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช พ.ศ. 2550 ครุศาสตรมหาบัณฑิต (ค.ม.) สาขาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์